

***Die inligtingsbehoefte van die ekstensiewe veeboere,
van die Karoostreek met verwysing na die rol van die
Grootfonteinse Diereproduksie - inligtingsbank.***

deur

LIZETTE KING

Tesis ingelewer vir die graad Magister in
Biblioteekkunde aan die Universiteit van Stellenbosch.

Maart 1994

V E R K L A R I N G

Ek die ondergetekende verklaar hiermee dat die werk in hierdie tesis vervat, my eie oorspronklike werk is wat nog nie vantevore in die geheel of gedeeltelik by enige ander universiteit ter verkryging van 'n graad voorgelê is nie.

1994-02-21

DATUM

D A N K B E T U I G I N G

'n Woord van besondere dank en waardering aan die volgende persone :

Die bestuur van die Grootfonteinse Landbou-ontwikkelingsinstituut vir toestemming tot die studie.

Die Grootfonteinse Diereproduksie-afdeling vir hulp ten opsigte van die inhoud van die vraelys, terminologie en die inligtingsbank.

Die Grootfonteinse reproduksie-afdeling vir duplisering en bind van die vraelyste.

Die Landbouvoorligters van die Karoostreek vir kontrole oor die respons op die vraelyste.

Mev. Amanda Schoeman vir hulp met die uitleg van die vraelys en grafieke.

Mnr. Pierre Joubert vir hulp met die verwerking van data.

Mnr. Alex van der Vyver vir die proeflees van die tesis.

Dr. R.E. Pienaar, studieleier, vir hulp en leiding tydens die studie.

<p>HIERDIE TESIS WORD OPGEDRA AAN MY MAN, PAUL, EN AAN MY KINDERS : REGGIE, JOHN, LIZE EN CARA.</p>

O P S O M M I N G

Een van die belangrikste funksies van die Grootfontein Landbou-ontwikkelingsinstituut is die verskaffing van 'n effektiewe inligtingsdiens aan die Karoostreek se boere. Omdat heelwat probleme met die tradisionele inligtingsdiens aan boere ervaar word, is 'n inligtingsbank om inligtingverskaffing te vergemaklik en te bespoedig deur die Diereproduksie-afdeling geskep.

Die doel van hierdie studie was om die inligtingsbehoefte van die ekstensiewe veeboere van die Karoostreek te bepaal en om vas te stel watter rol die Diereproduksie-inligtingsbank in die bevrediging van hierdie inligtingsbehoefte kan speel.

Die inligtingsbehoefte is met behulp van 'n uitgebreide posvraelys wat aan 1 332 ekstensiewe veeboere van die Karoostreek gestuur is, bepaal. Data van 563 korrek voltooide vraelyste is verwerk.

Nadat die Diereproduksie-inligtingsbank aan evalueringskriteria onderwerp is, is tot die gevolgtrekking gekom dat die inligtingsbank 'n belangrike rol in die oplos van probleme wat in die inligtingsdiens aan boere ondervind word, kan speel.

Die inligtingsbehoefte van die ekstensiewe veeboere van die Karoostreek is eers in hoofonderwerpe en daarna in individuele onderwerpe uitgedruk. Nadat die onderwerpsdekking van die Diereproduksie-inligtingsbank met die inligtingsbehoefte van die veeboere vergelyk is, is leemtes ten opsigte van die dekking uitgewys.

Indien hierdie leemtes aangevul sou word, sal die Diereproduksie-inligtingsbank 'n wesenlike rol in die bevrediging van inligtingsbehoefte en in die verskaffing van 'n optimale inligtingsdiens aan die Karoostreek ekstensiewe veeboere kan speel.

S U M M A R Y

One of the most important functions of the Grootfontein Agricultural Development Institute is the provision of an effective information service to the farmers of the Karoo region. Because of existing problems in the traditional information service for farmers, an information bank was created by the Animal Production section to facilitate and expedite information transfer.

The purpose of this study was to determine the information needs of the extensive stock farmers of the Karoo region and to define the possible role of the Animal Production Information Bank in satisfying these information needs.

The information needs were determined with the aid of a comprehensive postal questionnaire which was sent to 1332 extensive stock farmers in the Karoo region. Data from 563 correctly completed questionnaires were used.

After subjecting the Animal Production Information Bank to a set of evaluation criteria, it was concluded that the information bank could play an important role in solving some of the problems experienced with information transfer to farmers.

The information needs of the extensive stock farmers of the Karoo region were expressed first in terms of main subjects and then as individual subjects. After comparing the subject scope of the Animal Production Information Bank with the information needs of the stock farmers, deficits in the scope were pointed out.

If these deficits in scope could be covered, the Animal Production Information Bank could play an important role in satisfying the information needs of the Karoo region's extensive stock farmers and in supplying an optimal information service.

I N H O U D S O P G A W E

Bladsy

LYS VAN FIGURE..... (i)

LYS VAN TABELLE..... (ii)

1. INLEIDING

1.1 Agtergrond van studie..... 1

1.2 Doelstelling van studie..... 2

1.3 Omvang van studie..... 2

1.4 Probleemstelling..... 3

1.5 Hipotese..... 4

1.6 Onderzoekprosedure

1.6.1 Literatuurstudie..... 4

1.6.2 Monsterneming..... 4

1.6.3 Loodsstudie..... 4

1.6.4 Data-insameling..... 5

1.7 Omskrywing van begrippe

1.7.1 Inligting..... 5

1.7.2 Inligtingsbehoefte..... 6

1.7.3 Inligtingsdiens..... 7

1.7.4 Inligtingsbank..... 8

1.7.5 Ekstensiewe veeboere..... 9

1.8 Algemene uitleg van tesis..... 9

2. INLIGTINGSDIENS AAN BOERE

2.1	Tradisionele inligtingsdienste aan boere.....	10
2.2	Eienskappe uniek aan landbou wat die inligtingsdiens aan boere beïnvloed.....	12
2.2.1	Regeringsbetrokkenheid.....	12
2.2.2	Klimaatsafhanklikheid.....	12
2.2.3	Interdissiplinêre aard.....	12
2.2.4	Geografiese verskille.....	13
2.2.5	Sakegerigtheid van boere.....	13
2.2.6	Praktiese probleemoplossing.....	13
2.3	Probleme wat met die inligtingsdiens ondervind word	
2.3.1	Geografiese afstande.....	14
2.3.2	Gebrekkige kennis van inligtingsbehoefte.....	14
2.3.3	Eenvoudige en praktiese aard van inligting....	14
2.3.4	Betroubaarheid en akkuraatheid van inligting..	15
2.3.5	Tydigheid.....	15
2.3.6	Openbare belangstelling.....	15
2.3.7	Rol van die landbouvoorligter.....	16
2.4	Inligtingsdiens van die Grootfontein Landbou-ontwikkelingsinstituut	
2.4.1	Landbouvoorligters.....	17
2.4.2	Spesialis landbouvoorligters.....	17
2.4.3	Landbounavorsers.....	18
2.4.4	Skakelbeamptes.....	18
2.4.5	Bibliotekaresse.....	19
2.4.6	Skakelkomitees.....	19

3.	GROOTFONTEINSE DIEREPRODUKSIE-INLIGTINGSBANK	
3.1	Omskrywing.....	20
3.2	Evaluering.....	23
3.2.1	Inhoud	
3.2.1.1	Dekking.....	24
3.2.1.2	Omvang.....	26
3.2.1.3	Kwaliteit.....	27
3.2.1.4	Verwysings.....	28
3.2.1.5	Relevantheid.....	28
3.2.1.6	Styl.....	29
3.2.1.7	Tydigheid.....	30
3.2.2	Sisteem	
3.2.2.1	Toeganklikheid.....	31
3.2.2.2	Beskikbaarheid.....	32
3.2.2.3	Formaat.....	34
3.2.2.4	Sekuriteit.....	34
3.2.2.5	Soekfunksie.....	35
3.2.2.6	Drukstukke.....	37
3.2.3	Bestuur	
3.2.3.1	Tegniese bystand.....	38
3.2.3.2	Opdatering.....	39
3.2.3.3	Opleiding.....	39
3.2.3.4	Koste.....	40

4.	EKSTENSIEWE VEEBOERE VAN DIE KAROOSTREEK	
4.1	Karoostreek.....	42
4.2	Ekstensiewe veeboere.....	45
4.2.1	Eienskappe wat moontlik hulle behoefte aan inligting en gebruik daarvan kan beïnvloed....	46
5.	ONDERSOEKPROSEDURE	
5.1	Doel van die ondersoek.....	49
5.2	Bepaling van ondersoekgroep.....	49
5.3	Vraelys van meetmiddel.....	50
5.3.1	Opstel van die vraelys.....	50
5.3.2	Inhoud van die vraelys.....	51
5.3.3	Invul van die vraelys.....	51
5.3.4	Formaat van die vraelys.....	52
5.3.5	Uittoets van die finale vraelys.....	52
5.3.6	Bekendstelling van die vraelys.....	53
5.3.7	Uitstuur van die vraelyste.....	53
5.4	Respons op die vraelyste.....	54
5.5	Dataverwerking.....	55

6. RESULTATE EN BESPREKING

6.1 Persoonlike inligting

6.1.1	Taalvoorkeur en geslag.....	56
6.1.2	Opleiding.....	56
6.1.3	Plaasgrootte.....	57
6.1.4	Veegetalle.....	57
6.1.5	Stoetboere.....	58
6.1.6	Persone wat om inligting genader word.....	58
6.1.7	Redes waarom Grootfonteinse navorsers en voorligters nie om inligting genader word nie.....	60
6.1.8	Wyse waarop inligting verlang word.....	61

6.2 Onderwerpe

6.2.1	Geboude fasiliteite.....	62
6.2.2	Implemente.....	65
6.2.3	Veerasse.....	67
6.2.4	Veesoorte.....	69
6.2.5	Veesiektes.....	72
6.2.6	Reproduksie.....	77
6.2.7	Voeding.....	79
6.2.8	Weiding.....	82
6.2.9	Wol.....	85
6.2.10	Sybokhaar.....	88
6.2.11	Slagvee.....	91
6.2.12	Arbeid.....	93
6.2.13	Ekonomiese aspekte.....	95
6.2.14	Rekenaars.....	98
6.2.15	Algemeen.....	102
6.2.16	Enige ander.....	104

7.	INLIGTINGSBEHOEFTE VAN DIE EKSTENSIEWE VEEBOERE VAN DIE KAROOSTREEK	
7.1	Inligtingsbehoefte in terme van hoofonderwerpe.....	105
7.2	Inligtingsbehoefte in terme van individuele onderwerpe.....	106
8.	SAMEVATTING EN GEVOLGTREKKING.....	113
	BRONNELYS.....	116
	BYLAAG 1 - VRAELYS : INLIGTINGSBEHOEFTE KAROOSTREEK EKSTENSIEWE VEEBOERE	
	BYLAAG 2 - QUESTIONNAIRE : INFORMATION NEEDS KAROO REGION EXTENSIVE STOCK FARMERS	
	BYLAAG 3 - INDIVIDUELE ONDERWERPE NIE DEUR DIE DIEREPRODUKSIE-INLIGTINGSBANK GEDEK	

L Y S V A N F I G U R E

Bladsy

Figuur 2.1	:	Landboustreke van die RSA.....	11
Figuur 4.1	:	Karoostreek-voorligtingswyke.....	42
Figuur 6.2.1	:	Geboude fasiliteite.....	63
Figuur 6.2.2	:	Implemente.....	66
Figuur 6.2.3	:	Veerasse.....	68
Figuur 6.2.4	:	Veesoorte.....	71
Figuur 6.2.5.3	:	Veetiesktes.....	76
Figuur 6.2.6	:	Reproduksie.....	78
Figuur 6.2.7	:	Voeding.....	81
Figuur 6.2.8	:	Weiding.....	84
Figuur 6.2.9	:	Wol.....	87
Figuur 6.2.10	:	Sybokhaar.....	90
Figuur 6.2.11	:	Slagvee.....	92
Figuur 6.2.12	:	Arbeiders.....	94
Figuur 6.2.13	:	Ekonomie.....	97
Figuur 6.2.14	:	Rekenaars.....	101
Figuur 6.2.15	:	Algemeen.....	103

L Y S V A N T A B E L L E

Bladsy

Tabel 6.1.2	:	Opleiding van boere.....	56
Tabel 6.1.4	:	Vee en veegetalle.....	58
Tabel 6.1.6	:	Persone om inligting genader.....	59
Tabel 6.1.7	:	Redes waarom Grootfonteinse navorsers/ voorligters nie genader is nie.....	60
Tabel 6.1.8	:	Wyse waarop inligting verlang word...	61
Tabel 6.2.1	:	Geboude fasiliteite.....	62
Tabel 6.2.2	:	Implemente.....	65
Tabel 6.2.3	:	Veerasse.....	66
Tabel 6.2.4	:	Veesoorte.....	70
Tabel 6.2.5.1	:	Aantal kere wat veesiektes genoem is.	73
Tabel 6.2.5.2	:	Persentasie veesiektes.....	74
Tabel 6.2.5.3	:	Veesiektes.....	75
Tabel 6.2.6	:	Reproduksie.....	77
Tabel 6.2.7	:	Voeding.....	80
Tabel 6.2.8	:	Weiding.....	83

Tabel 6.2.9	:	Wol.....	86
Tabel 6.2.10	:	Sybokhaar.....	89
Tabel 6.2.11	:	Slagvee.....	91
Tabel 6.2.12	:	Arbeiders.....	93
Tabel 6.2.13	:	Ekonomiese aspekte.....	96
Tabel 6.2.14.1	:	Rekenaargebruik.....	99
Tabel 6.2.14.2	:	Rekenaars.....	100
Tabel 6.2.15	:	Algemeen.....	102
Tabel 7.1	:	Inligtingsbehoefte in terme van hoofonderwerpe.....	105

1. INLEIDING

1.1 Agtergrond van studie

Een van die belangrikste funksies van die Grootfontein Landbou - ontwikkelingsinstituut is om 'n effektiewe inligtingsdiens aan alle boere in die Karoostreek te verskaf. Met die verhoogde eise wat die huidige swak ekonomiese toestand aan die boerderybedryf stel, is daar noodwendig 'n groot behoefte aan inligting om foutiewe besluitneming te voorkom en optimale inkomste te verseker.

Volgens die Landbou-ontwikkelingsprogram van die Karoostreek (1986, p.77) is die gebrek aan kundige persone wat die nodige advies aan veral nuwe toetreders tot die bedryf kan verskaf, 'n aspek wat dringend aandag verdien.

Om die probleem te help oorkom, is 'n inligtingsbank deur die Diereproduksie-afdeling op Grootfontein ontwikkel. Outeurs soos Louw (1985, p. 2) en Botha (1989, p. 1) is dit eens dat 'n inligtingsdiens net effektief kan wees as dit in al die potensiële inligtingsbehoefte van die gebruikers voorsien. 'n Toereikende identifisering, analise en koördinasie van die "werklike" inligtingsbehoefte van die gebruiker moet die essensiële basis vir die beplanning, implementering en bestuur van 'n inligtingsdiens vorm (Kunz, 1977, p. 9).

1.2 Doelstelling van studie

Aangesien die inligtingsbehoefte van die ekstensiewe boere in die Karoostreek nog nie bepaal is nie, is die doel van hierdie studie om eerstens die inligtingsbehoefte vas te stel en tweedens om te bepaal watter rol die Direreproduksie-inligtingsbank in die bevrediging van dié inligtingsbehoefte kan speel.

1.3 Omvang van die ondersoek

Vir die doel van hierdie studie is slegs die inligtingsdiens wat die Grootfontein Landbou-ontwikkelingsinstituut, die hoofsentrum van die Karoostreek, se Direreproduksie-navorsers aan die Karoostreek se ekstensiewe veeboere lewer, ondersoek. Die rol wat privaat- of semi-staatinstellings asook die rol wat die spesialisvoorligter, die landbou-voorligter, die skakeldiens, die biblioteek en die skakelkomitees speel, is nie by die ondersoek ingesluit nie. Vir besonderhede oor hierdie instansies en persone se rol kan onder andere Van Niekerk (1990) en Bornman (1987) geraadpleeg word.

In die Karoostreek is daar tans 147 redelik homogene boerderygebiede waarvan 144 uitsluitlik ekstensiewe weiveld is (Landbou-ontwikkelingsprogram van die Karoostreek, 1991, p. 11). Om al die aspekte van 'n ekstensiewe boerdery in 'n ondersoekende vraelys te dek, het 'n uitgebreide vraelys geveeg. Om die universum homogeen te hou en om die lengte van die vraelys te beperk, is slegs die ekstensiewe veeboere by die ondersoek betrek.

1.4 Probleemstelling

Botha (1989, p.1) is van mening dat voordat 'n doeltreffende inligtingsverskaffingstelsel aanbeveel kan word, dit noodsaaklik is om vas te stel wat die inligtingsbehoefte van die spesifieke groep gebruikers is asook op watter wyse hulle hierdie inligting bekom.

Aan die ander kant sê Kunz (1977, p. 9 & 47) dat inligtingsfasiliteite soos inligtingsbanke slegs van nut is indien dit inderdaad gebruik word. Die effektiwiteit daarvan kan slegs gemeet word deur die verbruik daarvan op te weeg teen die mate waarin die sisteem die verskillende aspekte van die inligtingsbehoefte van potensiële gebruikers bevredig.

Die probleemstelling kan dus as volg geformuleer word:

- Wat is die inligtingsbehoefte van die ekstensiewe veeboere van die Karoostreek ?
- In watter mate bevredig die Diereproduksie-inligtingsbank hierdie inligtingsbehoefte ?
- Dra die Diereproduksie-inligtingsbank by om probleme in die inligtingsdiens aan boere te oorkom sodat 'n meer effektiewe inligtingsdiens aan die ekstensiewe veeboere van die Karoostreek gelewer word?

1.5 Hipotese

Wanneer die inligtingsbehoefte van die ekstensiewe veeboere in die Karoostreek bepaal is en dit met die Diereproduksie-inligtingsbank vergelyk is, kan moontlike leemtes in die inligtingsbank uitgewys word. Nadat hierdie leemtes aangevul is, sal 'n meer effektiewe inligtingsdiens aan die boere verskaf kan word.

1.6 Onderzoekprosedure

1.6.1 Literatuurstudie

Baie min inligting oor die inligtingsbehoefte van boere in die algemeen kon in die literatuur opgespoor word. Geen gepubliseerde inligting oor die inligtingsbehoefte van die ekstensiewe veeboere van die Karoostreek kon opgespoor word nie. Vir die literatuurstudie is daar dus op die bestaande inligtingsdiens in Suid-Afrika gekonsentreer.

1.6.2 Monsterneming

Die monster is bepaal deur lukraak elke vierde ekstensiewe boer van die Karoostreek vanaf adreslyste wat deur al die plaaslike voorligtingskantore van die Karoostreek verskaf is, te kies. Dit het meegebring dat 1 132 ekstensiewe boere by die studie betrek is.

1.6.3 Loodsstudie

Vir die loodsstudie is twintig landboustudente aan die Landboukollege Grootfontein - potensiele ekstensiewe boere van die Karoostreek - gevra om die vraelys in te vul.

1.6.4 Data-insameling

Data is met behulp van 'n omvangryke posvraelys wat persoonlike inligting sowel as inligting oor ekstensiewe boerdery-onderwerpe gedek het, ingesamel.

1.7 Omskrywing van begrippe

1.7.1 Inligting

Volgens Fokker (1979, p. 46) is "inligting" 'n woord wat in die algemene omgangstaal vir 'n wye reeks konsepte, waarvan die betekenis nie altyd so duidelik verstaan word nie en wat lei tot heelwat verwarring en misverstand en selfs misbruik, gebruik word.

Reeds in 1972 het Wellisch (1972, p. 170 - 176) talle definisies van inligting vergelyk en tot die gevolgtrekking gekom dat geen konsensus oor 'n algemeen aanvaarbare definisie van inligting bereik sal word nie.

Rohde (1986, p. 50), Farradane (1979, p. 13) en Steynberg (1985, p. 12) se definisies van inligting onderskeidelik as feitlike data, advies, opinie, fisieke onderwerp of die kanaal waardeur die boodskap oorgedra word as die geskrewe of gesproke surrogaat van kennis en as alle idees, feite, wetenskaplike data wat in enige formaat gedokumenteerd is en wat verbaal oorgedra kan word, is baie wyd en vaag.

Volgens Wersig (1975, p. 131) is inligting nie staties nie. Die oordra van inligting laat volgens hom 'n effek op die ontvanger en lei tot optrede of aksie.

Cilliers (1983, p. 122) sluit daarby aan en impliseer dat inligting kognitiewe prosesse by die individu laat plaasvind sodat hy 'n ingeligte toestand bereik.

Faibisoff (1976, p. 2), Krikelas (1983, p.6) en Du Toit (1986, p. 11) is dit eens dat inligting enige stimuli wat onsekerheid verminder is. Dit word deur die besluitnemer gebruik om probleme op te los en vorm dus 'n belangrike deel van 'n werker se taakverrigting (Gray, 1975, p. 2).

Omdat die inligting wat landbounavorsers aan boere oordra meestal 'n mate van advies ook bevat, word die begrip "inligting" deurgaans in die studie gebruik om feitelike data, wat die gebruiker daarvan in staat stel om 'n besluit te neem om sodoende sy probleem op te los, aan te dui.

1.7.2 Inligtingsbehoefte

Volgens Rohde (1986, p. 52 - 53) is die begrip "inligtingsbehoefte" moeilik om te definieer, isoleer en te meet. Dit is 'n subjektiewe en relatiewe konsep wat net in die gedagtes van die betrokke individu is.

Volgens Burger (1884, p. 6) bestaan daar bewuste en onbewuste inligtingsbehoefte. Met bewuste inligtingsbehoefte word daardie behoeftes wat in woorde uitgedruk kan word, bedoel. Onbewuste inligtingsbehoefte is daarteen dit waarvan die gebruiker gewoonlik nie bewus is en wat hy nie kan uitdruk nie.

Steynberg (1985, p. 14) sluit daarby aan en reken dat 'n individu bewus raak van onbewuste inligtingsbehoeftes as toevallige, ongevraagde inligtingbronne waardevol raak en besef dat daar nog sulke relevante inligting bestaan wat hy nog nie ingesamel het nie. Boaz (1981, p. 56) klassifiseer onder onbewuste inligtingsbehoeftes ook toekomstige inligtingsbehoeftes.

Volgens Lor (1978, p. 11) is inligtingsbehoeftes die inligting wat 'n persoon nodig het om sy werk doeltreffend te verrig. Dit sluit bewuste en onbewuste behoeftes in. Rohde (1986, p. 53) gaan van die veronderstelling uit dat die behoefte aan inligting deur die vraag na inligting en die inligtingsoekaktiwiteit van 'n individu geïmpliseer word.

Gevolgtrek sal daar vir die doel van hierdie studie slegs inligtingsbehoeftes wat ontstaan omdat 'n taak uitgevoer moet word (Blom, 1983, p. 32), of 'n probleem opgelos moet word (Bornman, 1987, p. 51), of wat nodig is vir 'n ekstensiewe boer om sy boerdery doeltreffend te bedryf, in ag geneem word.

1.7.3 Inligtingsdiens

'n Inligtingsdiens kan gedefinieer word as 'n diens of liggaam wat inligting inwin en verskaf. Volgens Botha (1989, p. 7) word 'n inligtingsdiens gewoonlik aan 'n groep persone wat aan 'n bepaalde organisasie of instelling verbonde is, gelever. Cilliers (1983, p. 124) gebruik die term inligtingstelsel om 'n organisasie van mense, tegnologie en prosedure wat die ontwikkeling, oordra en gebruik van kennis om 'n probleem op te los of om besluite te neem, aan te dui.

Vir die doel van hierdie studie sal die term inligtingsdiens, die aktiewe inwin en verskaffing van inligting, met of sonder advieslewering daarby, van die Grootfontein Landbou-ontwikkelingsinstituut se beamptes aan die Karoostreekboere impliseer.

1.7.4 Inligtingsbank

In die literatuur word daar dikwels nie duidelik tussen 'n inligtingsbank en 'n databasis onderskei nie.

Volgens Myers (1987, p. 64) het databasisse ontstaan toe gepubliseerde ekserpte en indekse se inhoud te veel geraak het om met die hand te deursoek. 'n Databasis kan dus as 'n geordende versameling masjien-leesbare bibliografiese verwysings gedefinieer word.

Die vraag na gerekenariseerde feitlike inligting het later so toegeneem dat spesifieke data, feite, oplossings en tegniese prosesse i.p.v. slegs literatuurverwysings in databasisse opgeneem is (Kunz, 1977, p. 60).

Om hierdie feitlike dataversamelings van databasisse te onderskei, is daarna as databanke en later inligtingsbanke verwys. Hoewel Myers (1987, p. 65) meen dat die term databank in onbruik geraak het, sal die term inligtingsbank vir die doel van hierdie studie verwys na enige geordende feitlike inligting in teksvorm wat m.b.v. 'n rekenaar gestoor en herwin word.

1.7.5 Ekstensiewe veeboere

'n Ekstensiewe veeboer is 'n boer wie se boerdery oor 'n groot grondgebied strek en waarvoor min arbeid en kapitaal nodig is. 'n Ekstensiewe veeboer gebruik dus die natuurlike grond tot sy beskikking om vee soos skape, bokke en beeste aan te hou.

1.8 Algemene indeling van tesis

Die res van die tesis bestaan uit hoofstukke oor die inligtingsdiens aan boere, die Grootfonteinse Diereproduksie-inligtingsbank, die ekstensiewe veeboere van die Karoostreek, die ondersoekprosedure, die resultate van die ondersoekprosedure, die inligtingsbehoefte van die ekstensiewe veeboere van die Karoostreek en die gevolgtrekking.

2. INLIGTINGSDIENS AAN BOERE

2.1 Tradisionele inligtingsdienste aan boere

Volgens Chartrand (1983, p. 10) het boere in die vroegste tye onder mekaar inligting uitgeruil. Boere het van plek tot plek gereis om voorrade en inligting te bekom. Briewe met spesifieke inligting is soms per hand gestuur. Mettertyd het koerante as die eerste massa-kommunikasiemiddel verskyn. Aangesien die grootste deel van die bevolking boere was, het inligting oor landbou 'n belangrike komponent van hierdie publikasies gevorm. In die laat agtiende eeu het boeke die belangrikste bron van landbou-inligting geword.

Omdat landbou die voorsiener is van voedsel, wat essensieel vir lewe is, is landsregerings baie geneig om spesiale aandag aan hierdie bedryf te gee (Maltha, 1972, p. 170). In Amerika het die staat reeds in 1839 betrokke geraak by die propagering van die beoefening van wetenskaplike landbou en die voorsiening van wetenskaplike inligting vir boerdery (Chartrand, 1983, p. 10). Daar is gesorg dat koerante, tydskrifte en boeke teen 'n baie lae koste direk na boere op plase gestuur is.

In Suid-Afrika het die Sentrale Landboubiblioteek ook 'n direkte leendiens per pos aan die boeregemeenskap gelewer. Navrae is later so geformuleer dat dit eintlik 'n adviesdiens van die biblioteek vereis het. Omdat die biblioteekpersoneel nie oor die nodige landbou-agtergrond beskik het nie, is die inligtingsdiens na die Departement van Landbou en Landbou-inligting oorgeplaas (Reyneke, 1980, p. 116).

Landbou is baie nou aan plaaslike omstandighede gekoppel. Daarom is Suid-Afrika op grond van boerderybedrywe en geografiese ligging in sewe streke ingedeel (figuur 2.1). Elkeen van hierdie streke het 'n hoofsentrum wat ook 'n navorsingsinstituut huisves. Elke streek is verder in voorligtingswyke verdeel. Vir elke voorligtingswyk is daar 'n landbouvoorligter wat die plaaslike boere van inligting oor boerdery-aangeleenthede voorsien.

Figuur 2.1 : Landboustreke van die RSA.

Behalwe vir die staatsdiens se betrokkenheid by landbouvoorligting word daar ad hoc advies gegee deur heelwat ander instansies waarvan die belangrikste landbou-koöperasies, Boeremakelaars Beperk, Nasionale Wolkwekersvereniging (NWKV), telers-genootskappe en privaatfirmas, soos handelsbanke en ouditeure, is.

2.2 Eienskappe uniek aan landbou wat die inligtingsdiens aan boere beïnvloed

2.2.1 Regeringbetrokkenheid

Die voorsiening van voedsel aan mense is 'n essensiële taak van 'n landsregering. Daarom gee regerings, soos reeds genoem, spesiale aandag aan landbou. Dit kan veral gesien word in geldelike steun aan boere en landbounavorsing en in die publisering en disseminasie van landbou-inligting. Regeringbetrokkenheid veroorsaak ook dat landbou-inligting "oop" is, m.a.w. geen bedryfsgeheime kom voor nie. Nuwe metodes of produkte deur die staat ontwikkel, kan nie gepatenteer of vir eie gewin geheim gehou word nie (Maltha, 1972, p. 170 en French, 1980, p. 417).

2.2.2 Klimaatsafhanklikheid

Volgens Lehnert (1980, p. 63 - 65) bestaan landbou uit baie ingewikkelde en interverwante biologiese sisteme. Hierdie sisteme word deur die klimaat beïnvloed. Indien 'n boer die klimaat en die effek daarvan op die biologiese sisteme verstaan, kan optimale effektiwiteit in landbouproduksie bereik word. Tydige en plaaslike klimaatsinligting is nodig vir daaglikse besluitneming om optimale produksie onder voorspelde weeromstandighede te bereik.

2.2.3 Interdisiplinêre aard

Inligtingvoorsiening aan boere word volgens French (1990, p. 417) bemoeilik deurdat landbou interdisiplinêr van aard is. Dikwels word wetenskaplike, sosiale en ekonomiese inligting benodig om 'n landbouprobleem op te los.

2.2.4 Geografiese verskille

Die uitvoering van landboupraktyke is hoogs afhanklik van waar die plaas geleë is. Beskikbare inligting oor landbou is dikwels nutteloos omdat dit nie vir die spesifieke tipe boerdery-eenheid of geografiese area van toepassing is nie (Chartrand, 1983, p. 11). Volgens French (1990, p.417) is geografiese afhanklikheid een van die mees kenmerkende eienskappe van landbou-inligting.

2.2.5 Sakegerigtheid van boere

Volgens Maltha (1972, p. 170) is die professie van 'n boer eerder 'n leefwyse as 'n ekonomiese motivering. Baie plase is familieplase en boerderypraktyke word van geslag tot geslag oorgedra sonder veel spesialisasie (Mason, 1991, p. 184). Die groter ekonomiese druk verplig egter die hedendaagse boer om 'n ondernemer wat ook 'n finansiële bestuurder, besluitnemer en gesofistikeerde sakeman is, te wees. Hiervoor word meer gesofistikeerde landbou- en landbouverwante inligting vereis (Weintraub, 1986, p. 119 - 120).

2.2.6 Praktiese probleemoplossing

Omdat 'n groot deel van die boeregemeenskap nie wetenskaplik opgelei is nie, kan navorsingsresultate nie in wetenskaplike terme aan die boer oorgedra word nie. Probleme wat boere ondervind is meestal prakties van aard en onmiddellike oplossings word vir die probleem benodig (Maltha, 1972, p. 172). Inligting moet dus in eenvoudige terme aangebied word, dit moet praktiese oplossings bevat en toepaslik vir plaaslike toestande wees.

2.3 Probleme wat met die inligtingsdiens aan boere ondervind word

2.3.1 Geografiese afstande

Baie plase is geografies ver van dorpe en dus ook van die plaaslike landbouvoorligter en landbounavorsingsentra geleë. Dit bemoeilik die kommunikasie tussen die boer en die inligtingverskaffer aangesien daar nie 'n effektiewe interpersoonlike netwerk kan ontwikkel nie (Mason, 1991, p. 183). Aangesien die posdiens in verafgeleë plekke stadig is, gaan die tydigheid van inligting dikwels verlore (Chartrand, 1983, p. 11).

2.3.2 Gebrekkige kennis van inligtingsbehoefte van boere

Volgens Russel in French (1990, p. 418) is dokumente oor die werklike inligtingsbehoefte in die landboubedryf baie skaars. Voordat 'n optimale inligtingsdiens kan bestaan, moet die gebruiker se inligtingsbehoefte bepaal word.

2.3.3 Eenvoudige en praktiese aard van inligting

Soos reeds genoem, benodig die boer inligting wat eenvoudig is en wat prakties van toepassing vir sy area is. Landbounavorsers as wetenskaplikes vind dit moeilik om die inligting so aan boere beskikbaar te stel. Dit veroorsaak dat die beskikbare inligting vir boere dikwels te gespesialiseerd, ingewikkeld en gedetailleerd is. Die praktiese implementeerbaarheid van navorsingsresultate is dan ook 'n vereiste wat landbouvoorligters aan inligting wat aan boere oorgedra moet word, stel (Mason, 1991, p. 183).

2.3.4 Betroubaarheid en akkuraatheid van inligting

Volgens Chartrand (1983, p. 11) is gerapporteer dat boere oor die betroubaarheid en akkuraatheid van inligting kla omdat die beskikbare inligting :

- polities deur die landsregering gekleur is;
- nie toepaslik vir hulle tipe plaas is nie;
- nie toepaslik vir hulle geografiese gebied is nie;
- te algemeen of vaag is;
- te oud of verouderd is; of
- te duur of moeilik is om te bekom.

2.3.5 Tydigheid

Volgens French (1990, p. 426) is die dokumentasie en dokumentlewering van landbou-inligting stadig. Dit is in sekere opsigte, soos die verskaffing van weer-inligting, 'n groot probleem in landbou. Boere het dikwels daaglikse en onmiddellike inligting, waarvolgens 'n besluit geneem moet word, nodig.

Vir hierdie tipe inligting is 'n rekenaargebaseerde inligtingsdiens wat inligting direk aan die boer verskaf, noodsaaklik (Lehnert, 1980, p. 65).

2.3.6 Openbare belangstelling in landbou-aangeleenthede

Daar is 'n stygende belangstelling by die publiek in landbou-aangeleenthede. Volgens French (1990, p. 428) stel die publiek belang in die rol wat landbou in die skep en oplos van omgewingsprobleme speel en in die verskaffing van "veilige" voedsel.

2.3.7 Rol van die landbouvoorligter

Tradisioneel tree die landbouvoorligter as bemiddelaar tussen die landbounavorser en die boer op. Die inligting vloei dus van die landbounavorser na die landbouvoorligter wat dit dan op sy beurt aan die boer oordra (Bornman, 1987, p. 11 en Van Niekerk, 1990, p. 8).

Volgens Gidley (1977, p. 110) en Thompson (1986, p. 68 - 71) kan 'n effektiewe navorsing / voorligtingsskakeling slegs bestaan as die tweerigtingkommunikasie tussen landbounavorser en -voorligter van so 'n aard is dat 'n hegte ondersteunende werksverhouding geskep word. Hierdie verhouding ly dikwels skipbreuk a.g.v. (1) groot geografiese afstande tussen die landbouligter en die navorser sodat min persoonlike kontak gemaak word, (2) verskille in akademiese opleiding en (3) verskille in ouderdom en ondervinding.

As gevolg van die hoër vlak van opleiding van sommige boere en die tydsverloop tussen die verkryging van navorsingsresultate en die dokumentasie en bekendstelling daarvan, is boere al meer geneig om die landbouvoorligter buite rekening te laat en die landbounavorser direk te kontak (Bornman, 1987, p. 8 - 9 en French, 1990, p. 428). Dit bring mee dat die landbounavorsers jaarliks letterlik honderde telefoniese navrae ontvang. Daar word dan dikwels 'n onmiddellike antwoord op die navraag ver wag. Indien die navorser nie oor die nodige inligting beskik nie en dit eers in die biblioteek moet naslaan of by mede-navorsers of spesialis-voorligters moet kry, verloop daar weer tyd en word die optimale inligtings- en adviesdiens gestrem.

2.4 Die inligtingsdiens van die Grootfontein Landbou-ontwikkelingsinstituut

Een van die belangrikste funksies van die Grootfontein Landbou - ontwikkelingsinstituut (GLOI), die hoofsentrum van die Karoostreek, is om 'n effektiewe inligtingsdiens aan alle boere in die Karoostreek te verskaf. Die volgende persone speel 'n rol in die inligtingsdiens aan die boere :

2.4.1 Landbouvoorligters

Soos reeds genoem beskik die streek oor 'n groep landbouvoorligters wat in elke voorligtingswyk deur die hele streek geplaas is. Geprogrammeerde voorligting se deurvoering word gekortwiek deurdat 30 persent van die toegewysde poste permanent vakant bly (Landbou-ontwikkelingsprogram van Karoostreek, 1986, p. 77).

2.4.2 Spesialislandbouvoorligters

Volgens die Landbou-ontwikkelingsprogram van Karoostreek (1986, p. 77) is die spesialisvoorligter die sleutelfiguur in die bediening van die boer op die navorsing-voorligtingskontinuum. Die feit dat hierdie beroepsgroep egter tot dusver nog nie tot sy reg kon kom nie, werk stremmend in op streeksontwikkeling en plaas 'n abnormale druk en werkslading op veral die senior en meer ervare landbounavorsers.

2.4.3 Landbounavorsers

By die Grootfontein Landbou-ontwikkelingsinstituut is daar navorsers veral op die volgende terreine :

- Diereproduksie
- Weiding
- Gewasproduksie
- Hulpbronontwikkeling
- Weerkunde
- Wol- en bokhaarkunde
- Veeartsenykunde

Behalwe die navorsingswerk wat gedoen word, is die landbounavorser ook, soos reeds genoem, verantwoordelik vir die oordrag van navorsingsresultate aan die landbouvoorligter en die boer. Hierdie inligting-oordrag geskied formeel d.m.v. publikasies en gereelde boeredae. Informeel geskied dit d.m.v. telefoniese en skriftelike navrae wat bykans daaglik ontvang word.

2.4.4 Skakelbeampies

Die skakeldiens is verantwoordelik vir die samestelling en verspreiding van twee publikasies, nl. Karoo Agric en Karoostreeknuusbrief. Daar word met Landbou-inligting, die radio, TV en pers geskakel om werksaamhede en ander aangeleenthede bekend te stel. Verder word boeredae, individuele en groepbesoeke gereël.

2.4.5 Bibliotekaresse

Die Grootfontein Landbou - ontwikkelingsinstituut huisves 'n landboubiblioteek wat oor ongeveer 8 645 landbou- en landbouverwante boeke en pamflette beskik, 5 309 gebonde tydskrifbande het en jaarliks ongeveer 178 lopende tydskrifttitels ontvang.

Hoewel navrae oor spesifieke inligting vanaf boere dikwels ontvang en beantwoord word, is die primêre doel van die biblioteek om inligting aan die landbounavorsers en -voorligter te voorsien ten einde hom in staat te stel om sy taakverrigting doeltreffend uit te voer (Louw, 1985, p. 2).

2.4.6 Skakelkomitees

Benewens Grootfontein is daar in die Karoostreek nog drie navorsingsinrigtings, naamlik te Cradock, Carnarvon en Jansenville. Vir elkeen bestaan daar 'n afsonderlike skakelkomitee. Die komitee is saamgestel uit die Grootfontein Landbou-ontwikkelingsinstituut se bestuur, senior landbounavorsers, landbou-voorligters en plaaslike boereleiers wat deur die verskillende filiale van Georganiseerde Landbou benoem word (Landbou-ontwikkelingsprogram van Karoostreek, 1986, p. 77). Veral knelpunte in die boerderybedryf wat nagevors moet word en die tema en program vir jaarlikse boeredae word by die komiteevergaderings bespreek.

3. GROOTFONTEINSE DIEREPRODUKSIE-INLIGTINGSBANK

3.1 Omskrywing van die Diereproduksie-inligtingsbank

Die Diereproduksie-afdeling van die Grootfontein-Landbou-ontwikkelingsinstituut het 'n inligtingsbank vir Angorabokboere en 'n inligtingsbank vir skaapboere ontwikkel. Dit was die eerste inligtingsbank van hierdie aard en baanbrekerswerk is daarmee gedoen (Badenhorst, 1991, p. 45).

Alle moontlike inligting rondom die skaap- en Angorabokbedryf is versamel en nadat deskundiges bepaal het dat die inligting korrek is, is dit in 'n rekenaar ingevoer. 'n Spesiale databasisprogram wat deur die Grootfontein-databuro ontwikkel is, word vir die intik, vaslegging en oproep van inligting gebruik.

Die inligtingsbank vir skaapboere dek vleis-, wol- en dubbeldoelrasse. Die inligting in beide die skaap- en Angorabok-inligtingsbank is ingedeel onder hoofde soos algemeen, bestuur, dieregesondheid, geriewe, reproduksie en voeding. Elke afdeling is weer onderverdeel sodat alle aspekte van die betrokke boerdery sover moontlik ingesluit word.

Die inligting is so eenvoudig en saaklik moontlik geskryf sodat ook die boere dit maklik kan verstaan en daar nie deur onnodige detail of omskrywings hoef gelees te word voordat by die vereiste inligting uitgekóm word nie.

Inligting word opgespoor deur (1) een van die sleutelwoorde in die lys van sleutelwoorde te gebruik of (2) deur enige woord wat in die beskrywingsveld voorkom, as soekterm te gebruik.

Wanneer 'n sleutelwoord gebruik word is die reaksietyd vir die oproep van die besonderhede baie kort. Dit neem langer om die inligting op te spoor wanneer 'n soekterm uit die beskrywingsveld gebruik word omdat die hele inligtingsbank se teks eers "gelees" moet word. Die stelsel is egter baie eenvoudig en gebruikervriendelik.

Een van die Diereproduksienavorsers is verantwoordelik vir die inligtingsbank. Sy sorg dat aktuele inligting en nuwe ontwikkelings en uitvindings gereeld bygevoeg word. Dit verseker dat die inligtingsbank nooit stagneer nie maar aanhoudend groei.

Elke Diereproduksienavorser het 'n rekenaar in sy kantoor. Die rekenaars is deur middel van 'n plaaslike rekenaarnetwerk gekoppel. Nuwe inligting wat ingevoer word, word outomaties na al die individuele werkstasies deurgevoer. Die rekenaarnetwerk maak dit moontlik dat indien nodig, al die navorsers gelyktydig die inligtingsbank kan gebruik.

Aangesien al die landbouvoorligters in die Karoostreek ook rekenaars in hulle kantore het, is kopieë van die inligtingsbank deur middel van rekenaardiskette aan hulle voorsien. Die landbouvoorligters het gevolglik ook toegang tot al die nuutste wetenskaplike inligting sodat die inligting vinniger by die boer kan uitkom.

Indien verkies, kan 'n drukstuk van die verlangde inligting gemaak word. Lyndrukkers sowel as laserdrukkers is beskikbaar. Die hele inligtingsbank self kan gratis op 'n voorsienende rekenaardisket gekopieer word sodat 'n boer by sy huis op sy eie rekenaar die inligting kan stoor en, soos nodig, kan deurwerk en benut (Grootfontein's information banks, 1991, p. 7).

Die gerekenariseerde stelsel bied die volgende voordele bo die gewone manier van inligting versamel en stoor :

- Wanneer 'n navorser 'n navraag ontvang, kan hy deur eenvoudig die onderwerp in sy rekenaar in te tik onmiddellik die verlangde inligting voor hom op die rekenaarskerm kry.
- Nuwe inligting of veranderings hoef net eenmalig ingetik te word en is daarna vir almal beskikbaar.
- Die inligting is so georden en gefiltreer dat op grond van die boer se spesifieke omstandighede 'n besluit geneem kan word.
- Onderwerpe kan meer omvattend en volledig en in meer as een veld gesoek word. Responstyd is omtrent onmiddellik.
- Navorsingsresultate word vinniger aan die boer en landbouvoorligter bekend gemaak.
- Inligting vir dieselfde tipe navrae hoef nie oor en oor in die literatuur opgesoek te word nie. Bevindings kan onder 'n geskikte onderwerpshoof ingetik word vir latere gebruik.

3.2 Evaluering van die Diereproduksie-inligtingsbank

Volgens Myers (1987, p. 58) is daar verskeie kriteria wat vir die evaluering van 'n inligtingsbank aangewend kan word. Min kriteria is egter op inligtingsbanke toegepas. Die meeste bestaande kriteria is op kommersiële bibliografiese databasisse gerig (Fourie, 1993, p. 6). Katz (1978, p. 26) is van mening dat 'n databank net soos 'n naslaanwerk geëvalueer word.

Vir hierdie studie is sinteses en aanpassings uit bestaande kriteria gemaak. Die evaluering is ook teen die agtergrond van die gebruiker wat bedien word, gemaak.

Die kriteria wat vir die studie gebruik is, moet dus as moontlike evalueringskriteria vir inligtingsbanke en nie as 'n algemeen aanvaarde stel kriteria gesien word nie.

Vir die evaluering sal die landbounavorsers te Grootfontein, die landbouvoorligters in die Karoostreek en die ekstensiewe veeboere as gebruikers en eindgebruikers geag word.

3.2.1 Inhoud

Vir die evaluering van die inhoud van die inligtingsbank is die volgende kriteria gebruik :

- 3.2.1.1 Dekking
- 3.2.1.2 Omvang
- 3.2.1.3 Kwaliteit
- 3.2.1.4 Verwysings
- 3.2.1.5 Relevantheid/toepaslikheid
- 3.2.1.6 Styl
- 3.2.1.7 Tydigheid

3.2.1.1. Dekking

Die dekking van 'n inligtingsbank is een van die belangrikste kriteria en word gemeet aan die volledigheid van die inligting. Omdat geen inligtingsbank alle inligting kan insluit nie, moet dít wat wel ingesluit word, definitief afgebaken en bekend gemaak word sodat potensiele misverstand by die gebruiker vermy word (Ewbank, 1982, p. 193). Die dekking word gewoonlik volgens Katz (1978, p. 21) deur die doel van die inligtingsbank bepaal en kan byvoorbeeld 'n spesifieke onderwerp, publikasiemedium, land of taal wees.

Tenopir (1982, p. 423 - 426) beskryf 'n metode om 'n inligtingsbank, wat 'n spesifieke onderwerp dek, se dekking te evalueer. Sy noem dit die onderwerpsprofielmetode. Vir dié metode word 'n omvattende profiel van terme, wat saam 'n breë oorsig oor die onderwerp verskaf, opgestel. Die profiel word dan met die teksterme in die inligtingsbank vergelyk. Die inligtingsbank wat die grootste aantal treffers - dit is die kere wat die profielterme en die teksterme ooreenkom - verskaf, word as die bruikbaarste beskou.

Weintaub (1986, p. 121) is van mening dat die dekking van 'n landbou-inligtingsstelsel soveel tegniese en ekonomiese inligting moet bevat sodat bestuurbesluitneming vergemaklik word. Hy stel die volgende vereistes aan die dekking van so 'n inligtingsstelsel :

- analise van plaasbedryfprobleme
- nuwe organisasies en tegnologie
- ekonomiese tendense
- finansiële vereistes vir huidige en toekoms
- markttendense en pryse
- produksie-veranderlikes
- kostestudies
- veranderde grondgebruikspatrone
- veranderde veeproduksiepatrone
- interstreeklike vergelykings
- groeidinamika van landboustreke
- regeringsbeleid

Die Diereproduksie-inligtingsbank se doel is primêr om inligting deur middel van die landbounavorser aan die ekstensiewe veeboer in die Karoostreek te verskaf. Dit is ook spesifiek vir skaapboere en vir angorabokboere bedoel.

Om die omvattendheid van die onderwerp gedek te bepaal, is die inligtingsbehoefte van die boere soos in individuele onderwerpe uitgedruk (sien hoofstuk sewe) as profiel gebruik. Hierdie onderwerpe is eers afsonderlik met die sleutelwoorde van die inligtingsbank vergelyk.

Van die 130 onderwerpe, was 41 as sleutelwoorde in die inligtingsbank en kan aangeneem word dat genoeg inligting daarvoor in die inligtingsbank is. Die res van die onderwerpe is as soekterme in die inligtingsbank ingevoer.

Van dié onderwerpe is wel in die teks gevind. Oor baie onderwerpe kon egter geen inligting gevind word nie. Hierdie individuele onderwerpe word in bylaag 3 weergegee. Daar word aanbeveel dat die spesifieke onderwerpe waarvan die inligtingsbehoefte as hoog geïdentifiseer is, in die inligtingsbank ingevoer word.

3.2.1.2 Omvang

Volgens Ewbank (1982, p. 191) bepaal die omvang van die inligtingsbank die spesifieke data wat ingesluit gaan word. Die omvang moet duidelik beskryf word sodat die gebruiker presies weet hoe omvattend dit is.

Die omvang kan omvattend of selektief wees. As dit omvattend is, word geen kwalitatiewe maatstawwe vir die insluit van data toegepas nie. Alles wat binne die veld van dekking afgebaken is, sal ingesluit word. As die omvang daarenteen selektief is, word kwalitatiewe maatstawwe toegepas sodat minder belangrike data geïgnoreer word.

Die Diereproduksie-inligtingsbank is selektief in die opsig dat dit sover moontlik alle veekundige inligting vir die Karoostreek insluit. Kwalitatiewe maatstawwe word wel toegepas en minder belangrike landboukundige inligting word geïgnoreer.

3.2.1.3 Kwaliteit

Die gehalte van die inligting van 'n naslaanbron word deur die kwaliteit van die outeur bepaal. Dit word op sy beurt deur die outeur se kwalifikasies, deskundigheid of bron van kennis, hetsy primêr of sekondêr, bepaal. (Katz, 1978, p. 21).

Dit is gewoonlik nie 'n spesifieke outeur wat 'n inligtingsbank "skryf" nie, maar eerder 'n groep deskundiges (Batten, 1981, p. 37 en Ewbank, 1982, p. 195). Hierdie groep besluit of inligting aan die kriteria vir insluiting voldoen voordat dit in die inligtingsbank opgeneem word. Vir 'n betroubare inligtingsbank moet die kriteria vooraf opgestel word en moet dit deur al die deskundiges toegepas word (Bartkus, 1982, p. 207 & Love, 1980, p. 2).

Hoewel kriteria van inligtingsbanke wissel, word dit gebruik om die volume van inligting binne perke te hou en om betroubare data te verseker sodat die gebruiker as leek die inligting met vertroue kan gebruik en beter besluite kan neem (Hitchingham, 1977, p. 63). Ewbank (1982, p.195) vereis dat die kwalifikasies van die deskundiges, die prosedure vir seleksie en die metodes wat gebruik word om 'n antwoord te verskaf of 'n gevolgtrekking te maak, verskaf moet word.

Die inligting vir die Diereproduksie-inligtingsbank word deur agt Diereproduksie-navorsers, een landbou-ekoonoom en ses Diereproduksie-tegnici ingevoer. Hoewel daar nie 'n geskrewe stel kriteria vir die insluiting van inligting bestaan nie, het elkeen van bogenoemde persone 'n grondige kennis van hulle vakgebied. Al die landbounavorsers en die -ekoonoom het nagraadse kwalifikasies in landbou terwyl die tegnici almal landbougrade of -diplomas het.

3.2.1.4 Verwysings

Omdat dit 'n inligtingsbank te groot sal maak en die soekprosedure sal bemoeilik, kan 'n inligtingsbank nie alle besonderhede bevat nie. Vir die gebruiker wat ondersteunende besonderhede benodig, moet verwysings wat hom na 'n ander bron (inligtingsbank of publikasie) lei, verskaf word (Ewbank, 1982, p. 196).

Die Diereproduksie-inligtingsbank bevat enkele verwysings na gepubliseerde bronne van relevante inligting. Indien 'n navraag ontvang word waaroor daar geen inligting in die inligtingsbank is nie, is die persoon wat die navraag hanteer, verantwoordelik daarvoor om die gegewens in die inligtingsbank in te voer.

3.2.1.5 Relevantheid

Volgens Line (1982, p. 264) is 'n toegang- en kontrole-eenheid essensieel as die gebruikers net die inligting wat hulle benodig, wil onttrek. Wilson (1978, p. 17) is van mening dat as 'n inligtingsstelsel net relevante inligting verskaf, verskaf dit wat dit behoort te verskaf.

Wilson (1978, p. 17) gebruik eerder die term opspoorwaardigheid as relevantheid, want volgens hom wissel die relevansie van inligting van gebruiker tot gebruiker. Omdat verskillende gebruikers se versoeke wissel, sal die opspoorwaardigheid van inligting bepaal word deur wie dit vra en waarvoor dit gebruik gaan word.

Omdat navrae meestal vanaf Karoostreek se ekstensiewe veeboere ontvang word, is al die inligting oor die onderwerp wat opgespoor kan word in die Diereproduksie-inligtingsbank relevant.

3.2.1.6 Styl

Die styl van 'n inligtingsbank word bepaal deur die wyse waarop die inligting geskryf is. Die styl word beïnvloed deur die effektiewe en logiese volgorde van die inligting, die eenvoud en lengte van sinne, die konsekwente gebruik van standaard afkortings, simbole en terme en deur spelfoute (Blue, 1979, p. 78 en Williams, 1975, p. 564).

Volgens Artandi (1982, p. 302) lê die probleme van inligtingsbanke nie in die spoed van dataprozessering nie, maar in die fundamentele vlak van interpretasie en verstaan. Die waarde en kwaliteit van die opgespoorde inligting hang daarvan af of die inligting op 'n verstaanbare manier aangebied word.

Ewbank (1982, p. 191) sluit daarby aan en is van mening dat die finale toets vir 'n suksesvolle inligtingsbank in die verskaffing van korrekte en volledige antwoorde binne 'n aanvaarbare tyd in verstaanbare en bruikbare formaat lê. Volgens Yerkey (1979, p. 175) moet 'n inligtingsstelsel die inligtingsontplooffing-probleem verlig deur inligting wat gevolgtrekkings, waarop die gebruiker sy besluite en plan van aksie kan baseer, te bevat.

'n Landbou-inligtingsbank moenie net inligting bevat nie, maar ook ontledings en interpretasies sodat 'n betekenisvolle agtergrond vir die gebruik van die inligting vir besluitneming en probleemoplossings daargestel word (Weintaub, 1986, p. 124).

Die inligting in die Diereproduksie-inligtingsbank is so eenvoudig en saaklik moontlik geskryf. Die gebruik van wetenskaplike en tegniese terme is beperk en geen onnodige detail of omskrywings is ingesluit nie. Die inligting is ook so gestel dat afleidings en gevolgtrekkings maklik gemaak kan word.

3.2.1.7 Tydigheid

Inligting, veral in sekere dissiplines, verander konstant. Dit is dus nodig dat inligting gereeld hersien en op datum gehou word. Marshall (1975, p. 503) is van mening dat die tydigheid van 'n inligtingsbank een van die belangrikste evaluëeringskriteria is. Daar moet gesorg word dat die tydsverloop tussen die publiserings van nuwe inligting en die verandering of byvoeging daarvan in die inligtingsbank, so kort as moontlik is (Williams, 1975, p. 563).

Navorsingsresultate van die Karoostreek word soos dit bekend gemaak word, in die Diereproduksie-inligtingsbank ingevoer. Dit verseker dat die nuutste inligting voortdurend beskikbaar is.

3.2.2 Sisteem

Vir die evaluering van die sisteem van die inligtingbank is die volgende kriteria gebruik :

- 3.2.2.1 Toeganklikheid
- 3.2.2.2 Beskikbaarheid
- 3.2.2.3 Formaat
- 3.2.2.4 Sekuriteit
- 3.2.2.5 Soekfunksie
- 3.2.2.6 Drukstukke

3.2.2.1 Toeganklikheid

Volgens Myers (1987, p. 70) word die toeganklikheid van 'n inligtingsbank bepaal deur (1) die beskikbaarheid daarvan en (2) hoe maklik dit is om dit te gebruik. Die beskikbaarheid van 'n inligtingsbank sal by 3.2.2.2 bespreek word.

Hoe maklik dit is om 'n inligtingsbank te gebruik hang baie af van hoe gebruikersvriendelik dit is. Indien die gebruiker dit maklik vind om te benut, sal hy geneë wees om dit weer te gebruik. Die volgende tegnieke (Geyser, 1991, p. 256) kan aangewend word om gebruikersvriendelikheid te verhoog:

- (1) blaai-opsie ["browse"]
- (2) keuselyste of spyskaarte ["menus"]
- (3) vensters ["windows"]
- (4) geheelafvoerskerms ["forms"]
- (5) vraag en antwoord
- (6) vereenvoudigde programmeertaal

Die Diereproduksie-inligtingsbank is absoluut gebruikersvriendelik en baie eenvoudig om te gebruik. Op elke skerm is daar òf 'n keuselys ["menu"] òf vrae en antwoorde. Die gebruiker kan dus elke keer net die opsie wat hy wil uitvoer kies of die sleutelwoord of onderwerp waaroor hy inligting wil soek, intik.

Daar is ook op elke skerm 'n help-opsie, waar spyskaartopsies verduidelik word, beskikbaar.

3.2.2.2 Beskikbaarheid

Vir die gebruik van 'n inligtingsbank is 'n rekenaar, sleutelbord, drukker, beveltaal en programmatuur nodig (Conger, 1980, p. 11). Sommige inligtingsbanke is nie direk toeganklik nie en is daar dikwels 'n telekommunikasienetwerk wat spesiale toerusting soos 'n modem of telefoon vereis, nodig. Indien hierdie toerusting nie beskikbaar is nie, is die inligtingsbank gevolglik ook nie beskikbaar nie.

Kragtoevoer en kommunikasienetwerke wat foutief is, veroorsaak dikwels dat 'n inligtingsbank nie gebruik kan word nie. Dit lei ook soms tot stakings tydens 'n soektog en dan moet die hele soektog oorgedoen word. Bystandapparaat is dus nodig vir as die primêre stelsel faal (Rossouw, 1984, p. 67).

'n Verdere aspek van beskikbaarheid is die tyd wat die inligtingsbank benodig om op bevel te reageer. Faktore om in ag te neem kan wees (1) die transmissiespoed om inligting te stuur of af te laai, (2) tyd wat dit neem om versoeke te interpreteer, (3) tyd wat dit neem om te soek en (4) tyd wat dit neem om 'n respons te formuleer (Ewbank, 1982, p. 200).

Die beskikbaarheid van die inligtingsbank word ook beïnvloed deur die aantal gebruikers wat gelyktydig die inligtingsbank kan gebruik. Hoe meer gebruikers gelyktydig geakkommodeer word sonder om die funksionering daarvan nadelig te beïnvloed, hoe meer beskikbaar is die inligtingsbank.

Elke landbounavorser en landbouvoorligter het 'n rekenaar, sleutelbord en drukker in sy kantoor. Die Diereproduksie-inligtingsbank is dus heeldag tot hulle beskikking. Omdat die inligtingsbank deel van 'n lokale area-netwerk vorm, is die beskikbaarheid daarvan, behalwe vir kragtoevoer, ook afhanklik van die netwerkklyne. Omdat Grootfontein se Databuro as netwerkbestuurders optree, kan probleme met die lyne onmiddellik herstel word.

Wanneer daar met behulp van sleutelwoorde gesoek word, is die interpretasie-, soek- en responsvormingstyd bykans onmiddellik. Die tyd om 'n soektog af te handel, neem langer as daar met behulp van 'n onderwerp in die teks gesoek word, maar die respons is steeds baie vinnig.

Aangesien die inligtingsbank, soos hierbo genoem, deel van 'n rekenaar-netwerk is, kan al die landbounavorsers gelyktydig die inligtingsbank gebruik. Die aantal gebruikers sal nie die funksionering van die stelsel benadeel nie.

3.2.2.3 Formaat

Die inligting wat aangebied word, moet in 'n formaat wat die gebruiker verstaan en tevrede stel, wees. Dit kan tabelle, grafieke of teks wees. Die gebruiker moet ook kan kies in hoeveel besonderhede hy die onderwerp omskryf wil hê, hoe dit georden moet wees en van watter dele hy drukstukke wil hê (Ewbank, 1982, p. 200).

Die Diereproduksie-inligtingsbank beskik nie oor die funksie om inligting in 'n bepaalde formaat te rangskik nie. Die inligting kan slegs soos dit ingevoer is, weergegee word.

3.2.2.4 Sekuriteit

Gebruikers is gewoonlik deskundiges ten opsigte van die onderwerp wat die inligtingsbank dek, maar weet dikwels nie hoe 'n rekenaarsisteem werk nie. Die inhoud van die inligtingsbank moet gevolglik teen veranderinge of uitwissing wat per ongeluk of onwetend deur gebruikers veroorsaak is, beskerm word. Volgens Ewbank (1982, p. 201) moet die sisteem ook ongewone interaksies tussen die gebruikers en die inligtingsbank en tussen gebruikers wat die sisteem gelyktydig gebruik, kan verdra.

Artandi (1982, p. 304) waarsku ook teen die gevaar van die gebrek aan kontrole oor die korrektheid en akkuraatheid van gedissemineerde inligting nadat dit gerekenariseer is. Om die inligting te beskerm, is dit nodig dat die toegang tot die inligting streng gekontroleer word (Blue, 1979, p. 81).

Slegs die Diereproduksie-navorsers kan nuwe inligting in die inligtingsbank invoer. Veranderings en byvoegings sal dan outomaties aan al die ander landbou-navorsers beskikbaar wees. Indien inligting deur middel van 'n disket aan 'n boer gegee word, kan geen verantwoordelikheid vir veranderinge wat hy aan die inligting doelbewus of onwetend aanbring, aanvaar word nie.

3.2.2.5 Soekfunksie

Omdat die vinnige soek en vind van inligting een van die grootste voordele van 'n inligtingsbank is, is die evaluering van die soekfunksie 'n baie belangrike kriterium.

Marshall (1975, p. 504) is van mening dat dit belangrik is dat die gebruiker die soekstrategie-konsepte en hoe die sisteem dit gebruik en aanwend, moet verstaan. Dit sal hom in staat stel om soektogte meer suksesvol uit te voer. Die sukses van 'n soektog hang af van die (1) opstel van die soekprofiel, (2) die vertrouwdheid van die soeker met die inligtingsbank en (3) die interaksie tussen die soeker en die inligtingsbank.

Conger (1980, p. 10) sluit daarby aan en reken dat die vermoë om te weet wat en hoe om te soek, 'n kwessie is van weet hoe die sisteem werk, watter lêers relevante inligting bevat en hoe die inligting gerangskik is.

'n Inligtingsbank se soekvelde is gewoonlik onderwerpe, woorde in die teks en sleutelwoorde. Die sleutelwoorde kan uit 'n tesaarus kom of vrye taal wees (Williams, 1975, p. 563). Dit is belangrik dat die gebruiker 'n reeks onderwerpe kan soek (Ewbank 1982, p. 199) en dat die verfyning van 'n soekterm moontlik is (Batten, 1981, p. 35).

Volgens Weintaub (1986, p. 124) moet daar 'n minimum tydsverloop tussen die invoer van die soekterm en die respons wees. Die tyd wat die soektog neem, word volgens Rossouw (1984, p. 65) deur die verwerkingspoed (tyd wat dit neem om die versoek te verwerk), die vertoonspoed (tyd wat dit neem om op die skerm te verskyn) en die drukspoed (tyd wat dit neem om uitdrukke te maak) bepaal.

Hitchingham (1977, p. 59) is van mening dat die gebruikertevredenheid 'n norm vir die soekkwaliteit behoort te wees. Of die gebruiker tevrede met die soektog gaan wees, word bepaal deur die relevantheid van die inligting verkry, hoe lank hy moes wag vir die inligting en die kostes verbonde aan die soektog (Katz, 1978, p. 60).

Die Diereproduksie-inligtingsbank is soos hierbo genoem, gebruikersvriendelik. Wanneer die gebruiker aangedui het dat hy 'n soektog wil uitvoer, moet hy eers aandui of hy in die skaaplêer of in die angoraboklêer wil soek. Daarna word die volgende opsies aan hom gestel :

- Soek in die sleutelwoorde
- Soek in die beskrywing (teks)
- Soek in die sleutelwoorde en die beskrywing

Vir die sleutelwoordopsie is 'n lys van sleutelwoorde of 'n tesaarus beskikbaar. Indien dié opsie gekies word, kan die gebruiker net die sleutelwoord intik en die inligting sal op die skerm verskyn. Op die skerm word keuse-opsies soos "wil u die inligting uitdruk, wil u 'n verdere soektog doen of wil u die program verlaat?" aan die gebruiker gestel.

Indien in die beskrywing of teks gesoek wil word, kan die gebruiker 'n woord of selfs 'n sin intik. Daar sal dan wyer as die sleutelwoord gesoek word. As die woord "soutbos" byvoorbeeld as soekterm gebruik word, sal behalwe die term "soutbos" ook terme soos "oumansoutbos", "soutbosse" en "soutbosbenutting" vertoon word. Die gebruiker kan dan kies watter inligting hy wil sien.

Daar kan ook gelyktydig in die sleutelwoorde en die beskrywing gesoek word. Alle trefwoorde sal weer eens vertoon word sodat die gebruiker sy keuse of keuses kan maak.

Die soekfunksie maak nie voorsiening vir die verfyning van die onderwerp nie. Omdat die inligtingsbank relatief klein, die inligting reeds gespesialiseerd en die respons van die soektog bykans onmiddellik is, pla die gebrek aan die verfyning van die onderwerp nie juis nie.

3.2.2.6 Drukstukke

Volgens Tessier (1977, p. 383) is dit nodig dat die produk van 'n soektog in 'n leesbare vorm aan die gebruiker verskaf moet word. In die geval van 'n gebruiker wat oor die nodige rekenaartoerusting beskik, kan die afvoer op diskette gedoen word, andersins moet papierdrukstukke gemaak word. Goeie lyn- of laserdrukke moet in laasgenoemde geval gebruik word om goeie leesbaarheid te verseker (Rossouw, 1984, p. 68).

Elke navorser het 'n lyndrukker in sy kantoor. As deel van die lokale rekenaarnetwerk kan elkeen ook die inligting vanuit die Diereproduksie-inligtingsbank op 'n sentrale laserdrukker uitdruk. Soos reeds genoem kan, indien die gebruiker oor rekenaartoerusting beskik, die inligting op diskette oorgedra word.

3.2.3 Bestuur

Vir die evaluering van die bestuur van 'n inligtingsbank is die volgende kriteria gebruik :

3.2.3.1 Tegniese bystand

3.2.3.2 Opdatering

3.2.3.3 Opleiding

3.2.3.4 Koste

3.2.3.1 Tegniese bystand

Volgens Ewbank (1982, p. 202) is opgeleide personeel vir die konstruksie en instandhouding van 'n inligtingsstelsel nodig. Die bruikbaarheid van die stelsel word sterk beïnvloed deur die vermoë van die tegniese stelselbestuurder om die veranderende behoeftes en aannames van die gebruiker te verstaan en te antisipeer. Tegniese bystand kan 'n probleem wees as die tegniese personeel nie geografies naby die gebruikers is nie (Batten, 1981, p. 36).

Die personeel van die Grootfonteinse Databuro is verantwoordelik vir die konstruksie en instandhouding van die tegniese aspekte van die Diereproduksie-inligtingsbank. Omdat hulle byderhand is, kan tegniese bystand bykans onmiddellik verskaf word.

3.2.3.2 Opdatering

Soos by tydigheid genoem, moet die nuutste inligting so spoedig moontlik by die inligtingsbank gevoeg word om sodoende die betroubaarheid en geldigheid van die inligtingsbank te verseker. Die inligtingsbank moet dus sistematies hersien en opgedateer word. Inligting verloor sy waarde as daar nuwer resultate, konsepte en pryse beskikbaar is.

Ewbank (1982, p. 203) is van mening dat 'n fyn balans met die opdatering gehandhaaf moet word. As die inligting te dikwels aangevul en verander word, gaan die inligtingsbank te tentatief vir ernstige aanwending raak. As die inligting daarenteen te min aangepas en verander word, sal die inligtingsbank sy geloofwaardigheid verloor.

Hoewel die Diereproduksie - inligtingsbank nie sistematies hersien en opgedateer word nie, word die nuutste inligting, soos wat dit beskikbaar is, ingevoer. Daar kan dalk gepoog word om die opdatering op 'n vasgestelde basis te doen.

3.2.3.3 Opleiding

Volgens Yerkey (1979, p. 176 - 177) wil gebruikers as 'n reël self inligting soek of kyk hoe gesoek word. Indien 'n gebruiker nie met selfvertroue 'n soektog kan uitvoer nie, sal hy onwillig wees om die inligtingsbank te gebruik.

Opleiding kan formeel deur gereelde kursusse gedoen word (Batten, 1981, p. 36) of kan informeel tydens die soektog self gedoen word (Blue, 1982, p. 79).

Vir selfopleiding kan die volgende hulpmiddels (Myers, 1987, p. 68 en Rossouw, 1984, p. 67) deur die sisteembestuurder verskaf word :

- handleidings
- soekgidse
- nuusbriewe met veranderings en verbeterings
- sakgidse vir vinnige naslaandoeleindes

Omdat die Diereproduksie-inligtingsbank so gebruiker-vriendelik is, is die landbounavorsers en -voorligters eenmalig in die gebruik daarvan opgelei. Indien 'n ekstensiewe boer die hele inligtingsbank op 'n disket vir eie gebruik wil hê, word hy informeel tydens die uitvoer van 'n soektog opgelei.

3.2.3.4 Koste

Die uitgawes verbonde aan 'n inligtingsbank kan die volgende beloop (Myers, 1987, p. 69 en Rossouw, 1984, p. 64) :

- aankoop van die inligtingsbank
- aankoop van die nodige harde- en sagte ware
- jaarlikse subskripsie
- gebruikstyd terwyl seekprofiel opgestel word
- gebruikstyd terwyl gesoek word
- gebruikstyd terwyl uitdrukke gemaak word
- telekommunikasie lynkoste
- outeurseienaarsaandeelkoste ("royalties")

Omdat die rekenaartoerusting en -netwerk reeds beskikbaar was en die inligtingsbank deur personeellede self ontwikkel is, was daar relatief min kostes verbonde aan die ontstaan van die Diereproduksie-inligtingsbank. Daar is ook geen gebruikstydskostes nie sodat die inligtingsdiens gratis aan die gebruikers gelewer kan word.

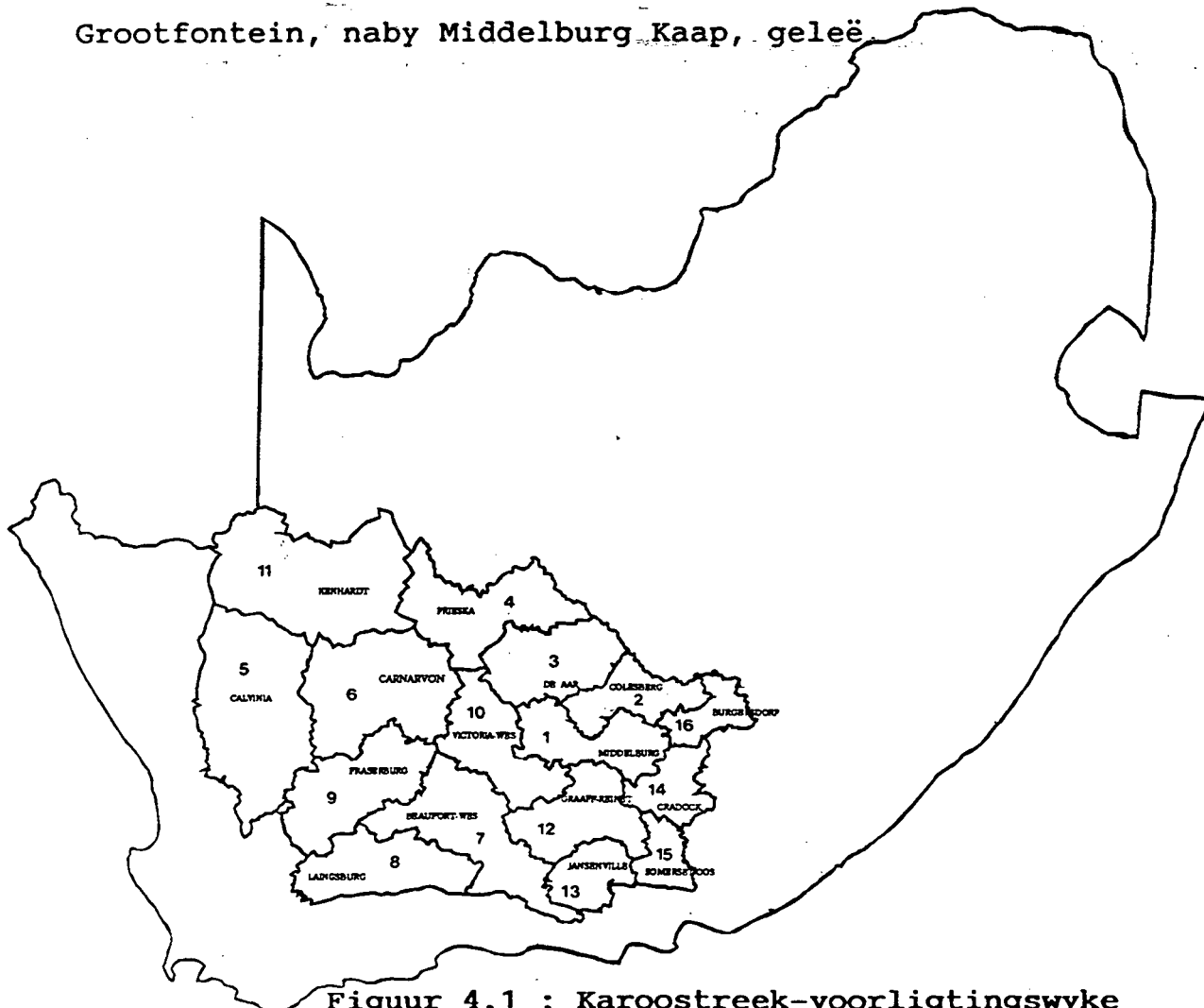
4. EKSTENSIEWE VEEBOERE VAN DIE KAROOSTREEK

4.1 Karoostreek

Ligging en oppervlakte

' Die Karoostreek is tussen 19° en 27° oosterbreedte en tussen $28^{\circ}30'$ en $33^{\circ}30'$ suiderbreedte geleë. Die streek is ongeveer 29 miljoen hektaar groot en beslaan 28% van die Republiek van Suid-Afrika se oppervlakte.

Die streek is in sestien voorligtingswyke, elk met 'n voorligtingskantoor, verdeel (figuur 4.1). Vier voorligtingswyke vorm saam 'n substreek. Die substreekkantore is te Middelburg Kaap, Cradock, Beaufort-Wes en Carnarvon. Die streekkantoor is te Grootfontein, naby Middelburg Kaap, geleë.

Figuur 4.1 : Karoostreek-voorligtingswyke

Klimaatskenmerke

Die grootste gedeelte van die Karoostreek is 'n droë gebied, met ander woorde dit is warm en droog in die somer asook koud en droog in die winter. Temperature wissel van 'n gemiddelde maksimum van 39,4°C in die somer tot 'n gemiddelde minimum van -10,0°C in die winter (Landbou-ontwikkelingsprogram van die Karoostreek, 1986, p. 4-5). Die klimaat wissel van uiters dor in die suidweste en noordweste (gemiddelde jaarlikse reënval < 100 mm) tot semi-dor in die ooste (gemiddelde jaarlikse reënval > 400 mm). As gevolg van die onbetroubaarheid van die reënval is seisoenale, periodieke en rampdroogtes algemeen.

Genoegsame water is 'n probleem. Boorgatwater is die grootste enkele bron vir veesuipings. Plaasdamme en vloedbesproeiing uit riviere dien as waterbronne vir voerproduksie. Dorpe is totaal of gedeeltelik van ondergrondse water vir huishoudelike gebruik afhanklik. Die plantegroei bestaan hoofsaaklik uit meerjarige grasse, Karoobossies en sukkulente. Ongeveer 59 % van die Karoostreek bestaan uit Karoo- en Karooagtige veldtipes, 6% bestaan uit grasveldtipes, 2% is fynbosveld en 34% is skynkarootipes. Laasgenoemde is 'n mengsel van Karoobossies, grasse, struik, sukkulente en fynbosse (Landbou-ontwikkelingsprogram van die Karoostreek, 1991, p. 35).

Grondbenutting

Die grootste gedeelte (±95%) van die Karoostreek word deur natuurlike weiveld beslaan en dui op die ekstensiwiteit van die boerderye. Die oppervlakte onder bewerking is ongeveer 191 296 ha. Dit verteenwoordig slegs 0,66% van die totale gebied (Landbou-ontwikkelingsprogram van die Karoostreek, 1991, p. 18).

Demografie

Volgens die 1985-sensus (Landbou-ontwikkelingsprogram van die Karoostreek, 1986, p.41) lyk die bevolking van die Karoostreek as volg :

Blankes	=	59 223	(15,28%)
Kleurlinge	=	214 532	(55,35%)
Asiërs	=	167	(0,04%)
Swartes	=	113 689	(29,33%)

Boerderybedrywe

Die drie belangrikste boerderybedrywe in die Karoostreek is die produksie van wol, bokhaar en skaapvleis. Die belangrikheid van die wolbedryf word weerspieël deur die feit dat Karoostreekboere ongeveer 25,6% (20,4 miljoen kilogram) van die RSA se wolproduksie teen 'n waarde van ongeveer R163 miljoen lewer. Die Karoostreek huisves ook die grootste getal wolskaapstoeterye.

Ongeveer 75% (7,3 miljoen kilogram) van die RSA se sybokhaar word teen 'n waarde van ongeveer R73 miljoen in die Karoostreek geproduseer en word 104 van die 137 Angorabokstoettelers hier aangetref. Die teenwoordigheid van so baie stoettelers veroorsaak dat die Karoostreek baie nou met wolskaap- en sybokprestasietoetsing, teelt- en seleksiepraktyke sowel as die evaluering van aangepaste genotipes gemoeid is (Landbou-ontwikkelingsprogram van die Karoostreek, 1991, p. 24).

Vleisproduksie vorm 'n integrale deel van beide die wolskaap- en Angorabokbedrywe. Die belangrikheid van vleisproduksie in die Karoostreek word weerspieël deur die feit dat 25% (1,9 miljoen karkasse) teen 'n waarde van ongeveer R260 miljoen van die skaapvleis en 60% (150 000 karkasse) teen 'n waarde van ongeveer R1,2 miljoen van die bokvleis van die RSA hier geproduseer word.

4.2 Ekstensiewe veeboere

Daar is ongeveer 6 059 boere in die Karoostreek. Daarvan is 5 548 voltydse en 511 deeltydse boere. Ongeveer 4 528 daarvan is ekstensiewe boere. Daar word geskat dat 48% van die boere in die ouderdom-kategorie 31 - 40 jaar en 41 - 50 jaar ressorteer.

Volgens die Landbou-ontwikkelingsprogram van die Karoostreek (1986, p. 64) het 25% van alle Karoostreek se ekstensiewe boere nie matriek geslaag nie. Drie-en-vyftig persent het wel gematrikuleer, terwyl 22 % naskoolse opleiding het.

'n Beduidende persentasie van die boere is tans in 'n finansiële oorlewingstryd gewikkel. Die redes hiervoor kan soos volg wees (Landbou-ontwikkelingsprogram van die Karoostreek, 1986, p. 64 & 83) :

- plase wat te klein vir 'n ekonomiese eenheid is;
- swak wol- en sybokhaarpryse;
- markwaardes van plase wat 5 - 10 keer hoër as die landbouwaarde van die grond is;
- die belastingstelsel waar, kapitaalwins nie belas word nie;
- inflasie; en
- staatshulp wat sonder teenprestasie verleen word.

Plaaslike boereverenigings, wat by die Suid-Afrikaanse Landbou-unie geaffilieer is, het hoofsaaklik ten doel om knelpunte wat die boerderybedryf kortwiek, te behandel en moontlik op te los. Daar word gereeld besprekings oor aktuele onderwerpe om sodoende kennis daaroor te uit te ruil, gehou. 'n Groot persentasie boere is egter nie lede van dié verenigings nie. Om hierdie rede, asook die swak bywoning (30 - 50%) van vergaderings deur boere wat wel lede is, bring mee dat boere dikwels nie op hoogte van dienste wat deur die georganiseerde landbou gelewer word, is nie (Landbou-ontwikkelingsprogram van die Karoostreek, 1986, p. 71 - 72).

4.2.1 Eienskappe van ekstensiewe veeboere wat moontlik hulle behoefte aan inligting en die gebruik daarvan beïnvloed

Aard van inligtingsbehoefte

Volgens Van Niekerk (1990, p. 54) vertoon inligting-behoefte by boere twee dimensies. Die eerste is dat praktiese algemene inligting vir implementering op plase benodig word. Die tweede is dat algemene inligting oor gemeenskapsontwikkeling vir plaas-arbeiders en hulle gesinne benodig word.

Inligtingvloei tussen boere

Van Niekerk (1990, p. 147) is ook van mening dat boere gebruikers sowel as verskaffers van inligting is. Boere is dus geneig om eerder ander naburige boere om inligting te vra as om ander persone soos landbouvoorligters en koöperasieraadgewers te nader (kyk hoofstuk 5).

Gebruik van inligting

Beskikbare landboukundige tegnologiese inligting is nutteloos as dit nie deur boere gebruik word nie (Kashem, 1988, p. 11). Verskeie faktore beïnvloed die gebruik van inligting deur boere. McClymont (1982, p. 194) deel hierdie faktore in vier kategorieë in, nl. persoonlike eienskappe (bv. ouderdom), sosiale eienskappe (bv. sosiale status), sosio-sielkundige eienskappe (bv. risiko-neming) en eienskappe van die sosiale sisteem (bv. gemeenskapsnorme).

Sawhney (1967, p. 321 - 322) het in sy studie van Indiese boere bevind dat jonger en hoër opgeleide boere met groter plase en inkomstes en wat aktief aan boere-organisasies deelneem, meer van persoonlike, kosmopolitiese of massamedia-inligting gebruik maak. Hulle steun gevolglik minder op plaaslike inligting-bronne.

Die sukses van landbouproduksie word bepaal deur die aanvaarding van goeie boerderypraktyke. Goeie boerderypraktyke stel die boer in staat om die beste finansiële voordeel te trek sonder om die natuurlike hulpbronne te verniel (Venter, 1986, p. 45).

Boere aanvaar egter dikwels nie nuwe inligting nie. Die redes daarvoor kan wees (Kashem, 1988, p. 12 en Venter, 1986, p. 46) :

- 'n gebrek aan die nodige hulpbronne, toerusting of kapitaal;
- hy onbewus is dat sy huidige sisteem oneffektief is;
- hy nie gemotiveerd is om inligting te soek nie;
- onsekerheid of nuwe praktyke en / of tegnieke hom finansieel gaan baat;
- weersprekende advies wat ontvang word;
- 'n gebrek aan tyd om nuwe sisteme te beproef;
- vooropgestelde idees; en
- subjektiewe seleksie van inligting

5. ONDERSOEKPROSEDURE

5.1 Doel van die ondersoek

Soos reeds genoem, moet 'n toereikende identifisering, analise en koördinerings van die "werklike" inligtingsbehoefte van die gebruiker, die essensiële basis vir die beplanning, implementering en bestuur van 'n inligtingsdiensvorm. Aangesien die inligtingsbehoefte van die ekstensiewe boere in die Karoostreek nog nie bepaal is nie, is die doel van hierdie studie primêr om die inligtingsbehoefte van hierdie ekstensiewe boere vas te stel.

5.2 Bepaling van die ondersoekgroep

Ten einde die universum homogeen te hou en om die lengte van die vraelys te beperk, is slegs die ekstensiewe veeboere by die studie betrek. Om die teikengroep te identifiseer, is adreslyste vanaf die landbouvoorligters van boere in die Karoostreek verkry. Volgens dié adreslyste is daar 4 528 ekstensiewe veeboere in die Karoostreek. Hierdie 4 528 boere vorm dus die universum. Volgens Botha (1989, p. 108) moet die ondersoekgroep minstens 10 % van die universum verteenwoordig. Omdat die respons op posvraelyste gewoonlik swak is, is besluit om elke vierde boer op die adreslys lukraak as respondent te kies. Die ondersoekgroep het dus uit 1 132 ekstensiewe veeboere bestaan.

5.3 Vraelys as meetmiddel

Hoewel daar verskillende metodes is om inligtingsbehoefte te bepaal (Paisley, 1968, p. 149 en Rohde, 1986, p. 54), het die groot geografiese gebied waar die ekstensiewe veeboere van die Karoostreek voorkom, die gepaardgaande kostes en die omvangrykheid van die onderwerp wat gedek word, die gebruik van 'n posvraelys genoodsaak (Bornman, 1987, p. 86 en Burger, 1984, p. 9).

5.3.1 Opstel van die vraelys

Met inagneming van die vereistes wat aan 'n posvraelys gestel word (Bornman, 1987, p. 90; Botha, 1989, p.110; Du Toit, 1986, p. 99; Line, 1982, p. 48 - 69 en Peil, 1982, p. 97) en hoe om beter reaksie op posvraelyste te verkry (Muller, 1983, p. 5 - 8 en Scholtz, 1980, p. 50) is aanvanklik 'n basiese vraelys, wat alle breë aspekte van ekstensiewe veeboerdery in die Karoostreek dek, opgestel.

Daarna het die Grootfonteinse Diereproduksie-navorsers die breë aspekte van die ekstensiewe veeboerdery verfyn sodat 'n omvangryke voorlopige vraelys opgestel kon word.

Hierdie voorlopige vraelys is aan deskundiges op die gebied wat nie aan Grootfontein verbonde is en aan die 19 landbouvoorligters in die Karoostreek vir evaluering gestuur. Nadat hulle aanbevelings en uitbreidings geïnkorporeer is, is die finale vraelys opgestel.

5.3.2 Inhoud van die vraelys

Die vraelys het uit twee afdelings bestaan. Die eerste afdeling het oor persoonlike inligting van die respondent gehandel. Behalwe vir die gewone persoonlike inligting wat die respondent self moes invul, was daar vrae oor waar hy inligting soek en op watter wyse hy inligting wil ontvang. Die tweede afdeling het uit 17 vrae wat elkeen 'n spesifieke hoofonderwerp van ekstensiewe boerdery dek, bestaan.

Met uitsondering van vraag 5.1, 14.1, 14.2, 16 en 17 is vraag 1 tot 15 verder na aanleiding van die hoofonderwerp, in wisselende aantal onderwerpe ingedeel sodat daar 'n totaal van 130 onderwerpe was. Die laaste vraag was 'n oop vraag waar enige ander onderwerpe waaroor inligting verlang word, ingevul kon word.

5.3.3 Invul van die vraelys

Van die respondent is verwag om sy persoonlike inligting self in te vul. By die vrae oor waar hy inligting oor boerdery-aangeleenthede soek, waarom hy nie die Grootfonteinnavorsers of -landbouvoorligters om inligting nader nie en op watter wyse hy inligting sou wou ontvang, kon hy net 'n kruisie in die toepaslike blokkies trek.

Met die uitsondering van vraag 5.1, 14.1, 14.2 en 17 moes die respondent in die gegewe blokkies volgens 'n 5-punt-skaal aandui van hoeveel waarde die inligting oor die betrokke onderwerp vir hom is.

Die puntetoekenning van 1 tot 5 is vooraan die vraelys verduidelik en het die volgende beteken :

- 1 = Inligting oor die onderwerp is van geen waarde
- 2 = Inligting oor die onderwerp is van min waarde
- 3 = Inligting oor die onderwerp is nodig
- 4 = Inligting oor die onderwerp is baie nodig
- 5 = Inligting oor die onderwerp is noodsaaklik

By vraag 5.1, 14.1, 14.2 en 17 moes die respondent self in die gegewe ruimtes onderskeidelik die drie belangrikste veesiektes op sy plaas, of hy 'n rekenaar besit en indien wel, waarvoor hy die rekenaar aanwend en enige ander onderwerp waaroor hy inligting benodig, invul.

5.3.4 Formaat van die vraelys

Om die vraelys maklik hanteerbaar te maak, is dit in A5 formaat gedupliseer en gebind. Op die voorblad is die onderwerp van die vraelys, deur wie dit gedoen word en 'n illustrasie van 'n veeboerdery aangebring. Om die vraelys aantreklik en meer sigbaar te maak, is die Afrikaanse en Engelse weergawes onderskeidelik op blou en geel papier afgedruk.

5.3.5 Uittoets van die finale vraelys

Om te bepaal of daar onduidelikhede of dubbelsinnighede in die vraelys voorkom, is twintig studente aan die Landboukollege Grootfontein gevra om vraelyste te voltooi. Volgens hulle respons, kon geen probleme met die invul van die vraelys opgespoor word nie.

5.4 Respons op vraelyste

'n Gefrankeerde koevert vir die terugstuur van die vraelys is saam met die vraelys voorsien. Die adres van die respondent se plaaslike landbouvoorligter is vooraf op die koevert aangebring. Elke landbouvoorligter is voorsien van 'n lys van die boere in sy voorligtingswyk wat vraelyste ontvang het. Hulle is gevra om die boere wat na die sperdatum vir die terugstuur van die vraelys nog nie reageer het nie, telefonies te kontak en die voltooide vraelyste te vra.

Ten spyte daarvan dat vanaf adreslyste gewerk is, is 23 (2,03%) vraelyste as onafgelewer terugontvang. Van die 1 109 vraelyste wat wel deur ondersoekgroeplede ontvang is, is 593 (53,47%) terugontvang. Van hierdie 593 vraelyste kon slegs 563 (50,77%) gebruik word. Die redes waarom die ander 30 nie gebruik is nie, was as volg :

- Geen vrae ingevul nie omrede volgens instink geboer word (1).
- Geen vrae ingevul nie omrede volgens die Bybel geboer word (1).
- Geen vrae om politieke redes ingevul nie (2).
- By alle vrae slegs 'n waardepunt van 5 toegeken is (6).
- Geen vrae ingevul nie omdat daar nie meer geboer word nie al word nog op die plaas gewoon (7).
- Vrae selektief ingevul (13).

As die aantal vraelyste wat per voorligtingswyk terug ontvang is, vergelyk word, wissel die respons tussen 20,76% en 86,54%. Dit wil dus voorkom asof sommige landbouvoorligters meer moeite gedoen het om voltooide vraelyste terug te kry.

5.5 Dataverwerking

Data is vanaf die vraelyste in 'n rekenaardatabasis ingetik. 'n Raamwerk vir die intik van die data is met behulp van 'n databasisprogram (dBase III) geskep. Dit het die foutiewe intik van data in 'n groot mate uitgeskakel. Kontrole oor die korrektheid van die intik van data is gereeld gedoen.

Die statistiese verwerking van die data soos die bepaling van gemiddeldes, persentasies en aantal respondente vanaf die vraelyste is grootliks deur die gebruik van databasisbevele gedoen.

Die prioriteit van die inligtingsbehoefte in terme van die hoofonderwerpe is bepaal deur die gemiddelde persentasies wat aan punt 4 en punt 5 (inligting is baie nodig en noodsaaklik) van die individuele onderwerpe van die hoofonderwerp toegeken is. Net so is die prioriteit van die inligtingsbehoefte in terme van die individuele onderwerpe bepaal deur die persentasies wat aan punt 4 en punt 5 (inligting is baie nodig en noodsaaklik) toegeken is.

Verskille in die inligtingsbehoefte in terme van hoofonderwerpe sowel as individuele onderwerpe is met behulp van CHI - kwadraattoetse soos beskryf deur Miller (1990, p. 282 - 291) bereken.

6. RESULTATE EN BESPREKING

6.1 Persoonlike inligting

6.1.1 Taalvoorkeur en geslag

Na aanleiding van die landbouvoorligters se adreslyste in onderskeidelik Afrikaanse en Engelse vraelyste na Afrikaans- en Engelssprekendes gestuur. Van die 505 boere (58 het verkies om anoniem te bly) wat hulle persoonlike gegewens ingevul het, was 440 (87,13%) Afrikaanssprekend teenoor die 65 (12,87%) Engelsprekendes. Slegs 2 respondente was vroulik.

6.1.2 Opleiding

Vier-en-twintig respondente het nie hulle opleiding op die vraelys ingevul nie. Die stand van die ander respondente se opleiding word in tabel 6.1.2 weer-gegee.

**TABEL 6.1.2 : OPLEIDING VAN KAROOSTREEK
EKSTENSIEWE BOERE**

OPLEIDING	AANTAL (N=539)	
Minder as matriek	76	(14,10%)
Slegs matriek	205	(38,03%)
Landboudiploma	132	(24,49%)
Onderwysdiploma	5	(0,93%)
Tegniese diploma	5	(0,93%)
Universiteitsgraad	116	(21,52%)
- Landbou	45	(38,79%)
- Handelwese	31	(26,72%)
- BA	10	(8,62%)
- Onderwys	10	(8,62%)
- B.Sc.	7	(6,03%)
- Ingenieurswese	6	(5,17%)
- Regte	5	(4,31%)
- Veeartsenykunde	1	(0,06%)
- Medies	1	(0,06%)

Uit die tabel blyk dit dat slegs 14,10% van die ekstensiewe boere in die Karoostreek nie gematrikuleer het nie, terwyl 85,9% matriek of 'n hoër kwalifikasie het. Van al die boere wat landboudiplomas verwerf het, het 71,97% aan die Landboukollege Grootfontein studeer. Van die 116 boere wat grade behaal het, het die meeste (36,51%) aan die Universiteit van Stellenbosch gestudeer terwyl die tweede meeste aan die Universiteit van die Oranje-Vrystaat (18,25%) verbonde was.

6.1.3 Plaasgrootte

Die gemiddelde plaasgrootte van boere wat hulle eie plase besit, was 7 387,90 ha. Slegs 151 boere huur grond. Hierdie gehuurde plase was gemiddeld 5 252,03 ha groot.

6.1.4 Veegetalle

Die meeste vee waarmee geboer word, word in tabel 6.1.4 uiteengesit.

Uit die tabel kan gesien word dat die meeste boere met Merinoskape, 'n wolskaap, boer. Die tweede meeste boere hou Dorperskape, 'n vleisskaapras, aan terwyl die sybokhaarbedryf met Angorabokke, die derde hoogste is. Hoewel heelwat boere beeste aanhou, is die getalle in vergelyking met dié van skape en bokke, relatief klein. Die hoogste gemiddelde getal (1 621) vee per ekstensiewe boer was weer Merinoskape, terwyl Dohne-Merinoskape (1 206) per boer die tweede hoogste was.

TABEL 6.1.4 : VEE EN VEEGETALLE

SOORT VEE	AANTAL BOERE	X GETAL VEE
Merinos	287	1 621
Dorpers	268	908
Angorabokke	208	837
Beeste	169	66
Boerbokke	43	216
Dohne-Merinos	21	1 206
S.A. Vleismerinos	14	796
Ronderib-Afrikaners	10	122
Persies	9	231
Afrinos	9	369

6.1.5 Stoetboere

Eenhonderd-en-veertien boere het laat blyk dat hulle stoetboere is. Ses-en-veertig van hierdie stoetboere boer ook kommersieel met 'n ander veeras of veerasse.

6.1.6 Persone wat om inligting genader word

Die resultate op die vraag "watter persone nader u wanneer u inligting oor boerdery-aangeleenthede soek", word in tabel 6.1.6 weergegee.

TABEL 6.1.6 : PERSONE OM INLIGTING GENADER

PERSOON GENADER	AANTAL BOERE N = 563		
	DIKWELS	SELDE	NOOIT
Ander boer	336 59,68%	181 32,15%	46 8,17%
Koöperasie- raadgewer	119 21,14%	217 38,54%	227 40,32%
Landbouvoorligter	219 38,90%	272 48,31%	72 12,70%
Ouditeur	144 25,58%	164 29,13%	255 45,29%
Navorsers te Grootfontein	84 14,92%	216 38,37%	263 46,71%
NWKV - konsultant	49 8,70%	135 23,98%	379 67,32%
Privaat - konsultant	28 4,97%	85 15,10%	450 79,93%

Dit is opvallend dat die meerderheid boere (59,68%) dikwels ander boere om inligting raadpleeg. Hoewel baie boere wolboere is, word die Nasionale Wolkwekersvereniging (NWKV) min geraadpleeg. Ouditeure word ook nie dikwels geraadpleeg nie al is baie boere tans in 'n finansiële oorlewingstryd gewikkel. Die rede hiervoor is waarskynlik omdat ouditeure betaal moet word vir konsultasies en omdat hulle nie landboudeskundiges is nie.

Amper die helfte (46,71%) van die ekstensiewe boere het nog nooit Grootfontein se landbounavorsers om inligting genader nie. Die redes hiervoor word later bespreek. Die plaaslike landbouvoorligters word meer dikwels as die landbounavorsers geraadpleeg (38,90% teenoor 14,92%). Daar is egter steeds 12,70% van die respondente wat nog nooit die landbouvoorligter om inligting genader het nie.

6.1.7 Redes waarom Grootfontein se landbounavorsers en / of -voorligters nie om inligting genader word nie

Die redes waarom ekstensiewe Karoo-boere nie die Grootfonteinse landbounavorsers en -voorligters om inligting raadpleeg nie, word in tabel 6.1.7 gegee.

TABEL 6.1.7 : REDES WAAROM GROOTFONTEINSE NAVORSERS EN / OF -VOORLIGTERS NIE OM INLIGTING GENADER WORD NIE

REDES	AANTAL BOERE N = 415
Nie bewus van inligtingsdiens	118 28,43%
Lewer nie bevredigende diens	9 2,17%
Telefoonoproepe te duur	39 9,40%
Geografies te ver	249 60,00%

Die grootste rede waarom boere (60%) nie van die inligtingsdiens gebruik maak nie, is omdat Grootfontein en die landbouvoorligters geografies ver van hulle is. Slegs 2,17 % van die respondente was met diens wat in die verlede gelewer is, nie tevrede nie.

Dit is opvallend dat 'n groot persentasie boere (26,51 %) nie bewus is van die inligtingsdiens wat Grootfontein lewer nie. 'n Reklameveldtog behoort dus oorweeg te word.

6.1.8 Wyse waarop inligting verlang word

Hoewel die vraag "op watter wyse sou u inligting wou ontvang" as vraag 16 na die onderwerpsvrae in die vraelys voorkom, is besluit dat die bespreking daarvan onder persoonlike inligting ressorteer. Die wyse waarop ekstensiewe veeboere inligting sou wou ontvang, word in tabel 6.1.8 saamgevat.

**TABEL 6.1.8 : WYSE WAAROP INLIGTING
VERLANG WORD**

WYSE VAN INLIGTING	AANTAL BOERE N = 563
Telefonies	25 4,44%
Persoonlike besoeke	97 17,23%
Groepbesoeke	63 11,19%
Kortkursusse	85 15,10%
Karoostreek-publikasies bv. Karoo Agric	172 30,55%
Algemene publikasies bv. Landbouweekblad	121 21,49%

Uit die tabel blyk dit dat die ekstensiewe veeboere van die Karoostreek eerder inligting in 'n geskrewe as mondelingse vorm wil ontvang. Meer boere (30,55%) verkies die semi-populêre publikasies deur die Karoostreek self bo die algemene populêre publikasies soos die Landbouweekblad.

6.2 Onderwerpe

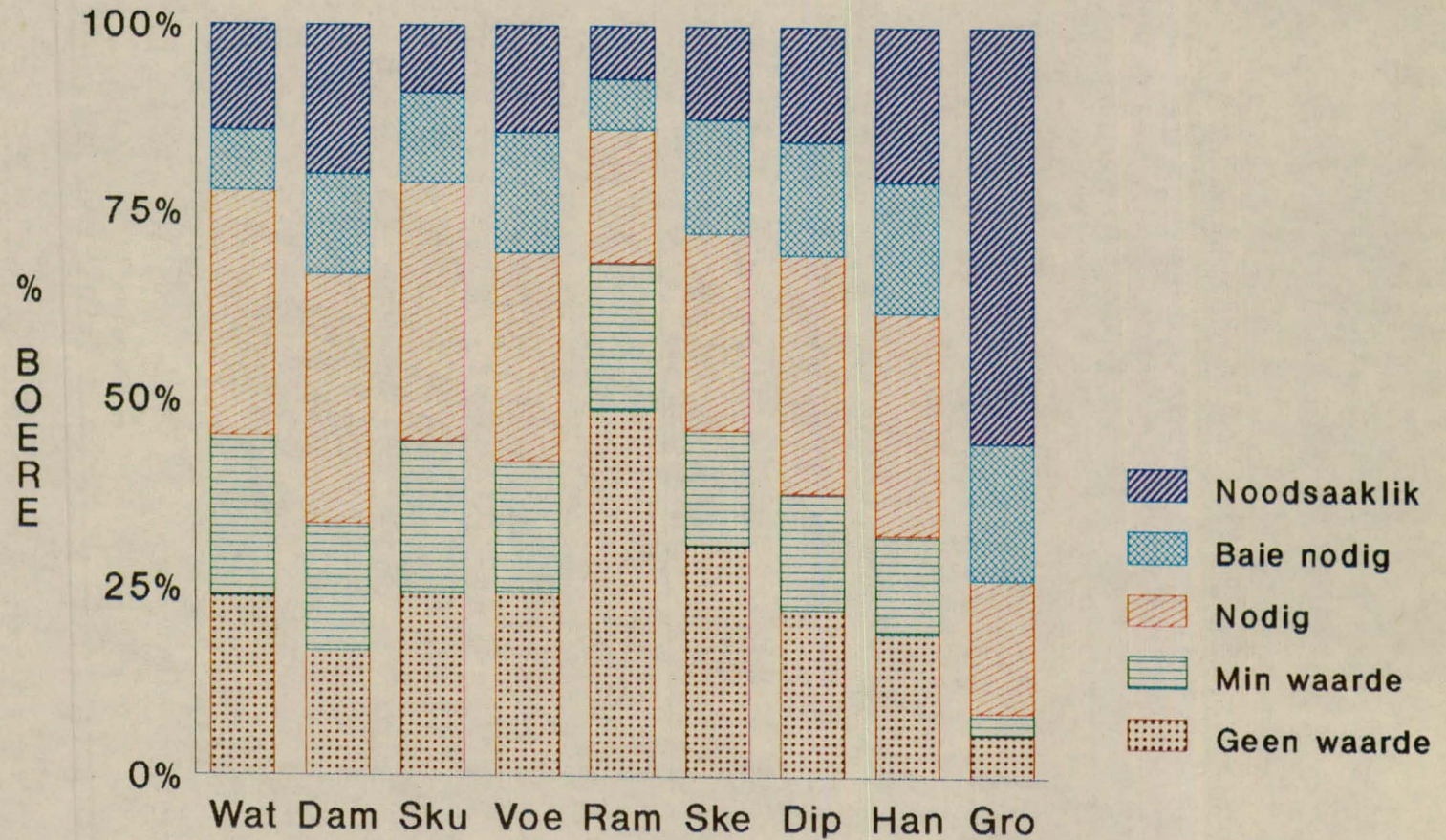
6.2.1 Geboude fasiliteite

Die verspreiding van die punttoekennings by elkeen van die onderafdelings van geboude fasiliteite word in tabel 6.2.1 en figuur 6.2.1 weergegee.

TABEL 6.2.1 : GEBOUDE FASILITEITE

	AANTAL BOERE N = 563				
	Punt 1 Geen waarde	Punt 2 Min waarde	Punt 3 Nodig	Punt 4 Baie nodig	Punt 5 Nood- saaklik
Waterkrippe	134 23,80%	119 21,14%	184 32,68%	46 8,17%	80 14,21%
Damme	93 16,52%	95 16,87%	186 33,04%	76 13,50%	113 20,07%
Skuilings	137 24,33%	113 20,07%	193 34,28%	69 12,26%	51 9,06%
Voerkrale	138 24,51%	97 17,23%	156 27,71%	91 16,16%	81 14,39%
Ramstalle	273 48,49%	111 19,72%	101 17,94%	38 6,75%	40 7,10%
Skeerskure	172 30,55%	87 15,45%	147 26,11%	87 15,45%	70 12,43%
Dipgange	125 22,20%	87 15,45%	178 31,62%	86 15,28%	87 15,45%
Hanterings- krale	108 19,18%	73 12,97%	166 29,48%	99 17,58%	117 20,78%
Grondbewa- ringswerke	32 5,68%	17 3,02%	99 17,58%	102 18,12%	312 55,42%

FIGUUR 6.2.1 : GEBOUDE FASILITEITE

Wat ▪ Waterkrip

Voë ▪ Voerkraal

Dip ▪ Dipgang

Dam ▪ Dam

Ram ▪ Ramstal

Han ▪ Hanteringskraal

Sku ▪ Skuiling

Ske ▪ Skeerskuur

Gro ▪ Grondbewaringswerk

Uit figuur 6.2.1 is dit duidelik dat by geboude fasiliteite inligting oor grondbewaringswerke - dit is gemaakte strukture wat die aktiewe erosieproses voorkom of stop en wat die veld na die natuurlike toestand herstel - deur die meeste boere as noodsaaklik (55,42%) beskou is. 'n Moontlike verklaring hiervoor is die staatsubsidies wat vir grondbewaringstrukture beskikbaar is.

Die persentasie boere wat die res van die onderafdelings as noodsaaklik beskou het, was 20,78% (hanteringskrale) en laer. Die rede hiervoor is waarskynlik die hoë kapitaalinvestering wat reeds op Karooplase bestaan en dat die behoefte aan uitbreidings gevolglik laag is.

Dit was opvallend dat die persentasie ekstensiewe veeboere wat inligting oor skuilings as noodsaaklik beskou het, slegs 9,06% was. Veral by angorabokboere kom daar gereeld groot skade a.g.v. blootstelling aan die koue voor. Daar kon dus verwag word dat inligting oor skuilings deur meer boere benodig sou word. 'n Reklame-veldtog t.o.v. skuilings kan dus oorweeg word.

Daar kan in die algemeen aanvaar word dat die ekstensiewe veeboere genoeg inligting oor geboude fasiliteite (uitgesonderd grondbewaringswerke) op plase in die Karoostreek het en dat inligting daarvoor gemiddeld as van min waarde tot nodig beskou is.

6.2.2 Implemente

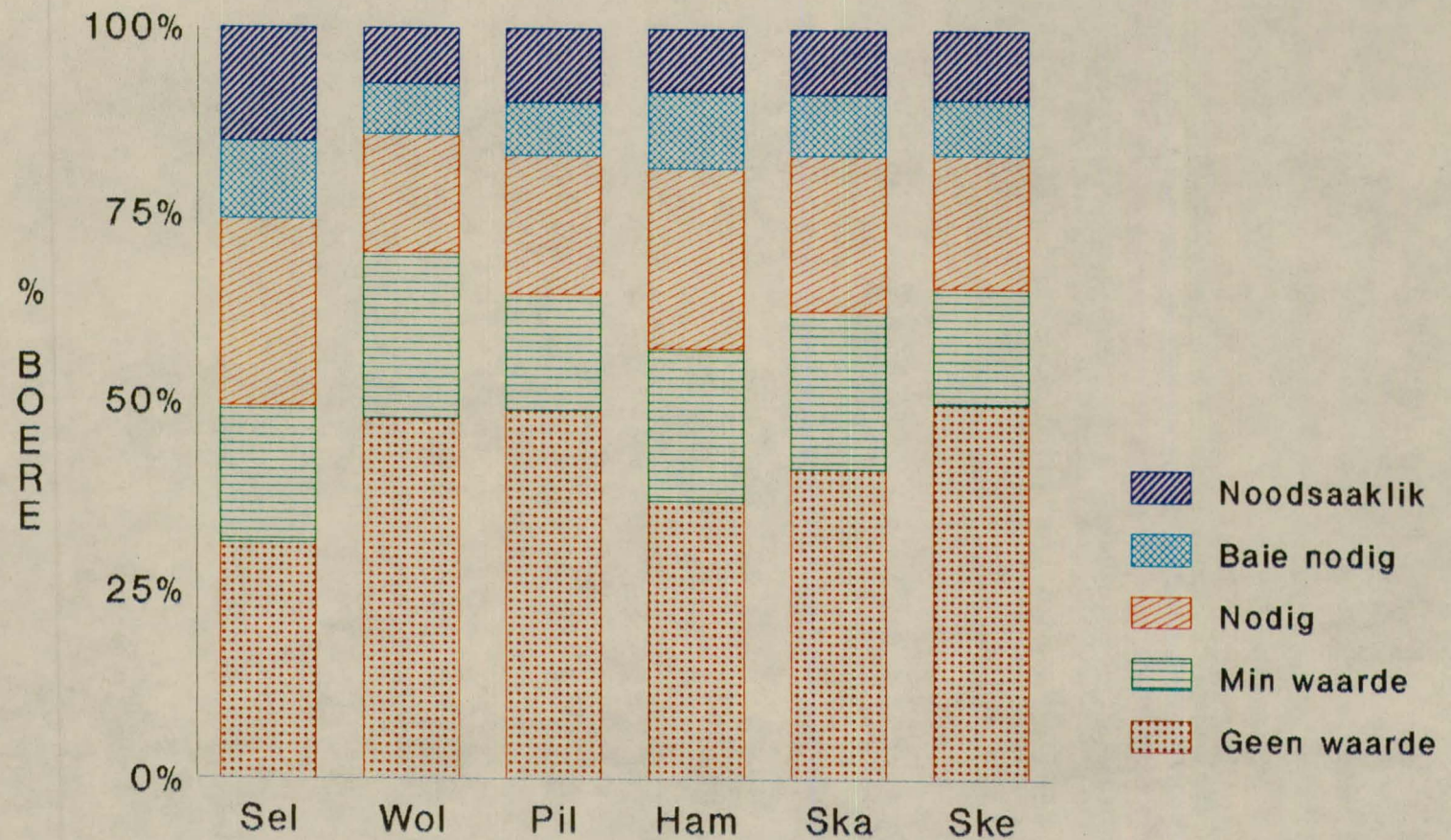
Die verspreiding van punttoekennings by elkeen van die onderafdelings van implemente word in tabel 6.2.2 en figuur 6.2.2 weergegee.

TABEL 6.2.2 : IMPLEMENTE

	AANTAL BOERE N = 563				
	Punt 1 Geen waarde	Punt 2 Min waarde	Punt 3 Nodig	Punt 4 Baie nodig	Punt 5 nood- saaklik
Selfvoerder	176 31,26%	102 18,12%	140 24,87%	59 10,48%	86 15,28%
Wolpers	268 47,60%	125 22,20%	89 15,81%	39 6,93%	42 7,46%
Pilmasjien	275 48,85%	87 15,45%	104 18,47%	41 7,28%	56 9,95%
Hammermeul	208 36,94%	114 20,25%	135 23,98%	59 10,48%	47 8,35%
Skaal	232 41,21%	118 20,96%	117 20,78%	47 8,35%	49 8,70%
Skeermasjien	280 49,73%	88 15,63%	100 17,76%	42 7,46%	53 9,41%

Soos verwag is die behoefte aan inligting oor implemente as gevolg van die ekstensiwiteit van die boerdery laag. Behalwe vir 'n klein persentasie (15,28%) boere wat inligting oor 'n selfvoerder as noodsaaklik beskou, kan aanvaar word dat boere gemiddeld inligting oor implemente as van min waarde beskou.

FIGUUR 6.2.2 : IMPLEMENTE

Sel ▪ Selfvoerder

Ham ▪ Hamermeul

Wol ▪ Wolpers

Ska ▪ Skaal

Pil ▪ Pilmasjien

Ske ▪ Skeermasjien

6.2.3 Veerasse

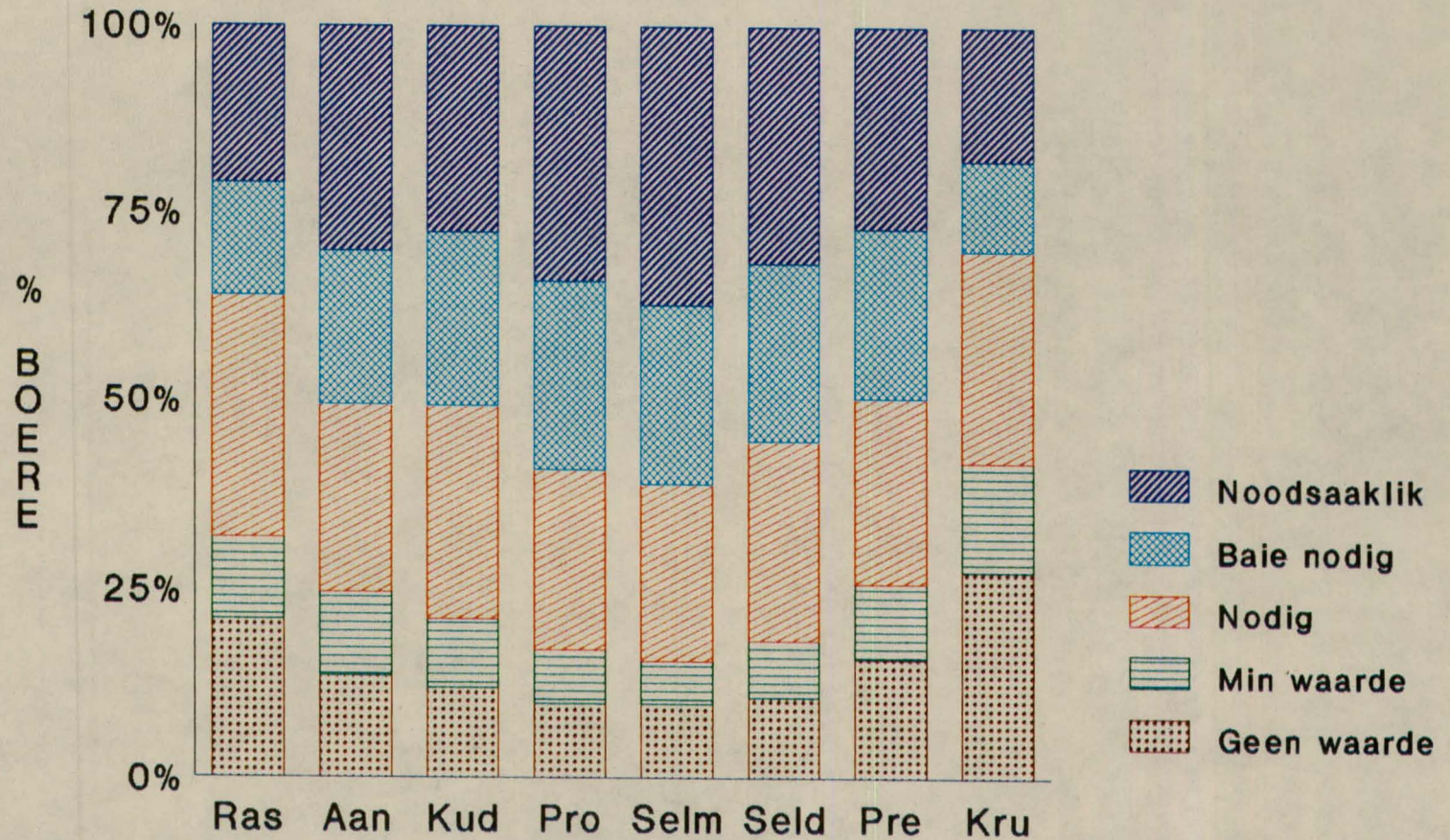
Die resultate vanaf die vraelyste oor veerasse word in tabel 6.2.3 en figuur 6.2.3 aangetoon.

TABEL 6.2.3 : VEERASSE

	AANTAL BOERE N = 563				
	Punt 1 Geen waarde	Punt 2 Min waarde	Punt 3 Nodig	Punt 4 Baie nodig	Punt 5 Nood- saaklik
Ras- standaarde	118 20,96%	61 10,83%	180 31,97%	84 14,92%	120 21,31%
Aangepastheid	76 13,50%	63 11,19%	138 24,51%	115 20,43%	171 30,37%
Kudde- samestelling	67 11,90%	52 9,24%	157 27,89%	131 23,27%	156 27,71%
Produksie- norme	55 9,77%	41 7,28%	133 23,62%	141 25,04%	193 34,28%
Seleksie- metodes	55 9,77%	33 5,86%	131 23,27%	134 23,80%	210 37,30%
Seleksie- doelwitte	60 10,66%	43 7,64%	148 26,29%	133 23,62%	179 31,79%
Prestasie- toetsing	89 15,81%	57 10,12%	137 24,33%	127 22,56%	153 27,18%
Kruisteling	155 27,53%	81 14,39%	157 27,89%	69 12,26%	101 17,94%

By die onderwerp veerasse was die hoogste belangstelling in seleksiemetodes - dit is die maniere, bv. hand-en-oog, prestasietoetsing en nageslagtoetsing, wat gebruik word om bepaalde seleksiedoelwitte te bereik - (37,30%). Dit wil dus voorkom asof daar nog onsekerheid oor die beste seleksiemetodes is en behoort 'n inligtingsaksie aandag te geniet.

FIGUUR 6.2.3 : VEERASSE

Ras ■ Rasstandaarde

Pro ■ Produksienorme

Pre ■ Prestasietoetsing

Aan ■ Aangepastheid

Selm ■ Seleksiemetodes

Kru ■ Kruisteling

Kud ■ Kuddesamestelling

Seld ■ Seleksiedoelwitte

Dit is egter opvallend dat 30,37% boere inligting oor aangepastheid - dit is die vermoë van 'n dier om in 'n spesifieke omgewing te oorleef, reproduseer en te produseer - as noodsaaklik beskou het. Dit ondersteun Grootfontein se siening dat dit meer winsgewend is om met 'n aangepaste ras as met diere wat die hoogste produksie handhaaf, te boer.

Aangesien 34,28% boere inligting oor produksienorme as noodsaaklik beskou het, behoort gepaste produksienorme, wat ook aangepastheid sal aanspreek, van 'n verskeidenheid veerasse ingesamel en bekendgestel te word.

In die algemeen kan gesê word dat die ekstensiewe boere inligting oor veerasse gemiddeld as nodig tot baie nodig beskou.

6.2.4 Veesoorte

Die reaksie van die respondente op die veesoorte word in tabel 6.2.4 en figuur 6.2.4 saamgevat. Die hoogste persentasie waaraan punt 5 toegeken is, is onderskeidelik Dorpers (37,83%), Merinos (35,88%) en Angorabokke (25,04%). Dit korreleer met die drie grootste veebedrywe in die Karoostreek.

Hoewel slegs 24,51% boere inligting oor beeste as noodsaaklik beskou het, behoort inligting daaroor tog geredelik beskikbaar te wees, aangesien heelwat boere beeste aanhou al is dit meer vir huishoudelike verbruik as om kommersiële redes.

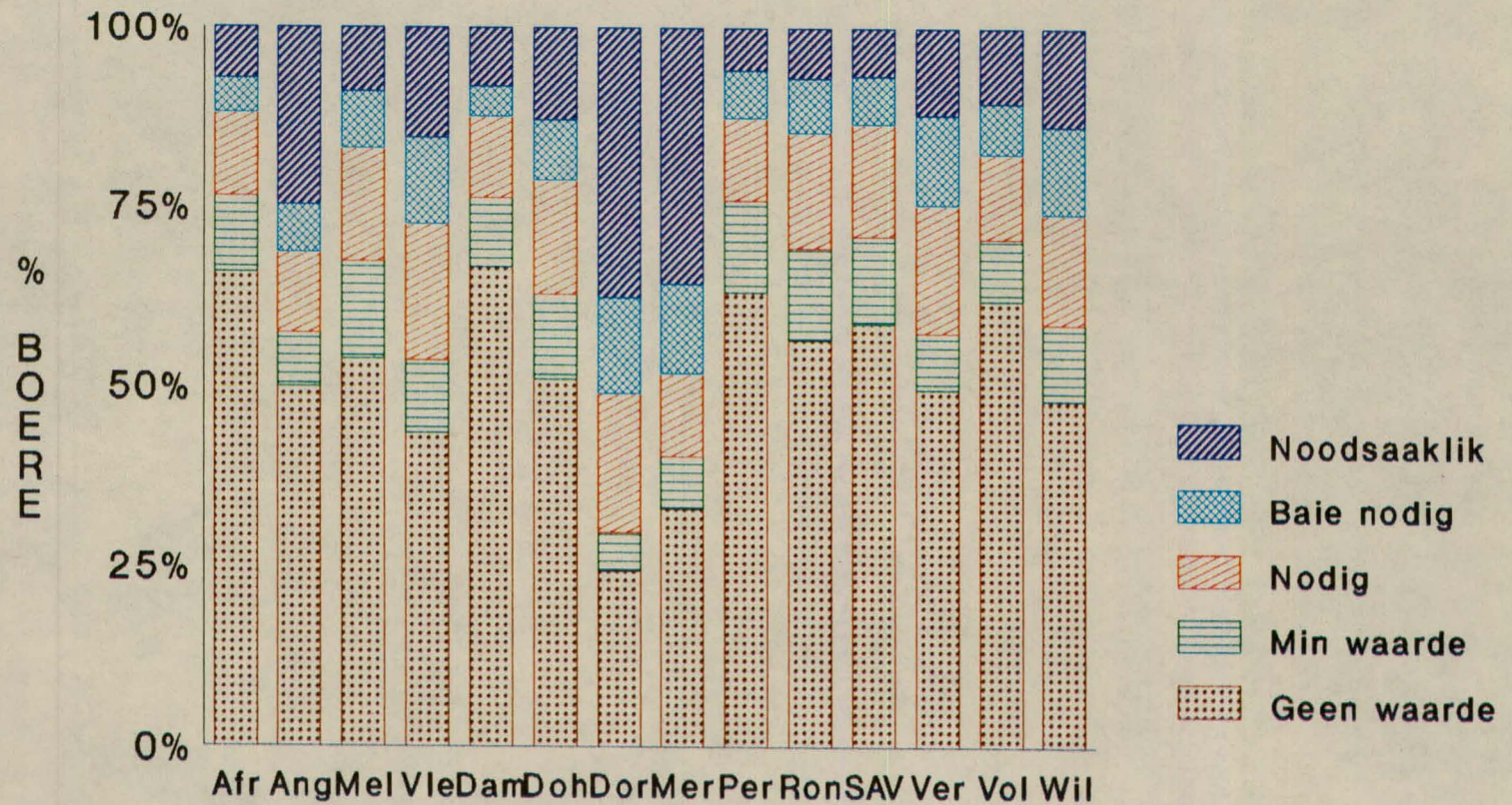
'n Aspek wat uit 'n landboukundige oogpunt min aandag geniet, is wildboerdery. Hoewel daar op die meeste plase een of meer soorte wildsbokke aangetref word, het slegs 13,85% ekstensiewe boere inligting oor wild as noodsaaklik beskou.

TABEL 6.2.4 : VEESOORTE

	AANTAL BOERE N = 563				
	Punt 1 Geen waarde	Punt 2 Min waarde	Punt 3 Nodig	Punt 4 Baie nodig	Punt 5 Nood- saaklik
Afrino	369 65,54%	60 10,66%	66 11,72%	28 4,97%	40 7,10%
Angorabok	281 49,91%	41 7,28%	63 11,19%	37 6,57%	141 25,04%
Melkbeeste	302 53,64%	76 13,50%	89 15,81%	45 7,99%	51 9,06%
Vleisbeeste	244 43,34%	57 10,12%	106 18,83%	69 12,26%	87 15,45%
Damara	374 66,43%	54 9,59%	64 11,37%	25 4,44%	46 8,17%
Dohne-Merino	287 50,98%	66 11,72%	89 15,81%	48 8,53%	73 12,97%
Dorper	137 24,33%	30 5,33%	109 19,36%	74 13,14%	213 37,83%
Merino	185 32,86%	42 7,46%	64 11,37%	69 12,26%	202 35,88%
Persie	354 62,88%	72 12,79%	65 11,55%	38 6,75%	33 5,86%
Ronderib- Afrikaner	317 56,31%	72 12,79%	91 16,16%	44 7,82%	39 6,93%
S.A. vleismerino	330 58,61%	69 12,26%	88 15,63%	38 6,75%	38 6,75%
Veredelde boerbok	279 49,56%	44 7,82%	100 17,76%	71 12,61%	69 12,26%
Volstruis	348 61,81%	49 8,70%	67 11,90%	40 7,10%	59 10,48%
Wild	270 47,96%	60 10,66%	86 15,28%	69 12,26%	78 13,85%

Die lae persentasies wat deurgaans aan die noodsaaklikheid van inligting oor veesoorte gegee is, toon dat ekstensiewe boere van die Karoostreek genoeg van die verskillende veesoorte weet.

FIGUUR 6.2.4 : VEESOORTE

Afr - Afrino

Dam - Damara

Per - Persie

Vol - Volstruis

Ang - Angora

Doh - Dohne-Merino

Ron - Ronderib-Afrikaner

Wil - Wild

Mel - Melkbeeste

Dor - Dorper

SAV - S.A. Vleismerino

Vle - Vleisbeeste

Mer - Merino

Ver - Veredelde boerbok

6.2.5 Veesiectes

By die eerste vraag oor veesiectes is die respondente gevra om die drie belangrikste veesiectes waaroor hulle inligting verlang, in die gegewe spasies in te skryf. Uit al die siektes wat neergeskryf is, is slegs die 15 wat die meeste voorgekom het, gebruik. Omdat veesiectes dikwels streeksgebonde is, is besluit om die veesiectes soos wat dit in die voorligtingswyke genoem is, weer te gee. Die 15 veesiectes en die aantal kere wat dit per voorligtingswyk genoem is, word in tabel 6.2.5.1 aangetoon.

Die veesiectes wat die meeste genoem is, is onderskeidelik bloednier - 'n bakteriese siekte - (301 kere), plantvergiftigings (299 kere), bloutong - 'n virussiekte - (192 kere) en inwendige parasiete of wurms (111 kere). Plantvergiftigings sluit siektes soos geeldikkop, geilsiekte, stywesiekte, krimpsiekte, kaalsiekte en vermeersiekte in (Mönnig, 1977, p. 217 - 247). Die ander siektes het in vergelyking met die eerste vier siektes relatief min kere voorgekom.

Slegs vyf siektes, nl. aborsies, bloednier, bloutong, plantvergiftigings en wurms het in al die voorligtingswyke voorkom. Hoewel lamsiekte 36 kere genoem is, het dit in die minste voorligtingswyke (slegs vyf) voorgekom.

Wanneer die aantal kere wat die veesiectes per voorligtingswyk genoem is, in 'n persentasie uitgedruk word, kan 'n beter beeld van die streeksvoorkoms van sekere veesiectes gevorm word (tabel 6.2.5.2). Hoewel plantvergiftigings nie die meeste kere genoem is nie, is een of meer van die groep veesiekte onderskeidelik in voorligtingswyk 9, 7 en 10 deur 100%, 94,0% en 88,9% boere genoem.

TABEL 6.2.5.1 : AANTAL KERE WAT VEESIEKTES GENOEM IS

SIEKTE	VOORLIGTINGSWYK																TOTAAL
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
Aborsie	10	6	7	6	10	2	4	1	1	3	9	6	3	2	3	2	75
Absesse	6	4	6	0	0	1	2	1	2	3	5	3	1	0	1	0	35
Bloednier	22	17	31	19	23	28	23	8	8	24	35	13	16	8	9	17	301
Bloutong	17	8	23	17	17	19	9	7	4	15	13	13	7	8	6	9	192
Blou-uier	2	1	2	2	5	1	0	1	0	2	4	1	1	3	2	2	29
Bosluise	4	3	0	0	2	0	1	0	2	2	0	5	1	0	1	4	25
Brandsiek	0	3	5	1	1	6	3	1	0	2	3	3	0	0	1	1	30
Domsiek	6	2	2	0	2	3	1	0	5	4	2	2	0	0	0	2	31
Geslagsiektes	4	0	3	2	5	6	1	1	3	1	1	1	0	1	2	2	36
Koksidiose	4	2	0	0	0	0	0	0	1	5	0	3	5	4	2	3	29
Lamsiekte	0	0	0	9	4	3	0	0	0	0	18	2	0	0	0	0	36
Oogsiektes	3	1	5	0	3	7	0	0	4	4	0	2	2	0	0	0	31
Pasteurellose	2	4	2	3	9	1	9	0	1	2	2	5	9	1	9	0	59
Plantvergiftiging	19	7	14	18	28	31	37	7	23	40	20	12	24	1	6	2	299
Wurms	14	3	12	7	13	16	8	2	3	2	6	3	12	2	2	6	111

TABEL 6.2.5.2 : PERSENTASIE VEESIEKTES

SIEKTE	VOORLIGTINGSWYK																TOTAAL
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
Aborsie	22,7	24,0	14,6	16,7	18,5	3,7	10,3	9,1	4,6	6,7	18,0	18,2	7,5	11,8	12,5	9,5	75
Absesse	13,6	16,0	12,5	0	0	1,9	5,1	9,1	9,1	6,7	10,0	9,1	2,5	0	4,2	0	35
Bloednier	50,0	68,0	64,6	52,8	42,6	51,9	59,0	72,7	36,4	53,3	70,0	39,4	40,0	47,1	37,5	81,0	301
Bloutong	38,6	32,0	47,9	47,2	31,5	35,2	23,1	63,6	18,2	33,3	26,0	39,4	17,5	47,1	25,0	42,9	192
Blou-uier	4,6	4,0	4,2	5,5	9,3	1,9	0	9,1	0	4,4	8,0	3,0	2,5	17,7	8,3	9,5	29
Bosluse	4,6	12,0	0	0	3,7	0	2,6	0	9,1	4,4	0	15,2	2,5	0	4,2	19,1	25
Brandsiek	0	12,0	10,4	2,8	1,9	11,1	7,7	9,1	0	4,4	6,0	9,1	0	0	4,2	4,8	30
Domsiek	13,6	8,0	4,2	0	3,7	5,5	2,6	0	22,7	8,9	4,0	6,1	0	0	0	9,5	31
Geslagsiektes	9,1	0	6,3	5,6	9,3	11,1	2,6	9,1	13,6	2,2	2,0	3,0	0	5,8	4,2	9,5	36
Koksidiose	9,1	8,0	0	0	0	0	0	0	4,6	11,1	0	9,1	12,5	23,5	8,3	14,3	29
Lamsiekte	0	0	0	25,0	7,4	5,5	0	0	0	0	36,0	6,1	0	0	0	0	36
Oogsiektes	6,8	4,0	10,4	0	5,6	13,0	0	0	18,2	8,9	0	6,1	5,0	0	0	0	31
Pasteurellose	4,6	16,0	4,2	8,3	16,7	1,9	23,1	0	4,6	4,4	4,0	15,2	22,5	5,9	37,5	0	59
Plantvergiftiging	43,2	28,0	29,2	50,0	51,9	57,4	94,9	63,6	100	88,9	40,0	36,4	60,0	5,9	25,0	9,5	299
Wurms	31,8	12,0	25,0	19,4	24,1	29,6	20,5	18,2	13,6	4,4	12,0	3,0	30,0	11,8	8,3	28,6	111

Die hoogste persentasie boere wat bloednier genoem het, is die 81,0% boere van voorligtingswyk 16. Inligting oor veral veesiektes soos plantvergiftiging behoort dus spesifiek vir die streek waar dit 'n probleem is, van toepassing te wees.

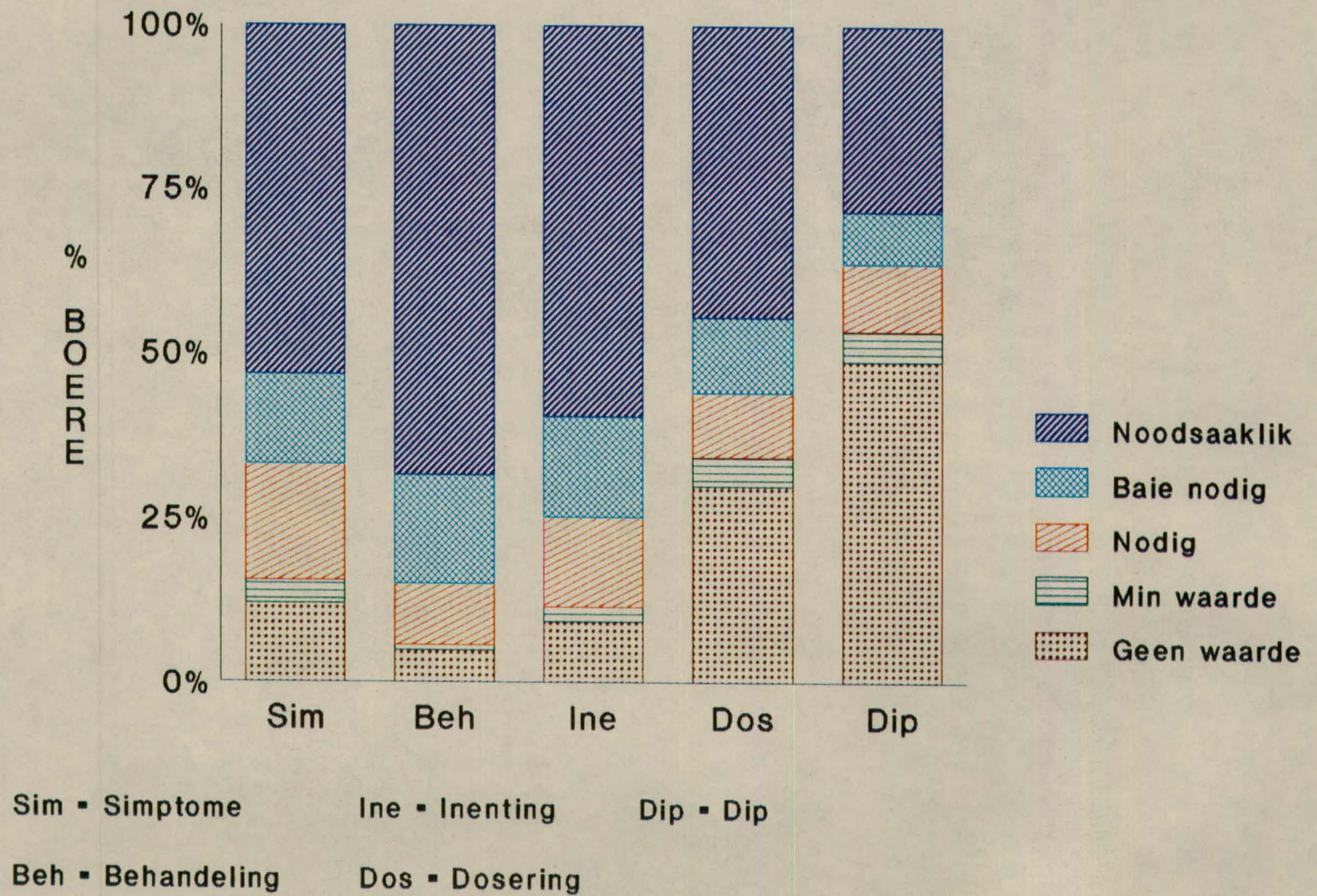
By die tweede vraag oor veesiektes is die respondente gevra watter inligting hulle oor die genoemde veesiektes wil hê. Die data van die drie veesiektes so verkry, is verwerk na een stel data en is in tabel 6.2.5.3 en figuur 6.2.5.3 saamgevat.

TABEL 6.2.5.3 : VEESIEKTES

	AANTAL BOERE N = 563				
	Punt 1 Geen waarde	Punt 2 Min waarde	Punt 3 Nodig	Punt 4 Baie nodig	Punt 5 Nood- saaklik
Simptome	67 11,90%	20 3,55%	99 17,58%	77 13,68%	300 53,29%
Behandeling	27 4,80%	5 0,89%	52 9,24%	93 16,52%	386 68,56%
Inenting	52 9,24%	13 2,31%	76 13,50%	86 15,28%	336 59,68%
Dosering	168 29,84%	25 4,44%	55 9,77%	64 11,37%	251 44,58%
Dip	275 48,85%	26 4,62%	57 10,12%	45 7,99%	160 28,42%

Uit die tabel kan dit duidelik gesien word dat inligting oor die simptome, behandeling en inenting van veesiektes deur die oorgrote meerderheid ekstensiewe veeboere as noodsaaklik beskou is. 'n Verklaring vir die kleiner persentasie van veeboere wat inligting oor dosering en dip as noodsaaklik beskou het, is moontlik dat hierdie voorkomingsmaatreëls nie vir die siektes wat die meeste voorkom, geld nie.

FIGUUR 6.2.5.3 : VEESIEKTES

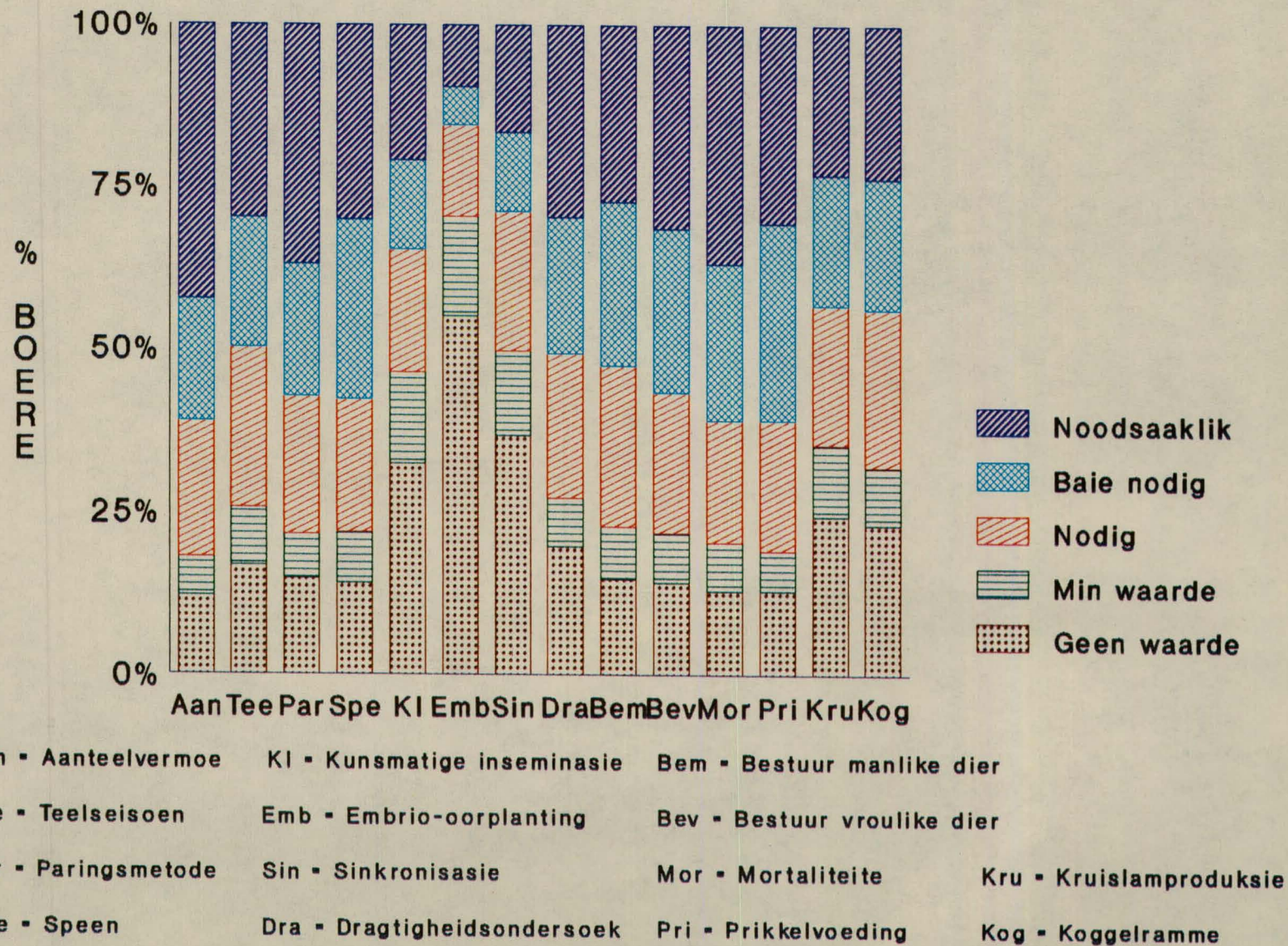
6.2.6 Reproduksie

Die resultate van die vraelyste se data word in tabel 6.2.6 en figuur 6.2.6 aangetoon.

TABEL 6.2.6 : REPRODUKSIE

	AANTAL BOERE N = 563				
	Punt 1 Geen waarde	Punt 2 Min waarde	Punt 3 Nodig	Punt 4 Baie nodig	Punt 5 Nood- saaklik
Aanteel- vermoë	68 12,08%	33 5,86%	117 20,78%	105 18,65%	240 42,63%
Teelseisoen	94 16,70%	50 8,88%	138 24,51%	112 19,89%	169 30,02%
Paring- metodes	83 14,74%	38 6,75%	119 21,14%	114 20,25%	209 37,12%
Speen	79 14,03%	44 7,82%	114 20,25%	155 27,53%	171 30,37%
Kunsmatige inseminasie	182 32,33%	79 14,03%	105 18,65%	77 13,68%	119 21,14%
Embrio- oorplanting	309 54,88%	86 15,28%	79 14,03%	34 6,04%	54 9,59%
Sinkronisasie	206 36,59%	73 12,97%	120 21,31%	69 12,26%	94 16,70%
Dragtigheids- ondersoek	111 19,72%	42 7,46%	124 22,02%	118 20,96%	168 29,84%
Bestuur van manlike dier	83 14,74%	45 7,99%	139 24,69%	141 25,04%	155 27,53%
Bestuur van vroulike dier	80 14,21%	43 7,64%	121 21,49%	141 25,04%	178 31,62%
Mortaliteite	73 12,97%	42 7,46%	105 18,65%	135 23,98%	208 36,94%
Prikkel- voeding	73 12,97%	35 6,22%	112 19,89%	170 30,20%	173 30,73%
Kruislam- produksie	137 24,33%	62 11,01%	120 21,31%	113 20,07%	131 23,27%
Koggelramme	130 23,09%	50 8,88%	136 24,16%	113 20,07%	134 23,80%

FIGUUR 6.2.6 : REPRODUKSIE

Uit tabel 6.2.6 en figuur 6.2.6 kan gesien word dat die verspreiding van die persentasie boere wat inligting oor reproduksie-aspekte as noodsaaklik beskou het, redelik egalig is. Die oorgrote meerderheid persentasies is tussen 21,14% en 37,12%.

Aanteelvermoë het die hoogste persentasie behaal (42,63%) terwyl die meer wetenskaplike aspekte van reproduksie, nl. **embrio-oorplanting** - die oorplant van 'n bevrugte eiersel van een ooi in 'n ander - en **sinkronisasie** - die hormonale behandeling van ooie sodat almal in 'n relatiewe kort en voorafbepaalde periode bronstig word - onderskeidelik 9,59% en 16,70% was.

Algemeen gesproke wil dit dus voorkom asof boere inligting oor reproduksie gemiddeld slegs as nodig beskou. Aangesien beter reproduksie meer diere en gevolglik moontlik meer boerdery-inkomste impliseer, kon verwag word dat ekstensiewe veeboere meer inligting daarvoor sou benodig. 'n Inligtingsaksie oor reproduksie-praktyke kan dus oorweeg word.

6.2.7 Voeding

Die resultate van die respons op die voedingvraag word in tabel 6.2.7 en figuur 6.2.7 aangetoon.

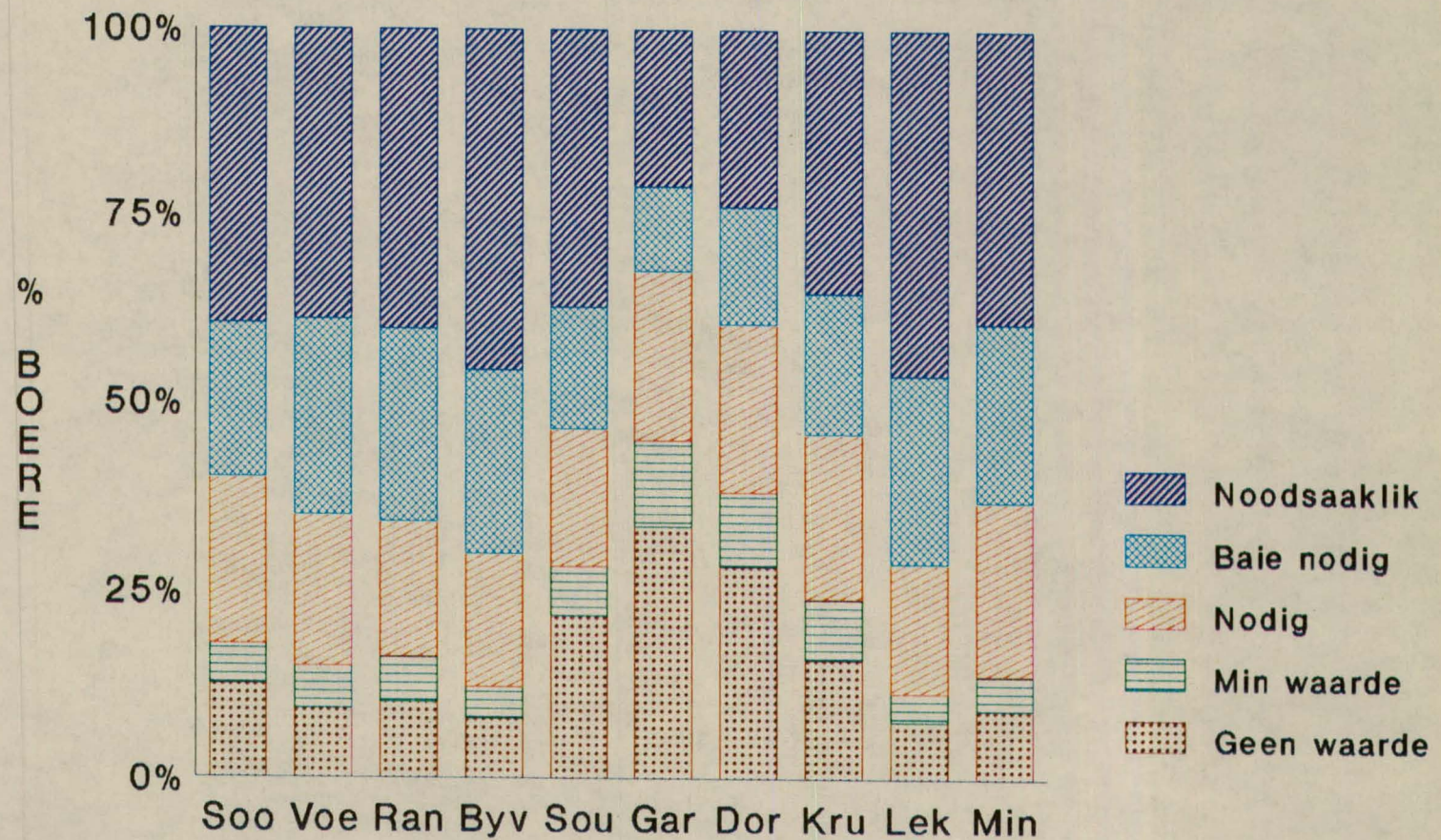
Uit die tabel en figuur kan duidelik gesien word dat inligting oor voere wat aangekoop moet word, meestal as noodsaaklik beskou is.

TABEL 6.2.7 : VOEDING

	AANTAL BOERE N = 563				
	Punt 1 Geen waarde	Punt 2 Min waarde	Punt 3 Nodig	Punt 4 Baie nodig	Punt 5 Nood- saaklik
Soort dier gevoer	70 12,43%	30 5,33%	124 22,02%	115 20,43%	223 39,61%
Voersoorte	52 9,24%	32 5,68%	113 20,07%	146 25,93%	220 39,08%
Rantsoene	57 10,12%	34 6,04%	101 17,94%	144 25,58%	227 40,32%
Byvoeding	45 7,99%	24 4,26%	99 17,58%	137 24,33%	258 45,83%
Soutbos	122 21,67%	37 6,57%	102 18,12%	91 16,16%	210 37,30%
Garingboom	189 33,57%	64 11,37%	127 22,56%	63 11,19%	120 21,31%
Doringlose turksvy	159 28,24%	56 9,95%	125 22,20%	88 15,63%	135 23,98%
Kruip- voeding	98 17,41%	51 9,06%	135 23,98%	116 20,60%	163 28,95%
Lekke	43 7,64%	22 3,91%	97 17,23%	140 24,87%	261 46,36%
Mineraal- tekorte	52 9,24%	26 4,62%	130 23,09%	133 23,62%	222 39,43%

Twee-honderd-en-twintig respondente (39,61%) het inligting oor voersoorte (dit is ruvoer, kragvoer en aanvullings) as noodsaaklik beskou, terwyl 40,32% boere rantsoene (dit is hoeveel voer vir 'n bepaalde tyd beskikbaar gestel moet word), 45,83% boere byvoeding en 46,36% boere lekke as noodsaaklik beskou het. Die rede hiervoor is waarskynlik dat hierdie produkte baie duur is en die veeboere die aankoop daarvan wil beperk en/of onnodige aankope beperk.

FIGUUR 6.2.7 : VOEDING

Soo ▪ Soort dier voer

Byv ▪ Byvoeding

Dor ▪ Doringlose turksvy

Voe ▪ Voersoorte

Sou ▪ Soutbos

Kru ▪ Kruipvoeding

Ran ▪ Rantsoene

Gar ▪ Garingboom

Lek ▪ Lekke

Min ▪ Mineraaltekte

Teenstrydig daarmee is die lae persentasies wat aan die noodsaaklikheid van inligting oor die drie droogtevoergewasse soutbos (37,30%), garingboom (21,31%) en doringlose turksvy (23,98%) toegeken is. Hierdie gewasse kan die periodieke droogtes wat die streek teister oorleef sodat dit na vestiging min of geen onkoste verg nie.

Die persentasie veeboere wat inligting oor mineraaltekorte as noodsaaklik beskou het, is opvallend hoog (46,36%). Aangesien aanvaar word dat slegs klein dele van die Karoostreek mineraaltekorte ervaar, behoort hierdie aspek aandag te geniet.

Dit wil voorkom asof die ekstensiewe veeboere van die Karoostreek inligting oor voeding as nodig tot baie nodig beskou.

6.2.8 Weiding

Die verspreiding van punttoekennings by elkeen van die onderafdelings van weiding word in tabel 6.2.8 en figuur 6.2.8 aangedui :

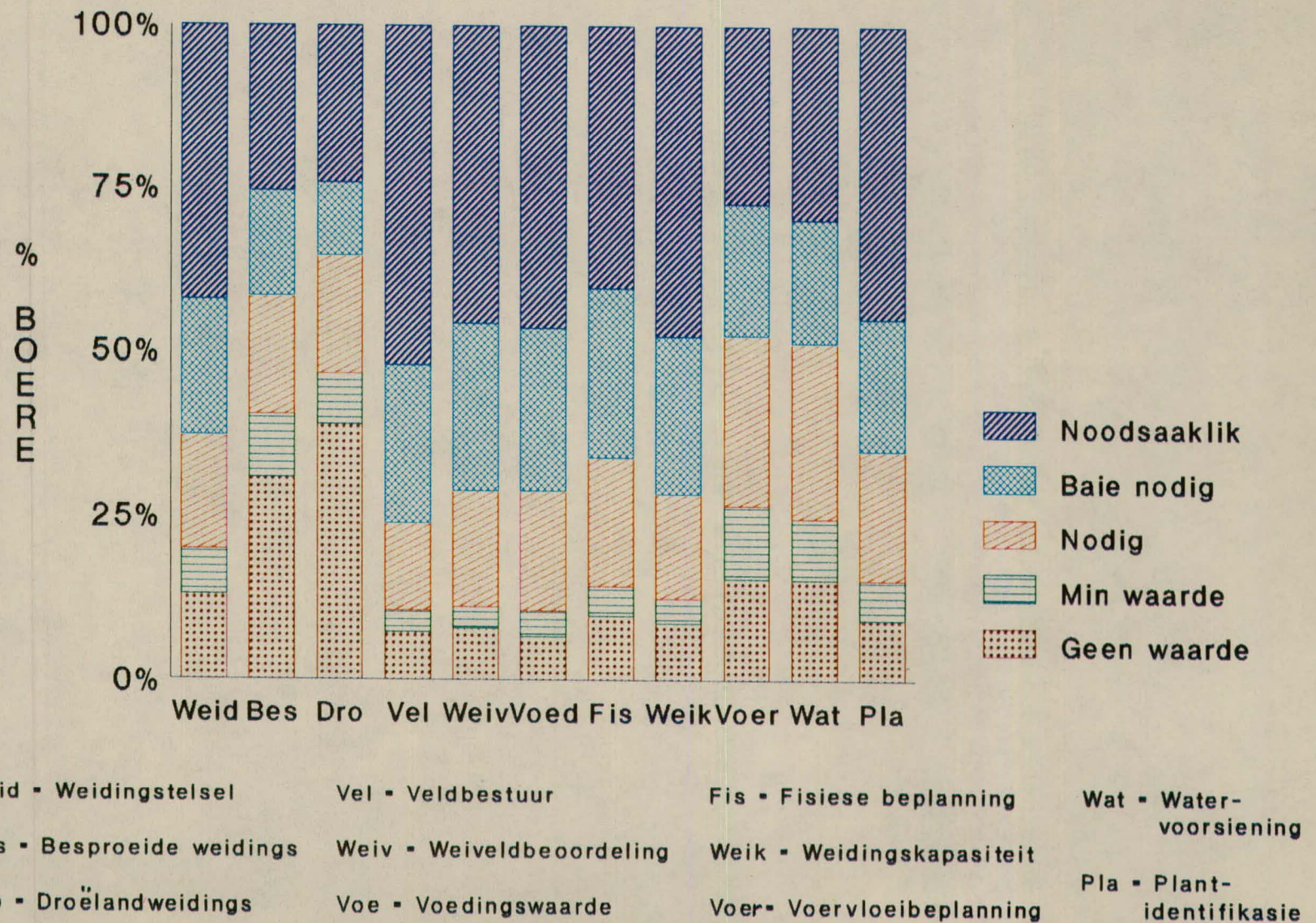
Die waarde wat aan die kwaliteit en kennis van weiveld geheg word, kan gesien word in die hoë persentasie boere wat 'n punt 5 aan die voedingswaarde van plante (46,54%) en plantidentifikasie (44,94%) gegee het.

TABEL 6.2.8 : WEIDING

	AANTAL BOERE N = 563				
	Punt 1 Geen waarde	Punt 2 Min waarde	Punt 3 Nodig	Punt 4 Baie nodig	Punt 5 Nood- saaklik
Weiding- stelsels	73 12,97%	39 6,93%	97 17,23%	116 20,60%	238 42,27%
Besproeide weidings	173 30,73%	54 9,59%	101 17,94%	91 16,16%	144 25,58%
Droëland- weidings	218 38,72%	44 7,82%	101 17,94%	63 11,19%	137 24,33%
Veldbestuur	41 7,28%	19 3,37%	74 13,14%	135 23,98%	294 52,22%
Weiveld- beoordeling	44 7,82%	19 3,37%	99 17,58%	143 25,40%	258 45,83%
Voedingswaarde van plante	37 6,57%	23 4,09%	102 18,12%	139 24,69%	262 46,54%
Fisiese beplanning	55 9,77%	26 4,62%	109 19,36%	145 25,75%	228 40,50%
Weidings- kapasiteit	49 8,70%	21 3,73%	89 15,81%	135 23,98%	269 47,78%
Voervloei- beplanning	87 15,45%	63 11,19%	145 25,75%	113 20,07%	155 27,53%
Water- voorsiening	86 15,28%	53 9,41%	149 26,47%	107 19,01%	168 29,84%
Plant- identifikasie	52 9,24%	34 6,04%	111 19,72%	113 20,07%	253 44,94%

As gevolg van die ekstensiwiteit van die boerderye is verwag dat besproeide weidings 'n lae prioriteit sal handhaaf. Inligting hieroor is egter deur 25,58% boere as noodsaaklik beskou. 'n Moontlike verklaring hiervoor is die feit dat boorgatwater en klein landerye feitlik op elke plaas gevind word.

FIGUUR 6.2.8 : WEIDING

Uit tabel 6.2.8 en figuur 6.2.8 blyk dit dat ekstensiewe boere beslis in die toestand van die veld en weidings op hulle plase belang stel. Dit kan gesien word in die hoë persentasie boere wat inligting oor weidingstelsels - bv. wisselbeweiding teenoor aanhoudende beweiding - (42,27%), veldbestuur - dit is die geskiktheid van kampe vir die tipe dier wat aangehou word - (52,22%), weiveldbeoordeling - die be-raming van weikapasiteit - (45,83%), die fisiese beplanning van die weiveld soos die uitleg van kampe (40,50%) en weidingskapasiteit - hoeveel diere kan optimaal op die veld aangehou word (47,78%) as noodsaaklik beskou het.

6.2.9 Wol

By die vraag oor wolskape, is die respondent die nie-van-toepassing-opsie gegee indien hy nie met wolskape boer nie. Van die 563 respondente het 369 die vraag beantwoord sodat aanvaar kan word dat 369 boere wel met wolskape boer.

Die ekstensiewe veeboere van die Karoostreek se reaksie op die vraag watter inligting hulle oor wolskape benodig word in tabel 6.2.9 en figuur 6.2.9 weergegee.

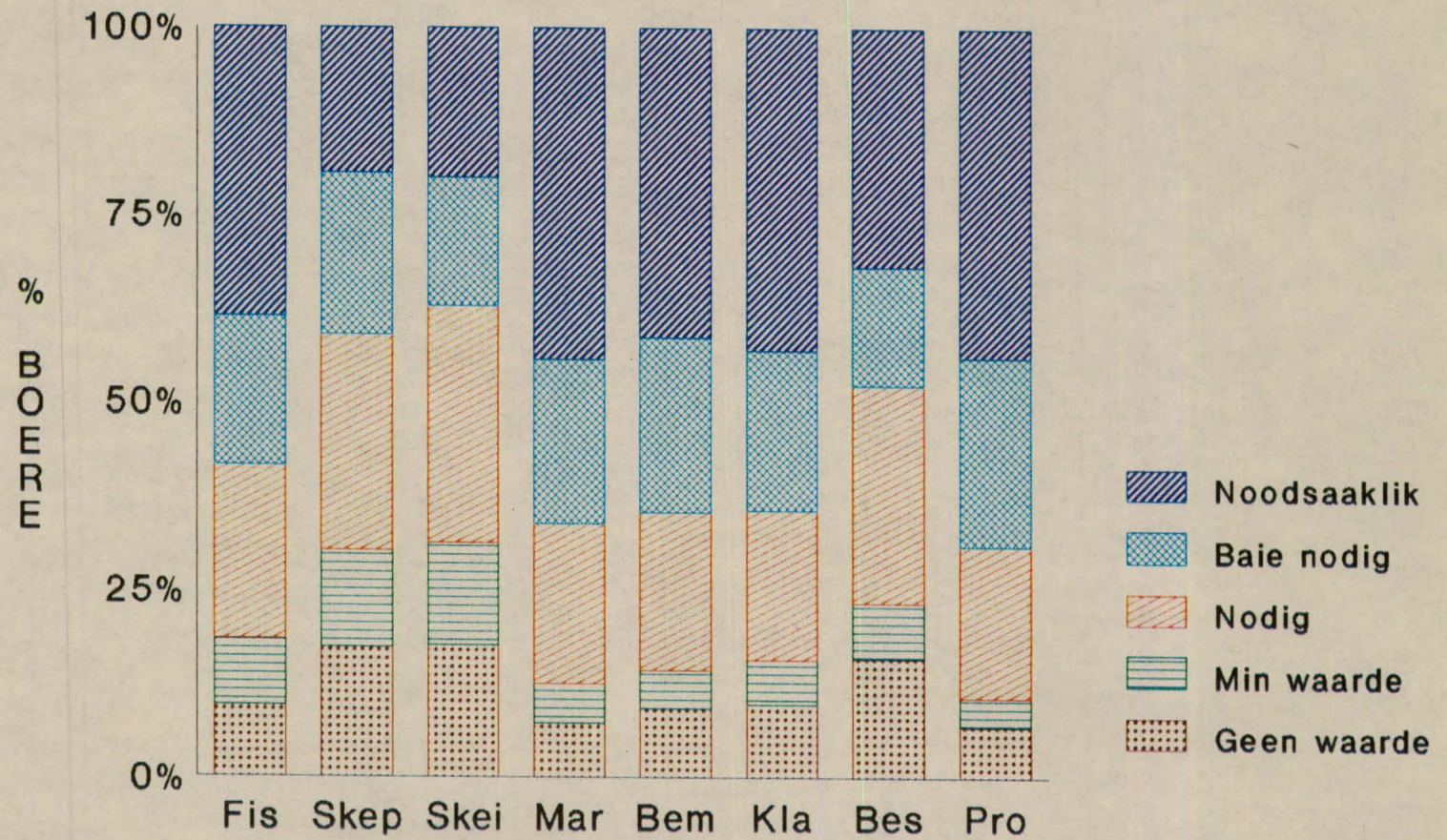
TABEL 6.2.9 : WOL

	AANTAL BOERE N = 369				
	Punt 1 Geen waarde	Punt 2 Min waarde	Punt 3 Nodig	Punt 4 Baie nodig	Punt 5 Nood- saaklik
Fisiese eienskappe	35 9,49%	33 8,94%	85 23,04%	73 19,78%	143 38,75%
Skeerproses	64 17,34%	47 12,74%	106 28,73%	80 21,68%	72 19,51%
Skeer- intervalle	65 17,62%	50 13,55%	116 31,44%	64 17,34%	74 20,06%
Marktendense	27 7,32%	19 5,15%	78 21,14%	81 21,95%	164 44,44%
Bemarkings- vereistes	34 9,21%	19 5,15%	77 20,87%	86 23,31%	153 41,46%
Klassering	36 9,76%	22 5,96%	73 19,78%	79 21,41%	159 43,09%
Besoedeling	56 15,99%	28 7,59%	107 28,99%	59 15,99%	119 32,25%
Produksie- norme	25 6,78%	15 4,07%	74 20,06%	92 24,93%	163 44,17%

Ten opsigte van wolskape, was marktendense van wol (44,44%) en produksienorme van wol (44,17%) as die belangrikste onderwerpe waaroor inligting verlang word geïdentifiseer. Inligting oor marktendense behoort vanaf die bemarkingsrade verkry te word. Aangesien die bemarkingsrade tans in 'n wysigingsfase is, is baie min oor die verwagte marktendense bekend.

Die behoefte aan inligting oor bemarkingsvereistes (41,46%) en klassering (43,09%), wat beide oor die bemarking van wol handel, was ook hoog. Soos verwag, is inligting oor die skeerproses (20,06%) nie as noodsaaklik beskou nie aangesien daar geen nuwe tegnologiese ontwikkeling t.o.v. die skeerproses was nie.

FIGUUR 6.2.9 : WOL

Fis ▪ Fisiese eienskappe

Mar ▪ Marktendense

Bes ▪ Besoedeling

Skep ▪ Skeerproses

Bem ▪ Bemarkingsvereistes

Pro ▪ Produksienorme

Skei ▪ Skeerintervalle

Kla ▪ Klassering

Die persentasie respondente wat inligting oor skeerintervalle - hoe gereeld die skape geskeer word - as noodsaaklik beskou het, was teen die verwagting in laag (20,06%). Aangesien skeerintervalle inkomste en die lengte van die wol kan beïnvloed, is verwag dat inligting verlang sou word om die tradisionele tyd van skeer op die plaas te heroorweeg.

6.2.10 Sybokhaar

Soos by die vraag oor wolskape, kon die respondent wat nie met Angorabokke boer nie, die nie-van-toepassing-opsie kies. Van die 563 respondente het 240 die vraag oor Angorabokke beantwoord, sodat aanvaar kan word dat 240 boere met Angorabokke boer.

Die data uit die vraelyste word in tabel 6.2.10 en figuur 6.2.10 saamgevat.

Dit is opmerklik dat net soos by wol, die hoogste persentasie punt 5 aan marktendense (49,58%) toegeken is. Die persentasie respondente wat produksienorme (45,42%), bemarkingsvereistes (45,42%), klassering (42,08%) en fisiese eienskappe (41,67%) van sybokhaar as noodsaaklik beskou het, verskil min van dié ten opsigte van wol.

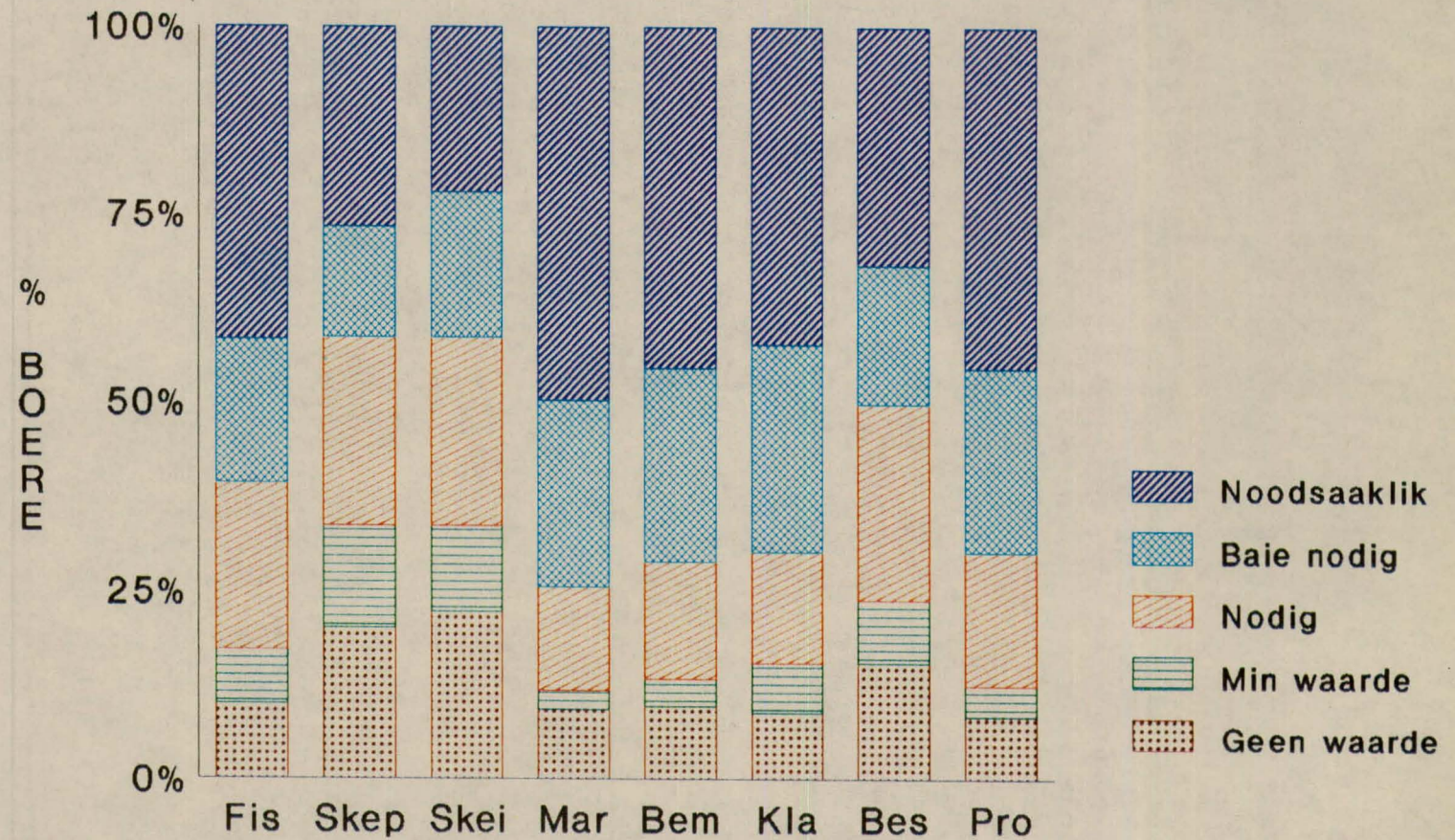
Slegs 22,08% boere het inligting oor skeerintervalle as noodsaaklik beskou. Dieselfde as oor wol kan dus ook hier gesê word.

In die algemeen kan gesê word dat inligting oor sybokhaar deur die ekstensiewe veeboere van die Karoostreek as nodig tot baie nodig beskou is.

TABEL 6.2.10 : SYBOKHAAR

	AANTAL BOERE N = 240				
	Punt 1 Geen waarde	Punt 2 Min waarde	Punt 3 Nodig	Punt 4 Baie nodig	Punt 5 Nood- saaklik
Fisiese eienskappe	24 10,00%	17 7,08%	53 22,08%	46 19,17%	100 41,67%
Skeerproses	48 20,00%	32 13,33%	60 25,00%	35 14,58%	64 26,67%
Skeer- intervalle	53 22,08%	27 11,25%	60 25,00%	46 19,17%	53 22,08%
Marktendense	22 9,17%	6 2,50%	33 13,75%	59 24,58%	119 49,58%
Bemarkings- vereistes	23 9,58%	9 3,75%	37 15,42%	61 25,42%	109 45,42%
Klassering	21 8,75%	16 6,67%	35 14,58%	66 27,50%	101 42,08%
Besoedeling	37 15,42%	20 8,33%	62 25,83%	44 18,33%	76 31,67%
Produksie- norme	20 8,33%	10 4,17%	42 17,50%	58 24,17%	109 45,42%

FIGUUR 6.2.10 : SYBOKHAAR

Fis ■ Fisiese eienskappe

Mar ■ Markttendense

Bes ■ Besoedeling

Skep ■ Skeerproses

Bem ■ Bemarkingsvereistes

Pro ■ Produksienorme

Skei ■ Skeerintervalle

Kla ■ Klassering

6.2.11 Slagvee

Die verspreiding van die punttoekennings oor slagvee word in tabel 6.2.11 en figuur 6.2.11 aangedui.

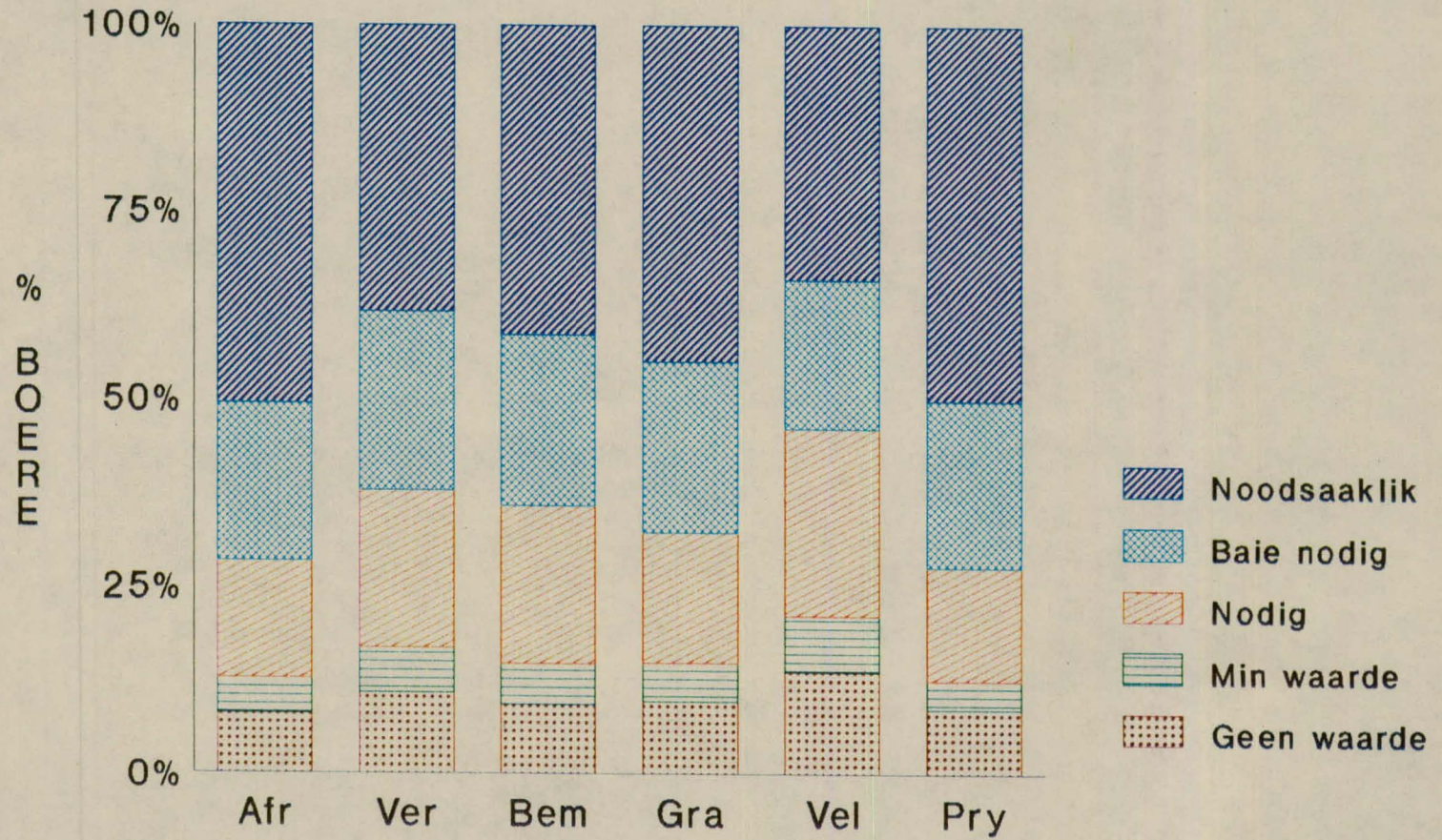
TABEL 6.2.11 : SLAGVEE

	AANTAL BOERE N = 563				
	Punt 1 Geen waarde	Punt 2 Min waarde	Punt 3 Nodig	Punt 4 Baie nodig	Punt 5 Nood- saaklik
Afronding	45 7,99%	26 4,62%	87 15,45%	119 21,14%	283 50,62%
Verbruiker- voorkeure	61 10,83%	33 5,86%	118 20,96%	134 23,80%	217 38,54%
Bemarking- ouderdom	52 9,24%	30 5,33%	119 21,14%	128 22,74%	234 41,56%
Gradering	54 9,59%	29 5,15%	98 17,41%	128 22,74%	254 45,12%
Velle	77 13,68%	42 7,46%	140 24,87%	111 19,72%	193 34,28%
Prystendense	49 8,70%	21 3,73%	85 15,10%	125 22,20%	283 50,27%

Die aspekte van slagvee waaroor inligting deur die hoogste persentasie boere as noodsaaklik beskou is, is afronding - dit is die vetmaak van vee net voor verkope - (50,62%) en prystendense (50,27%). Voldoende inligting oor afronding van slagvee is beskikbaar sodat 'n inligtingsveldtog oorweeg behoort te word. Prystendense word maandeliks deur die Rooivleisprodusente-organisasie in die gratis verspreide tydskrif Rooivleis gepubliseer en behoort onder die boere se aandag gebring te word.

Die hoë persentasie respondente wat inligting oor gradering (45,12%) as noodsaaklik beskou het, is waarskynlik 'n aanduiding dat opleiding ten opsigte van die gradering van vleis nodig is.

FIGUUR 6.2.11 : SLAGVEE

Afr - Afronding

Bem - Bemerkingsouderdom

Vel - Velle

Ver - Verbruikervoorkeure

Gra - Gradering

Pry - Prystendense

Die feit dat verbruikersvoorkeure van tyd tot tyd en van plek tot plek wissel, is waarskynlik die rede waarom 'n groot persentasie boere inligting oor verbruikersvoorkeure (38,54%) as noodsaaklik bestempel het. In die verlede was kennis oor verbruikersvoorkeure beperk tot enkele bevolking-groepe. Navorsing oor die voorkeure van 'n groter bevolking is tans nodig.

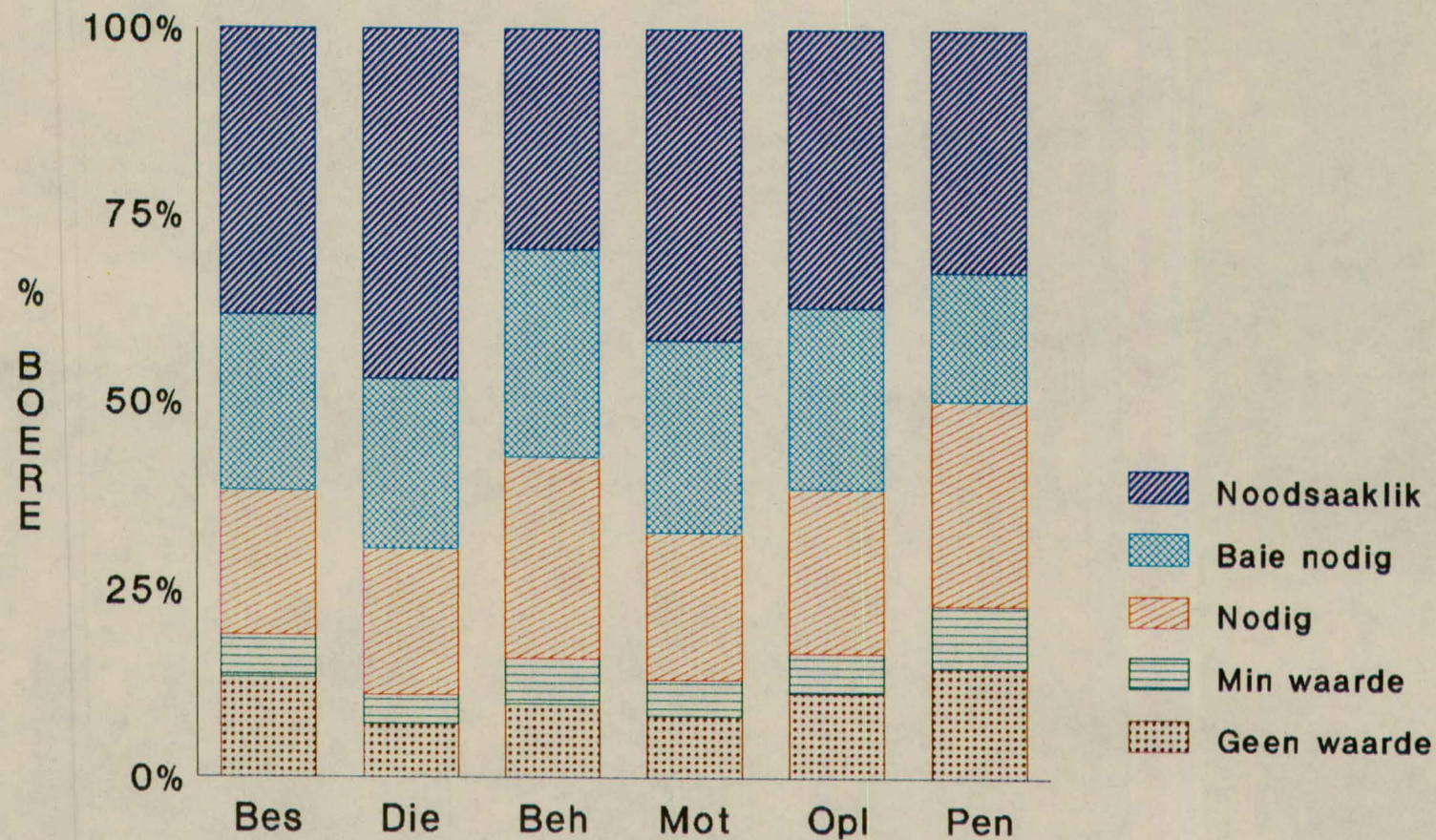
6.2.12 Arbeiders

Data wat uit die vraelyste oor arbeiders verkry is, word in tabel 6.2.12 en figuur 6.2.12 weergegee.

TABEL 6.2.12 : ARBEIDERS

	AANTAL BOERE N = 563				
	Punt 1 Geen waarde	Punt 2 Min waarde	Punt 3 Nodig	Punt 4 Baie nodig	Punt 5 Nood- saaklik
Bestuur	75 13,32%	32 5,68%	107 19,01	132 23,45%	217 38,54%
Diens- voorwaardes	40 7,10%	22 3,91%	109 19,36%	127 22,56%	264 46,89%
Behuising	55 9,77%	35 6,22%	149 26,47%	156 27,71%	167 29,66%
Motivering	46 8,17%	28 4,97%	110 19,54%	143 25,40%	235 41,74%
Opleiding	64 11,37%	31 5,51%	121 21,49%	136 24,16%	210 37,30%
Pensioen- skema	84 14,92%	47 8,35%	152 27,00%	97 17,23%	183 32,50%

FIGUUR 6.2.12 : ARBEIDERS

Bes ▪ Bestuur

Beh ▪ Behuising

Opl ▪ Opleiding

Die ▪ Diensvoorwaardes

Mot ▪ Motivering

Pen ▪ Pensioenskema

Hoewel die persentasie boere wat inligting oor diensvoorwaardes (46,89%) en motivering (41,74%) as noodsaaklik beskou het hoog was, is die noodsaaklikheid van inligting oor arbeid in die geheel nie hoog aangeslaan nie. Dit is teen die verwagting in, veral in die lig van die nuwe arbeidswet vir die landbou wat ten tye van die vraelyste se voltooiing in die proses van verandering was. Die rede hiervoor is waarskynlik die talle probleme eie aan plaasarbeiders wat deur boere ondervind word.

6.2.13 Ekonomiese aspekte

Soos reeds genoem is talle boere tans in 'n ekonomiese oorlewingstryd gewikkel. Soos verwag het boere groot belangstelling in inligting oor ekonomiese aspekte van boerdery getoon. Die verspreiding van puntetoekennings van die ekonomiese aspekte, word in tabel 6.2.13 en figuur 6.2.13 saamgevat.

Die moeilike ekonomiese toestande word weerspieël in die hoë persentasie boere wat inligting oor finansiële bestuur (53,82%), kontantvloeibepanning (53,82%), netto boerdery-inkomste (50,44%) en finansiële hulpskemas vanaf die staat (49,56%) as noodsaaklik bestempel het.

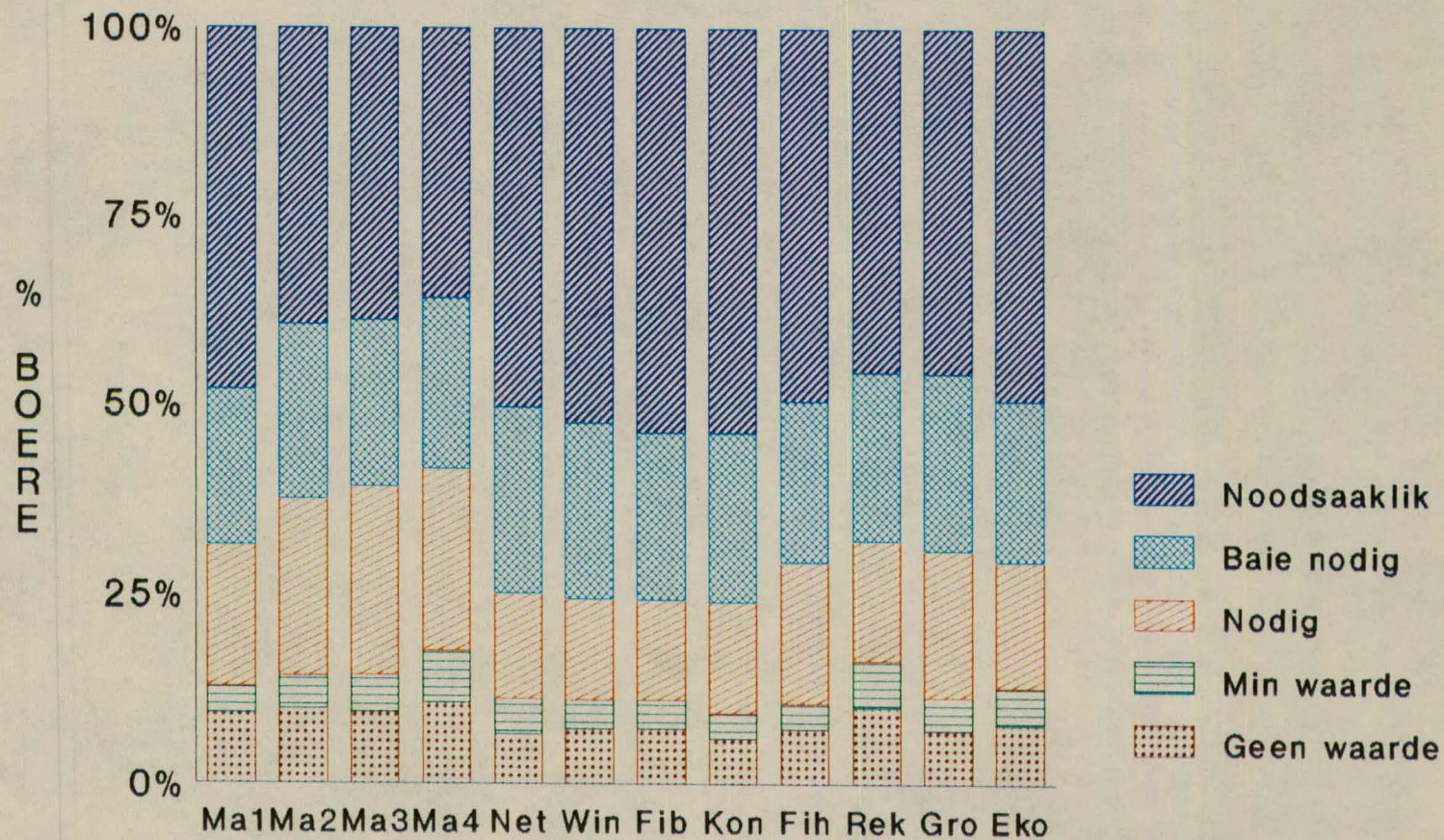
Hoewel markinligting nie so 'n groot rol by ekstensiewe veeboere speel nie, het 40,77% respondente markinligting (dit sluit in markpryse, -verkope, -produksie en -oorskotte) as noodsaaklik beskou.

TABEL 6.2.13 : EKONOMIESE ASPEKTE

	AANTAL BOERE N = 563				
	Punt 1 Geen waarde	Punt 2 Min waarde	Punt 3 Nodig	Punt 4 Baie nodig	Punt 5 Nood- saaklik
Mark- pryse	52 9,24%	20 3,55%	104 18,47%	115 20,43%	272 48,31%
Mark- verkope	55 9,77%	25 4,44%	130 23,09%	130 23,09%	223 39,61%
Mark- produksie	53 9,41%	28 4,97%	139 24,69%	123 21,85%	220 39,08%
Mark- oorskotte	60 10,66%	38 6,75%	135 23,98%	127 22,56%	203 36,06%
Netto boerde- ry inkomste	37 6,57%	26 4,62%	78 13,85%	138 24,51%	284 50,44%
Winsgewendheid vertakkings	41 7,28%	21 3,73%	75 13,32%	130 23,09%	296 52,58%
Finansiële bestuur	41 7,28%	21 3,73%	74 13,14%	124 22,02%	303 53,82%
Kontantvloei- beplanning	34 6,04%	19 3,37%	82 14,56%	125 22,20%	303 53,82%
Finansiële hulpskemas	41 7,28%	19 3,37%	104 18,47%	119 21,14%	279 49,56%
Rekord- stelsels	57 10,12%	35 6,22%	88 15,63%	125 22,20%	258 45,83%
Grondwaarde	40 7,10%	25 4,44%	108 19,18%	131 23,27%	259 46,00%
Ekonomiese boer-eenheid	44 7,82%	28 4,97%	93 16,52%	119 21,14%	278 49,38%

Die feit dat inligting oor winsgewendheid van boerderyvertakkings deur 52,58% boere as noodsaaklik beskou is, is dalk 'n aanduiding dat boere aan ander maniere van inkomstes op plase as die tradisionele verkoop van vee en veeprodukte, besin.

FIGUUR 6.2.13 : EKONOMIE

Ma1 - Markpryse

Net - Netto boerdery inkomste

Fih - Finansiële hulpskemas

Ma2 - Markverkope

Win - Winsgewendheid

Rek - Rekordstelsels

Ma3 - Markproduksie

Fib - Finansiële bestuur

Gro - Grondwaarde

Ma4 - Markoorskotte

Kon - Kontantvloei-beplanning

Eko - Ekonomiese boerdery-eenheid

Die belangstelling in rekordstelsels of boerdery-boekhoustelsels (45,83%) - boere het inligting hieroor as noodsaaklik beskou - is 'n verdere aanduiding dat Karoostreekboere dit moeilik vind om finansieel te oorleef, aangesien boere tradisioneel nie besigheidsgeoriënteerd is nie.

Die feit dat 46% boere inligting oor grondwaarde as noodsaaklik bestempel het, is waarskynlik 'n aanduiding dat boere besef dat grondwaarde die landbouwaarde daarvan ver oortref en dat plaaspryse die afgelope paar jare oor die algemeen te hoog was.

Daar kan, globaal gesien, aanvaar word dat inligting oor ekonomiese aspekte as baie nodig beskou word. Hierdie resultate ondersteun Karoostreek se onlangse besluit om 'n ekonomiese diens aan individuele boere te lewer.

6.2.14 Rekenaars

By die eerste vraag oor rekenaars is die respondente gevra of hulle 'n rekenaar besit of nie. Slegs 95 respondente (16,87%) het laat blyk dat hulle rekenaars besit. Die redes vir die lae voorkoms van rekenaars is waarskynlik omdat rekenaars duur is om aan te koop, omdat boere min kennis oor die gebruik van rekenaars het en omdat baie plase nie kragvoorsiening het nie en die gebruik van rekenaars dus beperk word.

By die tweede vraag oor rekenaars is die respondente wat wel aangedui het dat hulle rekenaars besit, gevra om neer te skryf waarvoor hulle dit aanwend. Die data so verkry, word in tabel 6.2.14.1 weergegee.

TABEL 6.2.14.1 :
REKENAARGEBRUIK

	AANTAL BOERE N = 95
Boekhouding / finansiële bestuur	70 73,68%
Veebestuur	42 44,21%
Korrespondensie / woordverwerking	24 25,26%
Weiveldbestuur	12 12,63%
Arbeidaangeleenthede/ lone	12 12,63%
Speletjies	3 3,16%
Reënvalstatistiek	2 2,11%
Bemarkingsrekords	1 1,05%
Rantsoen- samestelling	1 1,05%

Uit tabel 6.2.14.1 blyk dit duidelik dat die meeste boere (73,68%) hulle rekenaar vir finansiële bestuur en boekhouding aanwend. Die tweede meeste (44,21%) het die rekenaar vir veebestuur en -rekordhouding gebruik.

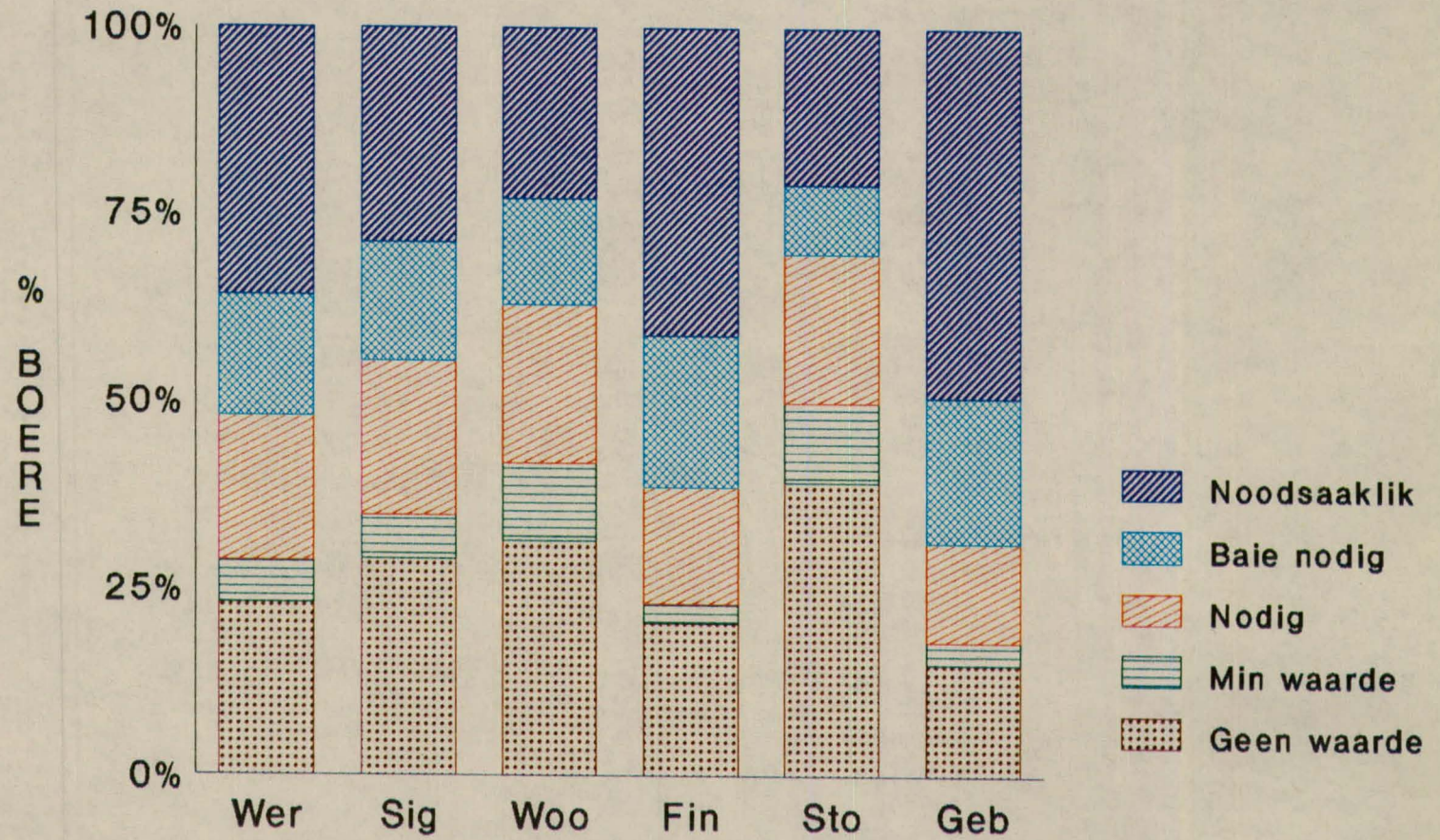
By die derde vraag oor rekenaars moes responrente weer 'n punt van 1 tot 5 by die gegewe onderwerpe invul ongeag of hulle 'n rekenaar besit of nie. Die data so verkry, word in tabel 6.2.14.2 en figuur 6.2.14 weergegee.

TABEL 6.2.14.2 REKENAARS

	AANTAL BOERE N = 563				
	Punt 1 Geen waarde	Punt 2 Min waarde	Punt 3 Nodig	Punt 4 Baie nodig	Punt 5 Nood- saaklik
Werking	129 22,91%	32 5,68%	108 19,18%	90 15,99%	203 36,06%
Sigblaai	162 28,77%	33 5,86%	115 20,43%	89 15,81%	163 28,95%
Woord- verwerkers	176 31,26%	58 10,30%	118 20,96%	80 14,21%	130 23,09%
Finansiële beplanning	115 20,43%	14 2,49%	87 15,45%	114 20,25%	232 41,21%
Stoetbestuur	220 39,08%	60 10,66%	111 19,72%	52 9,24%	119 21,14%
Gebruiks- moontlikhede	84 14,92%	17 3,02%	74 13,14%	109 19,36%	278 49,38%

Die grootste persentasie respondente was van mening dat inligting oor die gebruiksmoontlikhede (49,38%) van rekenaars noodsaaklik is. Dit staaf bogenoemde opinie dat boere min kennis oor die gebruik van rekenaars het. Die hoë persentasie boere wat inligting oor finansiële beplanning (41,21%) korreleer met die huidige hoë gebruik van rekenaars vir finansiële bestuur (tabel 6.2.14.1).

FIGUUR 6.2.14 : REKENAARS

Wer ■ Werking

Woo ■ Woordverwerkers

Sto ■ Stoetbestuur

Sig ■ Sigblaai

Fin ■ Finansiële beplanning

Geb ■ Gebruiksmoontlikhede

6.2.15 Algemeen

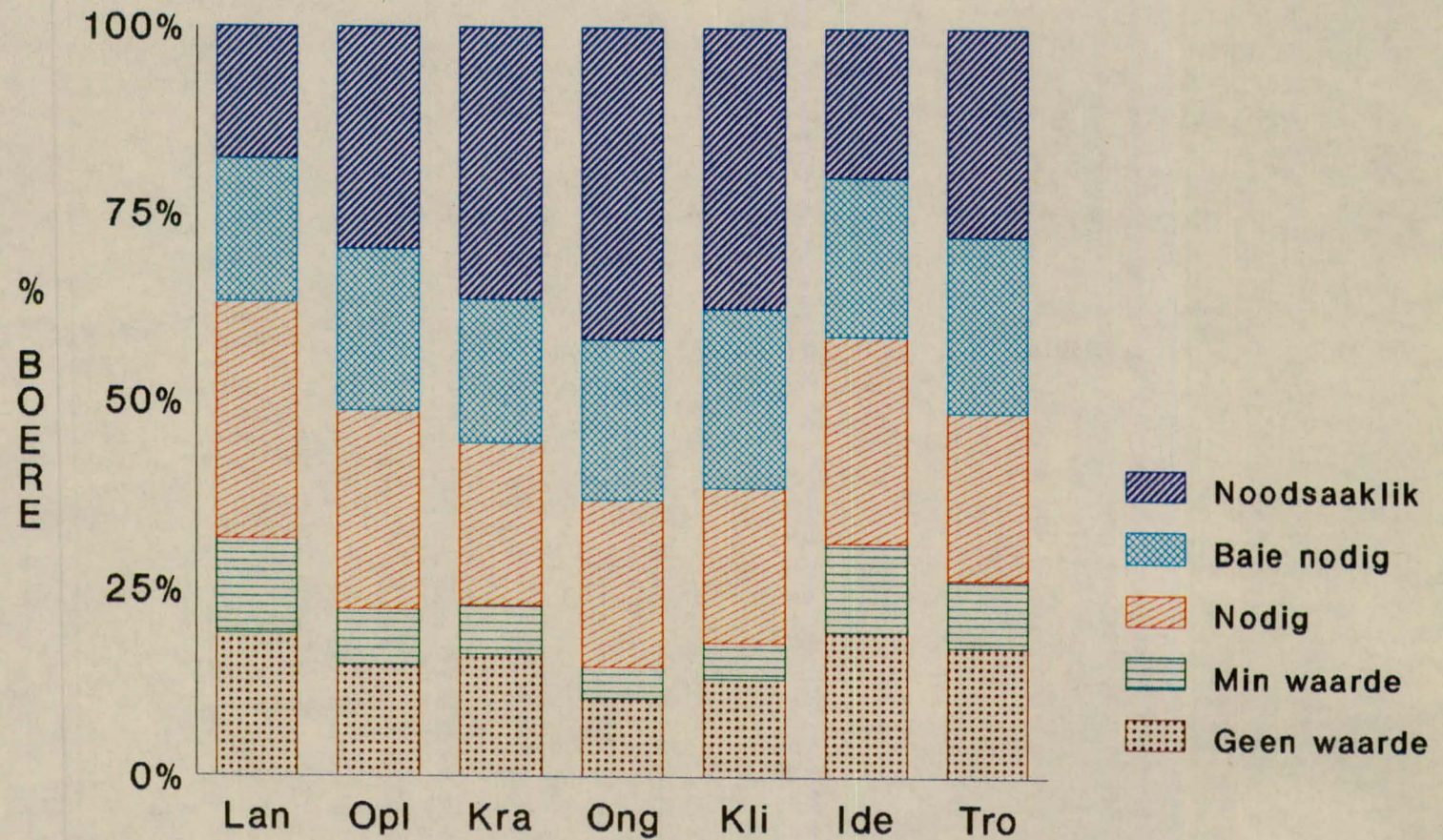
Die laaste gestruktureerde vraag van die vraelys het oor algemene sake gehandel. Die data so verkry, word in tabel 6.2.15 en figuur 6.2.15 uiteengesit.

TABEL 6.2.15 : ALGEMEEN

	AANTAL BOERE N = 563				
	Punt 1 Geen waarde	Punt 2 Min waarde	Punt 3 Nodig	Punt 4 Baie nodig	Punt 5 Nood- saaklik
Landbou- organisasies	107 19,01%	71 12,61%	177 31,44%	108 19,18%	100 17,76%
Opleiding vir boere	84 14,92%	42 7,46%	148 26,29%	121 21,49%	168 29,84%
Krag- voorsiening	92 16,34%	37 6,57%	121 21,49%	107 19,01%	205 36,41%
Ongedierte- beheer	59 10,48%	24 4,26%	124 22,02%	120 21,31%	236 41,92%
Klimaats- toestande	74 13,14%	27 4,80%	116 20,60%	134 23,80%	212 37,66%
Identifikasie van vee	109 19,36%	67 11,90%	154 27,35%	120 21,31%	112 19,89%
Tropgrootte	98 17,41%	51 9,06%	125 22,20%	132 23,45%	157 27,89%

Uit tabel 6.2.15 is dit duidelik dat respondente nie baie belangstelling in die algemene sake getoon het nie. Die hoogste persentasie wat 'n punt 5 toegeken het was 41,92% by ongediertebeheer. Naas ongediertebeheer was 37,66% boere van mening dat inligting oor klimaatstoestande noodsaaklik is.

FIGUUR 6.2.15 : ALGEMEEN

Lan ■ Landbou-organisasies

Ong ■ Ongediertetebeheer

Tro ■ Tropgrootte

Opl ■ Opleiding vir boere

Kli ■ Klimaatstoestande

Kra ■ Kragvoorsiening

Ide ■ Identifikasie van vee

6.2.16 Enige ander onderwerpe waaroor inligting verlang word

By die laaste vraag moes die respondent self die onderwerp waaroor hy nog inligting verlang, invul. Slegs 5 boere het onderwerpe hier ingevul. Al vyf hierdie onderwerpe het neergekom op die onsekerheid van die toekoms ten opsigte van grondbesit en die ekonomiese toestand in Suid-Afrika.

7. INLIGTINGSBEHOEFTE VAN DIE EKSTENSIEWE VEEBOERE IN DIE KAROOSTREEK

7.1 Inligtingsbehoefte in terme van hoofonderwerpe

Die inligtingsbehoefte in terme van hoofonderwerpe is bepaal deur die gemiddelde van die persentasie respondente wat punt 4 en punt 5 aan die onderlinge onderwerpe van die hoofonderwerp toegeken het, bymekaar te tel. Die resultate so verkry, word in tabel 7.1 aangedui.

TABEL 7.1 : INLIGTINGSBEHOEFTE IN TERME VAN HOOFONDERWERPE

HOOFONDERWERP	PERSENTASIE PUNT 4 + PUNT 5
Ekonomiese aspekte	69,33%
Slagvee	65,46 %
Veessiektes	63,87 %
Arbeiders	61,19 %
Weiding	59,84 %
Sybokhaar	59,69 %
Voeding	57,05 %
Wol	51,56 %
Algemene sake	51,56 %
Veerasse	49,22 %
Reproduksie	48,21 %
Rekenaars	39,94 %
Geboude fasiliteite	32,52 %
Veesoorte	23,65 %
Implemente	18,36 %

Uit tabel 7.1 kan duidelik gesien word dat die grootste inligtingsbehoefte van die ekstensiewe veeboere van die Karoostreek in terme van hoofonderwerpe ekonomiese aspekte van 'n boerdery is.

Naas ekonomiese aspekte was die grootste inligtingsbehoefte by slagvee, wat weer deur veesiektes gevolg word. Inligting oor arbeiders het die vierde hoogste persentasie behaal, terwyl weidings- en sybokhaarinligting onderskeidelik as die vyfde en sesde grootste behoefte geïdentifiseer is.

Voeding, wol en algemene sake is deur meer as die helfte van die Karoostreekboere as inligtingsbehoefte geklassifiseer, terwyl inligting oor veerasse en reproduksie deur onderskeidelik 49,22% en 48,21% van die ekstensiewe veeboere as 'n behoefte beskou is.

Rekenaars, geboude fasiliteite, veesoorte en implemente is, as hoofonderwerpe, nie as groot inligtingsbehoefte geïdentifiseer nie. Die persentasie veeboere wat implemente as 'n inligtingsbehoefte beskou, is slegs 18,36%.

7.2 Inligtingsbehoefte in terme van individuele onderwerpe

Omdat individuele onderwerpe se puntetoekennings binne 'n bepaalde hoofonderwerp baie gewissel het, is besluit om die inligtingsbehoefte in terme van die individuele onderwerpe ook te bepaal. Dit is gedoen deur weer eens die gemiddelde persentasies respondente wat punt 4 en punt 5 aan elke individuele onderwerp toegeken het, bymekaar te tel. Die inligtingsbehoefte so bepaal was as volg :

1. Behandeling veesiektes.....	85,08%
2. Veldbestuur.....	76,20%
3. Kontantvloeibepanning.....	76,02%
4. Finansiële bestuur.....	75,84%
5. Winsgewendheid van vertakkings...	75,67%
6. Inenting veesiektes.....	74,96%
7. Netto boerdery inkomste.....	74,95%
8. Prystendense sybokhaar.....	74,16%
9. Grondbewaringswerke.....	73,54%
10. Prystendense van slagvee.....	72,47%
11. Afronding van slagvee.....	71,76%
12. Weidingskapasiteit.....	71,76%
13. Lekke.....	71,23%
14. Weiveldbeoordeling.....	71,23%
15. Voedingswaarde van plante.....	71,23%
16. Bemarkingvereistes sybokhaar.....	70,84%
17. Finansiële hulpskemas.....	70,70%
18. Ekonomiese boerdery-eenhede.....	70,52%
19. Byvoeding.....	70,16%
20. Produksienorme sybokhaar.....	69,59%
21. Klassering van sybokhaar.....	69,58%
22. Diensvoorwaardes arbeiders.....	69,45%
23. Grondwaarde.....	69,27%
24. Produksienorme van wol.....	69,10%
25. Markinligting : pryse.....	68,74%
26. Rekenaar : gebruiksmoontlikhede..	68,74%
27. Rekordstelsels.....	68,03%
28. Gradering van slagvee.....	67,86%

29. Motivering arbeiders.....	67,14%
30. Simptome veesiektes.....	66,97%
31. Marktendense van wol.....	66,39%
32. Fisiese beplanning van veld.....	66,25%
33. Voersoorte.....	65,01%
34. Plantidentifikasie.....	65,01%
35. Rantsoene.....	65,01%
36. Bemakingsvereistes van wol.....	64,77%
37. Klassering van wol.....	64,50%
38. Bemakingsouderdom slagvee.....	64,30%
39. Ongediertebeheer.....	63,23%
40. Mineraaltekte.....	63,05%
41. Weidingstelsels.....	62,87%
42. Markinligting : verkope.....	62,70%
43. Verbruikersvoorkeure slagvee.....	62,34%
44. Bestuur van arbeiders.....	61,99%
45. Opleiding arbeiders.....	61,46%
46. Rekenaar : Finansiële beplanning.	61,46%
47. Klimaatstoestande.....	61,46%
48. Aantelvermoë.....	61,28%
49. Seleksiemetodes.....	61,10%
50. Markinligting : produksie.....	60,93%
51. Prikkelvoeding.....	60,93%
52. Mortaliteit.....	60,92%
53. Fisiese eienskappe sybokhaar.....	60,84%
54. Watter dier wanneer voer.....	60,04%
55. Produksienorme veerasse.....	59,32%
56. Markinligting : oorskotte.....	58,62%

57. Fisiese eienskappe wol.....	58,53%
58. Speen.....	57,90%
59. Paringsmetodes.....	57,37%
60. Behuising arbeiders.....	57,37%
61. Bestuur vroulike dier.....	56,66%
62. Dosering veesiektes.....	55,95%
63. Seleksiedoelwitte.....	55,41%
64. Kragvoorsiening.....	55,33%
65. Velle.....	54,00%
66. Soutbos.....	53,46%
67. Bestuur manlike dier.....	52,57%
68. Werking van rekenaar.....	52,05%
69. Tropgrootte.....	51,34%
70. Opleiding as boer.....	51,33%
71. Kuddesamestelling.....	50,98%
72. Dorpers.....	50,92%
73. Aangepastheid.....	50,80%
74. Dragtigheidsondersoek.....	50,80%
75. Besoedeling van sybokhaar.....	50,00%
76. Teelseisoen.....	49,91%
77. Prestasietoetsing.....	49,74%
78. Pensioenskema arbeiders.....	49,73%
79. Kruipvoeding.....	49,55%
80. Watervoorsiening.....	48,85%
81. Besoedeling van wol.....	48,24%
82. Merinos.....	48,14%
83. Voervloei-beplanning.....	47,60%
84. Rekenaar : sigblad.....	44,76%

85. Koggelramme.....	43,87%
86. Kruislamproduksie.....	43,87%
87. Besproeide weidings.....	41,74%
88. Skeerproses sybokhaar.....	41,25%
89. Skeerintervalle sybokhaar.....	41,25%
90. Identifikasie van vee.....	41,20%
91. Skeerproses wol.....	41,19%
92. Doringlose turksvy.....	39,61%
93. Hanteringskrale.....	38,36%
94. Skeerintervalle wol.....	37,40%
95. Rekenaars : woordverwerking.....	37,30%
96. Landbou-organisasies.....	36,94%
97. Dip : veesiektes.....	49,55%
98. Rasstandaarde.....	36,23%
99. Droëlandweidings.....	35,52%
100. Kunsmatige inseminasie.....	34,82%
101. Damme.....	33,57%
102. Garingboom.....	32,50%
103. Angorabokke.....	31,65%
104. Dipgange.....	30,73%
105. Voerkrale.....	30,55%
106. Rekenaars : stoetbestuur.....	30,38%
107. Kruisteling.....	30,20%
108. Sinkronisasie.....	28,96%
109. Skeerskure.....	27,88%
110. Vleisbeeste.....	27,71%
111. Wild.....	26,11%
112. Selfvoerder.....	25,76%

113. Veredelde boerbokke.....	24,87%
114. Waterkrippe.....	22,38%
115. Dohne-Merinos.....	21,50%
116. Skuiling.....	21,32%
117. Hamermeul.....	18,83%
118. Volstruise.....	17,58%
119. Pilmasjien.....	17,23%
120. Melkbeeste.....	17,05%
121. Skaal.....	17,05%
122. Skeermasjien.....	16,87%
123. Embrio-oorplanting.....	15,63%
124. Ronderib-Afrikaners.....	14,75%
125. Wolpers.....	14,39%
126. Ramstalle.....	13,85%
127. SA vleismerinos.....	13,50%
128. Persies.....	12,61%
129. Damaras.....	12,61%
130. Afrinos.....	12,07%

As die CHI-kwadraadtoets soos beskryf deur Miller (1990, p. 282 - 291) hier toegepas word, blyk dit dat verskille van 5 persentasiepunte en meer van die inligtingsbehoefte in hierdie studie betekenisvol is. Die afleiding kan dus gemaak word dat die behoefte aan inligting oor byvoorbeeld die behandeling van veesiektes (85,08%) beduidend meer is as inligting oor veldbestuur (76,20%) of dat inligting oor produksienorme van wol (69,10%) beduidend belangriker as inligting oor prikkelvoeding (60,93%) vir die Karoostreek se ekstensiewe veeboere is.

Net so kan vir hierdie studie aanvaar word dat die behoefte aan inligting oor byvoorbeeld veldbestuur (76,20%), kontantvloeibepanning (76,02%), finansiële bestuur (75,84%), winsgewendheid van boerderyvertakkings (75,67%), inenting teen veesiektes (74,96%), netto boerdery inkomste (74,95%), prystendense van sybokhaar (72,16%), grondbewaringswerke (73,54%) en prystendense van slagvee (72,47%) nie beduidend verskil nie. Wanneer inligting verskaf word, kan daar dus nie onderskeid tussen bogenoemde onderwerpe t.o.v. belangrikheid gemaak word nie.

Die belangrikheid van die inligtingsbehoefte in terme van individuele onderwerpe verskil van dié in terme van hoofonderwerpe. Die grootste inligtingbehoefte van die ekstensiewe veeboer in die Karoostreek is die behandeling van veesiektes. Dit word gevolg deur veldbestuur en dan eers deur die ekonomiese aspekte kontantvloeibepanning, finansiële bestuur en winsgewendheid van boerderyvertakkings.

8. SAMEVATTING EN GEVOLGTREKKING

Die Grootfonteinse Diereproduksie-inligtingsbank kan die vernaamste probleme wat met die inligtingsdiens aan ekstensiewe veeboere van die Karoostreek ondervind word, verlig.

Geografiese afstande is nie meer so 'n probleem nie, aangesien 'n interpersoonlike netwerk tussen die boer en die navorser kan ontwikkel. Die navorser kan nou onmiddellik antwoorde verskaf en die boer sal dus meer geneë daartoe wees om die navorser te skakel. Die tydwende stuur van inligting per pos kan uitgeskakel word deurdat dit met behulp van die rekenaarnetwerk direk aan die boer of via die plaaslike landbouvoorigter gestuur kan word.

Die eenvoudige en saaklike styl van die Diereproduksie-inligtingsbank en die feit dat inligting spesifiek op die Karoostreek van toepassing is, verseker dat inligting prakties implementeerbaar vir die ekstensiewe veeboer in die praktyk is.

Inligting vanuit die inligtingsbank kan as betroubaar en akkuraat aanvaar word, aangesien dit deur deskundiges beskikbaar gestel word, dit nie polities gekleur is nie en omdat dit nie te algemeen of vaag is nie. Dit is ook gratis aan alle Karoostreekboere beskikbaar.

Navorsingsresultate en nuwe inligting kan baie vinniger aan die boer beskikbaar gestel word aangesien die normale tydwende proses van dokumentasie uitgeskakel word. Navrae kan onmiddellik, meer volledig en met selfvertroue beantwoord word. Praktiese, implementeerbare inligting wat op 'n spesifieke boer se spesifieke omstandighede toegepas kan word, kan verskaf word.

Voorstelle ten opsigte van die verbetering van die inligtingsbank is die verfyning van die soekfunksie en die sistematiese opdatering van inligting.

Hoewel die Grootfonteinse Diereproduksie-inligtingsbank deur rekenaar- en landboudeskundiges en nie deur - soos gewoonlik - inligtingkundiges nie, geskep is, voldoen dit aan baie van die vereistes wat aan 'n kommersiële inligtingsbank gestel word. Dit is maklik om te gebruik, dien in die doel waarvoor dit ontwikkel is en skep 'n professionele indruk by die gebruiker.

Die grootste inligtingsbehoeftes van die ekstensiewe veeboere van die Karoostreek in terme van hoofonderwerpe is die ekonomiese aspekte van 'n boerdery.

Naas ekonomiese aspekte was die grootste inligtingsbehoeftes by slagvee, wat weer deur veesiektes gevolg word. Inligting oor arbeiders het die vierde hoogste persentasie behaal, terwyl weidings- en sybokhaarinligting onderskeidelik as die vyfde en sesde grootste behoefte geïdentifiseer is.

Voeding, wol en algemene sake is deur meer as die helfte van die Karoostreekboere as inligtingsbehoeftes geklassifiseer, terwyl inligting oor veerasse en reproduksie deur onderskeidelik 49,22% en 48,21% van die ekstensiewe veeboere as 'n behoefte beskou is.

Rekenaars, geboue fasiliteite, vesoorte en implemente is as hoofonderwerpe nie as groot inligtingsbehoeftes geïdentifiseer nie. Die persentasie veeboere wat implemente as 'n inligtingsbehoefte beskou, is slegs 18,36%.

Die belangrikheid van die inligtingsbehoeftes in terme van individuele onderwerpe verskil van dié in terme van hoofonderwerpe.

Die grootste inligtingbehoefte van die ekstensiewe veeboer in die Karoostreek is die behandeling van veesiektes. Dit word gevolg deur veldbestuur en dan eers deur die ekonomiese aspekte kontantvloei-beplanning, finansiële bestuur en winsgewendheid van boerderyvertakings.

Daar word aanbeveel dat wanneer besluite oor die verskaffing van inligting aan die ekstensiewe veeboere geneem moet word, eerder die individuele inligtingsbehoefte as maatstaf geneem moet word.

Aangesien die inligtingsbehoefte van die ekstensiewe veeboere nou bekend is, kan die leemtes wat in die onderwerpsdekking van die inligtingsbank bestaan, aangevul word (kyk Bylaag 3) en kan die beplanning, implementering en bestuur van die Grootfonteinse inligtingsdiens daarvolgens gedoen word. Navorsers kan nou meer voorbereid op navrae vanaf veeboere wees sodat hulle inligtingsbehoefte bevredig kan word.

Hoewel heelwat van die ekstensiewe boere van die Karoostreek van die Grootfonteinse inligtingsdiens gebruik maak, word tog voorgestel dat 'n reklameveldtog om dié diens meer bekend te stel en om te verduidelik wat dit alles behels, gedoen moet word. Aandag moet ook aan individuele onderwerpe wat nie as inligtingsbehoefte geïdentifiseer is nie, maar waarvoor boere wel meer behoort te weet, gegee word. Dit is onder ander skuilings, seleksiemetodes, reproduksie en afronding van slagvee.

Na aanleiding van die bepaalde inligtingsbehoefte van die Karoostreek se ekstensiewe veeboere kan daar ook nou 'n inligtings- en voorligtingsaksie vir die toekoms ontwikkel word sodat 'n meer effektiewe inligtingsdiens met optimale inligtingverskaffing daargestel kan word.

B R O N N E L Y S

ARTANDI, Susan. 1982. Computers and the postindustrial society : symbiosis or information tyranny? Journal of the American Society for information science 33, 302 - 307.

BADENHORST, Margareta A. 1991. Databank vir kleinveeboere. Landbouweekblad 30 Augustus, 45.

BARKUS, Edward P. 1982. Use of numeric databases in reference and information services. Drexel library quarterly 18, 205 - 219.

BATTEN, A.M. 1981. Some factors influencing choice of host systems. International online information 5, 33 - 38.

BLOM, A. 1983. The task performance of the scientist and how it affects an information service. Mousaion 3 (1), 3 - 41.

BLUE, Richard I. 1979. Questions for selection of information retrieval systems. Online review 3 (1), 77 - 83.

BOAZ, Martha. 1981. Strategies for meeting the information needs of society in the year 2000.- Littleton, Co. : Libraries Unlimited.

BORNMAN, Jeanetta. 1987. Die inligtingsbehoefte en kommunikasiegedrag van die landbouvoorligter. Tesis (M.Bibl.) - Universiteit van Pretoria.

BOTHA, Maria E. 1989. Die inligtingsbehoefte van en inligtingsvoorsiening aan ingenieursbedrywe in die Wes-Kaap. Tesis (M.Bibl.) - Universiteit van Stellenbosch.

BURGER, Jacobus F. 1984. Identifikasie van geesteswetenskaplike inligtingsbehoefte : 'n verkennende ondersoek oor die behoeftes op vyf geesteswetenskaplike vakgebiede in die RSA en 'n navorsingsprogram. Tesis (M.Bibl.) - Potchefstroomse Universiteit vir Christelike Hoër Onderwys.

CHARTRAND, Robert T. 1983. Getting information to the farms / Robert T. Chartrand, Barry A. Carr & Nancy R. Miller. Bulletin of the American Society for information science 9 (3), 10 - 12.

CILLIERS, J.I. 1983. Problems in information science. South African journal of library and information science 50 (3), 122 - 129.

CONGER, Lucinda D. 1980. Multiple system searching. Online 4 (2), 10 - 21.

DU TOIT, Anna Sophia Adeline. 1986. Die inligtingbehoefte van die nywerheidsbemarking-navorser. Tesis (M.Bibl.) - Universiteit van Pretoria.

EWBANK, W. Bruce. 1982. Comparison guide to selection of databases and database services. Drexel library quarterly 18, 189 - 203.

FAIBISOFF, S.G. 1976. Information and information needs / S.G. Faibisoff & D.P. Ely. Information reports and bibliographies 5 (5), 2 - 16.

FARRADANE, J. 1979. The nature of information. Journal of information science 1, 13 - 17.

FOKKER, D.W. 1979. Die Shannon-Weaver-kommunikasieteorie in die inligtingkunde. Suid-Afrikaanse biblioteke 47 (2), 45 - 60.

FOURIE, Ina. 1993. 'n Vergelyking tussen DIALOG OnDisc ERIC en SilverPlatter ERIC. SAIBI-nuusbrief 13 (1), 8.

FRENCH, Beverlee A. 1990. User needs and library services in Agricultural Sciences. Library trends 38 (3), 425 - 441.

GEYSER, ELSIE P. 1991. Man-machine interaction as a factor in the design of computerized information retrieval systems / Elsie P. Geyser & P.A. van Brakel. South African journal of library and information science 59 (4), 256 - 260.

GIDLEY, V.N. 1977. Towards better liason : a survey for communication between agricultural research and extension. Journal of the Australian Institute of agricultural science 43 (3 & 4), 110 - 116.

GRAY, John. 1975. Scientific information / John Gray & Brain Perry. - Oxford : Oxford University Press.

GROOTFONTEIN'S information banks provide instant info for Angora and sheep farmers. 1991. Karoo region newsletter no. 2, 5 - 7.

HITCHINGHAM, Eileen E. 1977. Selecting measures applicable to evaluation of on-line literature searching. Drexel library quarterly 13 (3), 52 - 67.

KASHEM, M.A. 1988. The rejection of innovation.. South African journal of agricultural extension 17, 11 - 14.

KATZ, William A. 1978. Introduction to reference work : Vol. 1 : Basic information sources. - 3rd ed. New York : MacGraw-Hill.

KRIKELAS, J. 1983. Information-seeking behaviour : patterns and concepts. Drexel library quarterly 19, 5 - 20.

KUNZ, Werner. 1977. Methods of analysis and evaluation of information needs / Werner Kunz, Horst W.J. Rittel & Werner Schwuchow. - München : Verlag Dokumentation.

Landbou-ontwikkelingsprogram van die Karoostreek.
1986. - Pretoria : Staatsdrukker.

Landbou-ontwikkelingsprogram van die Karoostreek.
1991. - Pretoria : Staatsdrukker.

LEHNERT, Howard F. 1980. Agriculture weather program /
Howard F. Lenhert & Harold A. Scott. RQ 20 (1), 63 -
65.

LINE, Maurice B. 1982. Library surveys. - 2nd ed.-
London : Clive Bingley.

LOR, Peter Johan. 1978. 'n Ontleding van die denk-
en werkwêreld van die huisarts as 'n metode om 'n
teoretiese model van sy inligtingsbehoefte te bou.
Tesis (M.Bibl.) - Universiteit van Pretoria.

LOUW, R.M. 1985. Dienslewering aan gebruikers van 'n
departementele biblioteek. - Pretoria : Departement
Nasionale Opvoeding - Biblioteekdiens.

LOVE, Erika. 1980. Research : the third dimension of
librarianship. Bulletin of the Medical Library
Association 68 (1), 1 - 5.

MALTA, D.J. 1972. Information needs in agriculture.
Quarterly bulletin of the IAALD 17 (4), 170 - 177.

MARSHALL, Doris B. 1975. User criteria for selection of commercial on-line computer-based bibliographic services. Special libraries 66 (11), 501 - 508.

MASON, David. 1991. Department of primary industries : broadening the literacy debate in a special library. IAALD quarterly bulletin 36 (3), 181 - 186.

MCCLYMONT, D.S. 1982. The diffusion of innovations among farmers. Zimbabwe agricultural journal 79 (6), 187 - 198.

MILLER, I. 1990. Probability and statistics for engineers / I. Miller, J.E. Freund & R.A. Johnson. - 4th ed. - Englewood Cliffs : Prentice Hall International.

MÖNNIG, H.O. 1977. Handboek oor veesiektes / H.O. Mönnig & F.J. Veldsman. - Kaapstad : Tafelberg.

MULLER, P.J. 1983. Beter reaksie met posvraelyste. Agrivaal 5 (2), 5 - 8.

MYERS, Glenda. 1987. Evaluation of computerized databases for an academic library. Mousaion Series 3 5 (2), 58 - 75.

PAISLEY, William J. 1968. Information needs and uses. Annual review of information science and technology 3, 1 - 6 & 23 - 30.

PEIL, Margaret. 1982. Social science research methods : an African handbook.- London : Hodder and Stoughton.

POWELL, Ronald R. 1988. Basic research methods for librarians. - Norwood : ALEX Publishing Corporation.

REYNEKE, J.A. 1980. Biblioteekdiens aan boere. Landbouweekblad 19 Sept. 116.

ROHDE, Nancy Freeman. 1986. Information needs. Advances in librarianship 14, 49 - 73.

ROSSOUW, S.F. 1984. Choosing an online vendor. South African journal of library and information science 52 (2), 62 - 69.

SAWHNEY, M. Mohan. 1967. Farm practice adoption and the use of information sources and media in a rural community in India. Rural sociology 32, 310 - 323.

SCHOLTZ, H.P.J. 1980. Die rol van die posvraelys in die ondersoek na landbou-ontwikkelingsprobleme in die Volksrust voorligtingswyk. Suid-Afrikaanse tydskrif vir landbouvoorligting 9, 50 - 52.

STEYNBERG, Susan. 1985. Information needs of plant pathologists. Thesis (M.Lib.) - University of Stellenbosch.

TENOPIR, Carol. 1982. Evaluation of database coverage : a comparison of two methodologies. Online review 6 (5), 423 - 441.

TESSIER, Judith A. 1977. New measures of user satisfaction with computer-based literature searches / Judith A. Tessier, Wayne W. Crouch & Pauline Atherton. Special libraries 68 (11), 383 - 389.

THOMPSON, G.D. 1986. Liaison between extension agents and researchers aimed at developing an uniform message. In Co-operation between different extension organisations in the services of agriculture. - Pretoria : South African Society for agricultural extension. - p. 68 - 71.

VAN NIEKERK, Rona Vernon. 1990. Information in South African agriculture : the role of the library. Thesis (D.Phil.) - University of Pretoria.

VENTER, A.D. 1986. Die vakspesialis. Suid-Afrikaanse tydskrif vir landbouvoortligting 15, 45 - 54.

WEINTRAUB, Irwin. 1986. Computerized information systems in American agriculture. Quarterly bulletin of the IAALD 31 (3), 119 - 125.

WELLISCH, Hans. 1972. From information science to informatics : a terminological investigation. Journal of librarianship 4 (3), 157 - 187.

WERSIG, G. 1975. The phenomena of interest to information science / G. Wersig & U. Neveling. Information scientist 9 (4), 127 - 140.

WILLIAMS, Martha E. 1975. Criteria for evaluation and selection of data bases and data base services. Special libraries 66 (12), 561 - 569.

WILSON, Patrick. 1978. Some fundamental concepts of information retrieval. Drexal library quarterly 14 (2), 10 - 24.

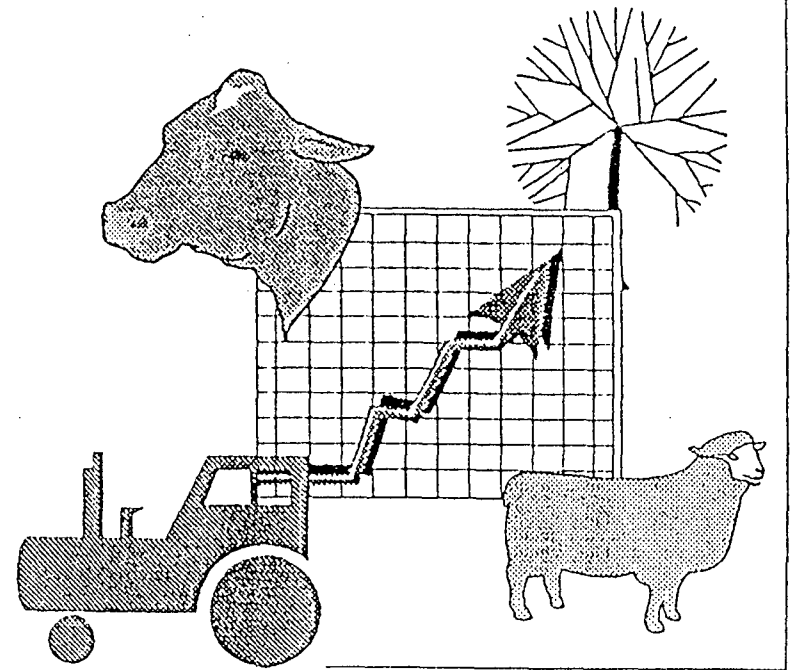
YERKEY, A. Neil. 1979. Adoptability criteria for information systems. Journal of the library automation 12 (2) 174 - 178.

B Y L A A G 1

VRAELYS : INLIGTINGSBEHOEFTE KAROOSTREEK

EKSTENSIEWE VEEBOERE

Inligtingsbehoettes Karoostreek ekstensiewe veeboere

Deur: Biblioteek Karoostreek
Landboukollege Grootfontein
MIDDELBURG KP
5900

DOHL VAN DIE VRAELYS

Die doel van die vraelys is om die inligtingsbehoefes van karoostreek se ekstensiewe veeboere te bepaal. Die data so verkry, sal aangewend word om die Grooifonteinse Landbou-ontwikkelingsinstelling in staat te stel om 'n optimale inligtingsdiens aan die boere te verskaf.

Alle inligting sal streng vertroulik behandel word.

16. OP WATTER WYSE SOU U VERKIES OM DIE INLICHTING TE ONTVANG?

Werk asb. EEN

16.1 D.m.v. telefoonoprope

16.2 D.m.v. persoonlike besoeke

16.3 D.m.v. groepbesoeke

16.4 D.m.v. kortkursusse

16.5 D.m.v. karoostreek publikasies

(Bv. Karoo-agric)

16.6 D.m.v. algemene media

(Bv. Landbouweekblad)

16.7 Ander (noem asb.)

17. ENIGE ANDER ONDERWERPE WAAROP U INLICHTING SOU VERLANG

Noem asb.

14.1 BESIT U 'N REKENAAR? ☒ Ja ☐ Nee

14.2 INDIEN U 'N REKENAAR BESIT, WAARVOOR GEBRUIK U DIT?

N.v.t.

Noem asb. _____

14.3 ONGEAG OF U 'N REKENAAR BESIT OF NIE, WATTER INLIGTING SOU U WOU BEKOM OOR :

Ken asb. 'n punt van 1 - 5 by ELKEEN toe

- 14.3.1 Werking van die rekenaar.....
- 14.3.2 Gebruik van sigblad (LOTUS).....
- 14.3.3 Gebruik van woordverwerkers (WORDSTAR).....
- 14.3.4 Finansiële beplanningsprogramme.....
- 14.3.5 Stoetbestuurprogramme.....
- 14.3.6 Gebruiksmoontlikhede in 'n boerdery....

14.3.7 Ander (noem asb. en ken 'n punt toe) _____

15. OOR WATTER VAN DIE VOLGENDE ALGEMENE SAKE SOU U INLIGTING WOU HÊ?

Ken asb. 'n punt van 1 - 5 by ELKEEN toe

- 15.1 Landbou-organisasies.....
- 15.2 Opleiding vir boere.....
- 15.3 Kragvoorsiening op die plaas....
- 15.4 Ongediertebeheer.....
- 15.5 Klimaatstoestande.....
- 15.6 Identifikasie van vee.....
- 15.7 Troggrootte.....

15.8 Ander (noem asb. en ken 'n punt toe) _____

PERSOONLIKE INLIGTING :

VOORLETTERS & VAN :

PLAASNAAM :

DORP :

OPLEIDING :

Hoogste standerd geslaag _____

Diploma/graad verwerf _____

Instansie waar verwerf _____

Jaar verwerf _____

GROOTTE VAN EIE GROND : _____ (ha)

GROOTTE VAN HUURGROND : _____ (ha)

SOORT VEE WAARMEE BOER 1. _____ 2. _____ 3. _____

BENADERDE GETALLE VEE 1. _____ 2. _____ 3. _____

BOER U STOET/KOMMERSIEEL 1. _____ 2. _____ 3. _____

WANNEER U INLIGTING OOR U BOERDERY SOEK, WIE NADER U?

Merk asb. by ELKEEN ☒

	<u>Dikwels</u>	<u>Selde</u>	<u>Nooit</u>
'n Ander boer.....			
'n Koöperasieraadgewer...			
'n Landbouvoorligter....			
'n Ouditeur.....			
'n Landbounavorser.....			
'n NWKV-voorligter.....			
'n Privaat konsultant....			

Ander (noem asb.) _____

INDIEN U NIE DIE LANDBOUKOLLEGE GROOTFONTEIN SE VOORLIGTERS / NAVORSERS OM INLIGTING NADER NIE, IS DIT OMDAT :

Merk asb. EEN ☒

N.v.t.

1. Nie bewus van die inligtingsdiens.....

2. Hulle nie bevredigende diens lewer nie...

3. Telefoonoproepe te duur is.....

4. Hulle geografies te ver is.....

5. Ander (noem asb.) _____

INWIL VAN VRAEWS

u moet asseblief by elke vraag 'n punt van 1-5 toeken. Die puntesal as volg vertolk word:

- 1 = Inligting is van geen waarde
- 2 = Inligting is van min waarde
- 3 = Inligting is nodig
- 4 = Inligting is baie nodig
- 5 = Inligting is noodsaaklik

1. OOR WATTER GEHOUDE FASILITEITE SOU U INLIGTING WOU HET?

Ken asb. 'n punt van 1-5 by ELKEEN toe

- 1.1 Waterkryppe
- 1.2 Damme
- 1.3 Skuilinge
- 1.4 Voerkraie
- 1.5 Ramsstalle
- 1.6 Skeersure
- 1.7 Drip
- 1.8 Hanteringskraie
- 1.9 Grondbewaringsweke

1.10 Ander (noem asb. en ken 'n punt toe)

2. OOR WATTER IMPLEMENTE SOUT O MEER INLIGTING WOU BEKOM?

Ken asb. 'n punt van 1-5 by ELKEEN toe

- 2.1 Selfvoerders
- 2.2 Wolpers
- 2.3 Pylmasjien
- 2.4 Hamermol
- 2.5 Skaal
- 2.6 Skeeumasjien

2.7 Ander (noem asb. en ken 'n punt toe)

11. INDIEN U SLAGVEE VERKOOP, SOUT U INLIGTING VERLANG OOR

Ken 'n punt van 1-5 by ELKEEN toe

- 11.1 Afroëding van vee
- 11.2 Verbruikersvoorkeure
- 11.3 Bemakingsonderdom
- 11.4 Gradering van karkasse
- 11.5 Veeleer
- 11.6 Rystendense

11.7 Ander (noem asb. en ken 'n punt toe)

12. WATTER INLIGTING OOR ARBEIDERS SOUT U BENODIG?

Ken 'n punt van 1-5 by ELKEEN toe

- 12.1 Bestuur
- 12.2 Diensvoorewaardes
- 12.3 Behuising
- 12.4 Motivering
- 12.5 Opleiding
- 12.6 Pensioenskema

12.7 Ander (noem asb. en ken 'n punt toe)

13. OOR WATTER EKONOMIESE ASPEKTE SOUT U INLIGTING VERLANG?

Ken asb. 'n punt van 1-5 by ELKEEN toe

- 13.1 Markpryse
- 13.2 Markverkope
- 13.3 Markproduksie
- 13.4 Markoorskote
- 13.5 Netto boerdery inkomste
- 13.6 Winsgewendheid boerdery/verpakings
- 13.7 Finansiële bestuur
- 13.8 Kontantvloeioplanning
- 13.9 Finansiële hulpskemas
- 13.10 Rekordstelsels
- 13.11 Grondwaarde
- 13.12 Ekonomiese boerdery-eenheid

13.13 Ander (noem asb. en ken 'n punt toe)

9. WOLSKAPE

Merk asb. ☒ as u nie met wolskape boer nie ☐

INDIEN U WEL MET WOLSKAPE BOER, WATTER INLIGTING OOR WOL SOU U BENODIG?

Ken asb. 'n punt van 1 - 5 by ELKEEN toe

9.1	Fisiese eienskappe (bv. veseldikte)...	____
9.2	Skeerproses.....	____
9.3	Skeerintervalle / tye.....	____
9.4	Marktendense.....	____
9.5	Bemarkingsvereistes.....	____
9.6	Klassering.....	____
9.7	Besoedeling.....	____
9.8	Produksienorme vir u gebied.....	____
9.9	Ander (noem asb. en ken 'n punt toe) _____	

10. ANGORABOKKE

Merk asb. ☒ as u nie met Angorabokke boer nie ☐

INDIEN U WEL MET ANGORABOKKE BOER, WATTER INLIGTING OOR SYBOKHAAR SOU U BENODIG?

Ken asb. 'n punt van 1 - 5 by ELKEEN toe

10.1	Fisiese eienskappe (bv. veseldikte)...	____
10.2	Skeerproses.....	____
10.3	Skeerintervalle / tye.....	____
10.4	Marktendense.....	____
10.5	Bemarkingsvereistes.....	____
10.6	Klassering.....	____
10.7	Besoedeling.....	____
10.8	Produksienorme vir u gebied.....	____
10.9	Ander (noem asb. en ken 'n punt toe) _____	

Ken asb. 'n punt van 1 - 5 by ELKEEN toe

3.1	Rasstandaarde.....	____
3.2	Aangepastheid.....	____
3.3	Kuddesamestelling...	____
3.4	Produksienorme.....	____
3.5	Seleksiemetodes.....	____
3.6	Seleksiedoelwitte...	____
3.7	Prestasietoetsing...	____
3.8	Ander (noem asb. en ken 'n punt toe) _____	

4. OOR WATTER VEESOORTE SOU U INLIGTING VERLANG?

Ken asb. 'n punt van 1 - 5 by ELKEEN toe

4.1	Afrino.....	____
4.2	Angorabok.....	____
4.3	Bees (melk).....	____
4.4	Bees (vleis).....	____
4.5	Damara.....	____
4.6	Dohne-Merino.....	____
4.7	Dorper.....	____
4.8	Merino.....	____
4.9	Persie.....	____
4.10	Ronderib-Afrikaner...	____
4.11	S.A. Vleismerino.....	____
4.12	Veredelde boerbok....	____
4.13	Volstruis.....	____
4.14	Wild.....	____
4.15	Ander (noem asb. en ken 'n punt toe) _____	

5.1 NOEM ASB. DIE 3 BELANGRIKSTE VEESIEKTES WAAROOR U GRAAG INLIGTING SOU WOU ONTVANG :

1. _____
2. _____
3. _____

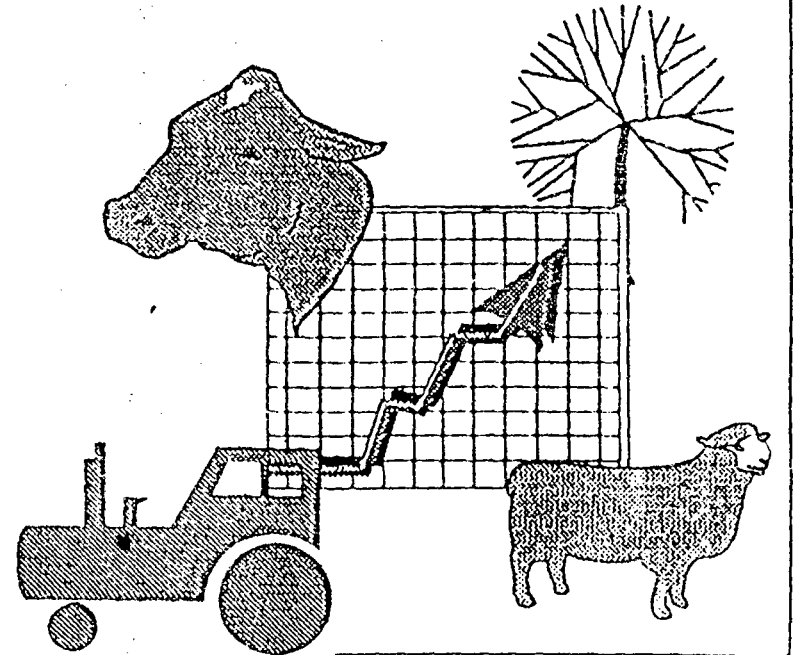
B Y L A A G 2

QUESTIONNAIRE : INFORMATION NEEDS KAROO
REGION EXTENSIVE STOCK
FARMERS

Information needs

Karoo Region

extensive stock farmers

By: Karoo Region Library
Grootfontein College of Agriculture
MIDDELBURG CP
5900

PURPOSE OF THE QUESTIONNAIRE

The purpose of the questionnaire is to determine the information needs of the extensive stock farmers of the Karoo Region. The data obtained will enable the Grootfontein Agricultural Development Institute to provide an optimal information service to farmers.

All information will be treated as confidential.

16. IN WHAT FORM WOULD YOU LIKE TO RECEIVE THE INFORMATION?

Please mark ONE

☒

- 16.1 By means of a telephone call
16.2 By means of a personal visit
16.3 By means of a visit in a group
16.4 By means of a short course
16.5 By means of Karoo region publications
(E.g. Karoo agric).
16.6 By means of the general media
(E.g. Landbouweekblad).
16.7 Other (please state)

17. ARE THERE ANY OTHER SUBJECTS YOU WOULD LIKE INFORMATION ON?

Please report

14.1 DO YOU OWN A COMPUTER?☒

Yes

No

14.2 IF YOU DO OWN A COMPUTER, WHAT DO YOU USE IT FOR?

Not applicable

Please report _____

14.3 WHETHER YOU OWN A COMPUTER OF NOT, WHAT INFORMATION WOULD YOU LIKE ON :

Please give a mark from 1 - 5 at EVERY option

- 14.3.1 Fuctioning.....
- 14.3.2 Use of spreadsheets (LOTUS).....
- 14.3.3 Use of word processors (WORDSTAR)...
- 14.3.4 Financial planning programs.....
- 14.3.5 Stud management programs.....
- 14.3.6 Uses of computers in farming.....

14.3.7 Other (please state and give a mark) _____

15. ON WHICH OF THE FOLLOWING GENERAL ASPECTS WOULD YOU LIKE INFORMATION?

Please give a mark from 1 - 5 at EVERY option

- 15.1 Agricultural organizations...
- 15.2 Training for farmers.....
- 15.3 Electricity for the farm.....
- 15.4 Problem animals control.....
- 15.5 Climatic conditions.....
- 15.6 Identification of stock.....
- 15.7 Flock size.....

15.8 Other (please state and give a mark) _____

PERSONAL INFORMATION :INITIALS & SURNAME : _____NAME OF FARM : _____TOWN : _____TRAINING : _____

Highest standard passed _____

Diploma/degree obtained _____

Institution where obtained _____

Year obtained _____

SIZE OF OWN FARM(S) : _____ (ha)SIZE OF FARM(S) RENTED : _____ (ha)TYPE OF STOCK ON FARM 1. _____ 2. _____ 3. _____ESTIMATED NUMBER OF STOCK 1. _____ 2. _____ 3. _____ARE YOU STUD/COMMERCIAL 1. _____ 2. _____ 3. _____IF YOU NEED FARMING INFORMATION, WHO DO YOU APPROACH?

Please mark at ALL OPTIONS

☒

- Another farmer.....
- Advisor of a co-operative...
- Extension officer.....
- Auditor.....
- Agricultural researcher.....
- NWGA extension officer.....
- Private consultants.....

<u>Often</u>	<u>Seldom</u>	<u>Never</u>

Other (please state) _____

IF YOU DO NOT APPROACH THE GROOTFONTEIN EXTENSION OFFICERS / RESEARCHERS FOR INFORMATION, IS IT BECAUSE :

Please mark ONE

☒

Not applicable

1. Unaware of the information service...
2. Unsatisfactory services were given...
3. Telephone calls are too expensive.....
4. They are geographically too far.....

5. Other (please state) _____

COMPLETION OF THE QUESTIONNAIRE

Please give a mark of 1 - 5 AT EVERY OPTION
The marks will be interpreted as follows:

- 1 = Information is of no value
- 2 = Information is of little value
- 3 = Information is necessary
- 4 = Information is very necessary
- 5 = Information is essential

1. ON WHICH FARM FACILITIES WOULD YOU LIKE INFORMATION?

Please give a mark from 1 - 5 at EVERY option

- 1.1 Water crib ☐
- 1.2 Dams ☐
- 1.3 Shelter ☐
- 1.4 Feeding pen ☐
- 1.5 Ram shed ☐
- 1.6 Shearing shed ☐
- 1.7 Dip ☐
- 1.8 Handling pen ☐
- 1.9 Soil conservation structure ☐
- 1.10 Other (please state and give a mark) ☐

2. ON WHICH IMPLEMENTS WOULD YOU LIKE INFORMATION?

Please give a mark from 1 - 5 at EVERY option

- 2.1 Self-feeder ☐
- 2.2 Wool press ☐
- 2.3 P.M.B. machine ☐
- 2.4 Hammer mill ☐
- 2.5 Mass meter ☐
- 2.6 Shearing machine ☐
- 2.7 Other (please state and give a mark) ☐

11. WHAT INFORMATION ON SLAUGHTER STOCK DO YOU NEED?

Please give a mark from 1 - 5 at EVERY option

- 11.1 Finishing of stock ☐
- 11.2 Consumer preference ☐
- 11.3 Marketing mass/age ☐
- 11.4 Grading of carcase ☐
- 11.5 Hides ☐
- 11.6 Price trends ☐
- 11.7 Other (please state and give a mark) ☐

12. WHICH INFORMATION ON LABOURERS DO YOU WANT?

Please give a mark from 1 - 5 at EVERY option

- 12.1 Management ☐
- 12.2 Conditions of service ☐
- 12.3 Housing ☐
- 12.4 Motivation ☐
- 12.5 Training ☐
- 12.6 Pension scheme ☐
- 12.7 Other (please state and give a mark) ☐

13. ON WHICH ECONOMICAL ASPECTS DO YOU WANT INFORMATION?

Please give a mark from 1 - 5 at EVERY option

- 13.1 Market prices ☐
- 13.2 Market sales ☐
- 13.3 Market production ☐
- 13.4 Market surplus ☐
- 13.5 Netto farming income ☐
- 13.6 Profitability of farm branches ☐
- 13.7 Financial management ☐
- 13.8 Cash flow planning ☐
- 13.9 Financial schemes ☐
- 13.10 Record keeping ☐
- 13.11 Value of farm ☐
- 13.12 Economical farming unit ☐
- 13.13 Other (please state and give a mark) ☐

9. WOOLLEN SHEEP

Please mark ☐ x if you do not farm with woolled sheep ☐

IF YOU DO FARM WITH WOOLLEN SHEEP, WHAT INFORMATION ON WOOL DO YOU NEED?

Please give a mark from 1 - 5 at EVERY option

9.1 Physical characteristic (e.g. fibre diameter).....	☐
9.2 Shearing process.....	☐
9.3 Shearing intervals.....	☐
9.4 Market trends.....	☐
9.5 Market requirements.....	☐
9.6 Classing.....	☐
9.7 Polution.....	☐
9.8 Production norms for your area.....	☐
9.9 Other (please state and give a mark) _____	

10. ANGORA GOATS

Please mark ☐ x if you do not farm with Angora goats ☐

IF YOU DO FARM WITH ANGORA GOATS, WHAT INFORMATION ON MOHAIR DO YOU NEED?

Please give a mark from 1 - 5 at EVERY option

10.1 Physical characteristic (e.g. fibre diameter).....	☐
10.2 Shearing process.....	☐
10.3 Shearing intervals.....	☐
10.4 Market trends.....	☐
10.5 Market requirements.....	☐
10.6 Classing.....	☐
10.7 Polution.....	☐
10.8 Production norms for your area.....	☐
10.9 Other (please state and give a mark) _____	

3. WHICH INFORMATION ON STOCK BREEDS WOULD YOU LIKE?

Please give a mark from 1 - 5 at EVERY option

3.1 Breed standards.....	☐
3.2 Adaptability.....	☐
3.3 Herd combination.....	☐
3.4 Production norms.....	☐
3.5 Selection methods.....	☐
3.6 Selection aims.....	☐
3.7 Performance testing...	☐

3.8 Other (please state and give a mark) _____

4. ON WHICH SPECIES WOULD YOU LIKE INFORMATION?

Please give a mark from 1 - 5 at EVERY option

4.1 Afrino.....	☐
4.2 Angora goat.....	☐
4.3 Milk cattle.....	☐
4.4 Beef cattle.....	☐
4.5 Damara.....	☐
4.6 Dohne-Merino.....	☐
4.7 Dorper.....	☐
4.8 Merino.....	☐
4.9 Persian.....	☐
4.10 Ronderib-Afrikaner...	☐
4.11 S.A. Mutton Merino...	☐
4.12 Boer goat.....	☐
4.13 Ostrich.....	☐
4.14 Game.....	☐

4.15 Other (please state and give a mark) _____

5.1 PLEASE NAME THE 3 MOST IMPORTANT STOCK DISEASES ABOUT WHICH YOU WOULD LIKE TO OBTAIN INFORMATION:

1. _____

2. _____

3. _____

5.2 WHAT INFORMATION ABOUT THESE DISEASES WOULD YOU LIKE?

Please give a mark from 1 - 5 at EVERY option

	Disease 1	Disease 2	Disease 3
5.2.1 Symptoms			
5.2.2 Treatment			
5.2.3 Vaccination			
5.2.4 Dosing			
5.2.5 Dripping			
5.2.6 Other (please state and give a mark)			

6. WHICH INFORMATION ON REPRODUCTION IS REQUIRED?

Please give a mark from 1 - 5 at EVERY option

6.1 Breeding capacity	
6.2 Breeding season	
6.3 Mating methods	
6.4 Weaning	
6.5 Artificial insemination	
6.6 Embryo transplant	
6.7 Synchronization	
6.8 Pregnancy testing	
6.9 Management of ram	
6.10 Management of ewe	
6.11 Mortalities	
6.12 Flushing	
6.13 Crossbreed lambs	
6.14 Teasers	
6.15 Other (please state and give a mark)	

7. WHAT FEEDING INFORMATION DO YOU NEED?

Please give a mark from 1 - 5 at EVERY option

7.1 When must which animals be fed	
7.2 Feedstuffs	
7.3 Rations	
7.4 Supplementary feeding	
7.5 Saltbush	
7.6 American Aloe	
7.7 Spineless cactus	
7.8 Creep feeding	
7.9 Licks	
7.10 Mineral deficiency	
7.11 Other (please state and give a mark)	

8. WHAT INFORMATION DO YOU NEED ABOUT PASTURES?

Please give a mark from 1 - 5 at EVERY option

8.1 Pasture systems	
8.2 Irrigated pastures	
8.3 Dry land pastures	
8.4 Veld management	
8.5 Pasture evaluation	
8.6 Feeding value of veld	
8.7 Physical planning of veld	
8.8 Carrying capacity	
8.9 Fodder flow planning	
8.10 Water supply	
8.11 Plant identification	
8.12 Other (please state and give a mark)	

B Y L A A G 3

**INDIVIDUELE ONDERWERPE NIE DEUR DIE
DIEREPRODUKSIE-INLIGTINGSBANK GEDEK NIE**

**INDIVIDUELE ONDERWERPE NIE DEUR DIE DIEREPRODUKSIE-
INLIGTINGSBANK GEDEK NIE**

Die onderwerpe is gelys in volgorde van belang-
rikheid soos deur die inligtingsbehoefte bepaal

1. Kontantvloei-beplanning
2. Finansiële bestuur
3. Winsgewendheid van vertakkings
4. Netto boerdery inkomste
5. Prystendense sybokhaar
6. Grondbewaringswerke
7. Prystendense van slagvee
8. Weidingskapasiteit
9. Weiveldbeoordeling
10. Voedingswaarde van plante
11. Finansiële hulpskemas
12. Ekonomiese boerdery-eenhede
13. Produksienorme sybokhaar
14. Diensvoorwaardes arbeiders
15. Grondwaarde

16. Produksienorme van wol
17. Markinligting : pryse
18. Rekenaar : gebruiksmoontlikhede
19. Rekordstelsels
20. Motivering arbeiders
21. Marktendense van wol
22. Fisiese beplanning van veld
23. Plantidentifikasie
24. Ongediertebeheer
25. Mineraaltekorte
26. Markinligting : verkope
27. Verbruikersvoorkeure slagvee
28. Bestuur van arbeiders
29. Opleiding arbeiders
30. Rekenaar : Finansiële beplanning
31. Klimaatstoestande
32. Markinligting : produksie
33. Produksienorme veerasse
34. Markinligting : oorskotte
35. Behuising arbeiders

36. Kragvoorsiening
37. Werking van rekenaar
38. Tropgrootte
39. Opleiding as boer
40. Aangepastheid
41. Prestasietoetsing
42. Pensioenskema arbeiders
43. Voervloeibepanning
44. Rekenaar : sigblad
45. Kruislamproduksie
46. Rekenaars : woordverwerking
47. Rasstandaarde
48. Rekenaars : stoetbestuur
49. Kruisteling
50. Vleisbeeste
51. Veredelde boerbokke
52. Dohne-Merinos
53. Hammermeul
54. Volstruise
55. Pilmasjien

- 56. Melkbeeste
- 57. Embrio-oorplanting
- 58. Ronderib-Afrikaners
- 59. Wolpers
- 60. Ramstalle
- 61. SA Vleismerinos
- 62. Persies
- 63. Damaras
- 64. Afrinos